

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra liturgické teologie

Teologické nauky

Utváření liturgie hodin

Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha po roce 1990

Magisterská práce

vedoucí práce: **doc. Ing. Pavel Kopeček, Th.D.**

autor práce: **Jan František Teister**

Olomouc 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem magisterskou práci vypracoval samostatně a použil jsem při tom jen uvedené prameny a literaturu.

V Rajhradě dne 10. května 2020

.....

Jan František Teister

Anotace

Bohu zasvěcená služba společné modlitby je v pojetí sv. Benedikta z Nursie vrcholem veškerého konání daného bratrského společenství. - Je zároveň tím nejvznešenějším, nejsvětějším a nejprospěšnějším, co na zemi vůbec člověk může dělat.

Společná chórová modlitba dle schématu navrženým sv. Benediktem z Nursie, která se stává prostředkem, jak ti, kdo se rozhodli sloužit ve vojsku Krista, Pána a pravého Krále, mají naslouchat plnosti Božímu slovu a bez přestání vstupovat do tajemství Ježíše Krista a spásy, v minulosti prošla vývojem po všech stránkách.

Samotný sv. Benedikt z Nursie v 18. kapitole své *Řehole* ale připouští, že model společné chórové modlitby, ke kterému dospěl, není bezesporu dokonalý, protože je tzv. „ušitý na míru“ danému společenství v daném místě. - Z tohoto důvodu připouštěl, za dodržení určitých podmínek, možnost jejího případného „upravení“.

Původně zamýšlený jednotný koncept pokoncilní podoby společné modlitby uzpůsobený pro všechny kláštery používající češtinu jako obcovací jazyk začal vznikat s porovnáním s ostatními kláštery poměrně pozdě (tj. až po roce 1990). - Během následujících 30 let si ale již každý klášter onen vytvořený „společný základ“ méně či více přizpůsobil svým vlastním potřebám a tak společná modlitba získala v každém tomto klášteře svůj osobitně jedinečný charakter stejně jako společenství bratří v něm žijící.

Není ale až tak důležité, do jaké míry je tato společná modlitba oproti původnímu návrhu sv. Benedikta z Nursie uzpůsobená době a místu, ale to, zda-li se bratři ke společné modlitbě, jež je středem života církve a kláštera, skutečně v duchu slov Žalmisty: „*Sedmkrát za den tě chválím*“ scházejí. - Zn. není důležitá až tak forma a struktura modlitby, ale její podstata.

Klíčová slova

české benediktinské officium; kněžské officium

sv. Pachomius Starší, sv. Basil z Ceasereje; sv. Jan Cassianus

sv. Benedikt z Nursie; Řehole Benediktova

benediktini

Břevnov, Broumov, Emauzy; Rajhrad

Slovanská benediktinská kongregace sv. Vojtěcha; opat Maurus Alois Verzich OSB

Msgre Marian František Emanuel Schaller OSB; opat Prokop Petr Siostrzonek OSB

nekrolog

Abstract

The service devoted to God in the common prayer is in the conception of St. Benedict of Nursia the height of the whole activity of the given monk community. - It is at the same time the most elevated, sacred and useful thing that can be done by a man on earth.

The common choir prayer was suggested by St. Benedict of Nursia and in the past went through the development in all respects. This prayer becomes the means how these who decided to serve in the army of Christ, the Lord and true King are to listen to the God word and without stopping enter the mystery of Jesus Christ and salvation.

St. Benedict of Nursia alone in the 18th chapter of his Order allows that the model of the common choir prayer he reached is not indisputably perfect because it is so called made-to-measure to the given community at the given place. - Therefore he allowed, observing the certain requirements the possibility of its possible „adaptation“.

The initially intended unified draft of the form of the common prayer after the Council adapted for all the monasteries using the Czech language as a spoken language began to develop relatively late in comparison with the other monasteries (after 1990). -During following 30 years every monastery adapted this formed „common base“ less or more to own proper needs and so the common prayer obtained in every monastery originally incomparable character as well as the monk community living there.

It is not so important to which extent is the common prayer in comparison with the original conception of St. Benedict of Nursia adapted to the time and place but if the monks meet for the common prayer which is the centre of life of the church and monastery. They meet in the sense of words of the psalmist „*7 times a day I praise you.*“ - It means the form and structure of the prayer is not important but its substance.

Keywords

Czech Benedictine officium, priest officium

St. Pachomius Senior, St. Basil of Caesarea, St. John Cassianus

St. Benedict of Nursia, Benedict Order

Benedictines

Břevnov, Broumov, Emauzy, Rajhrad

Slavonic Benedictine Cogregation of St. Adlbert, abbot Maurus Alois Verzich OSB

Msgre Marian František Emanuel Schatler, abbot Prokop Petr Siostrzonek OSB

necrology

Poděkování

Na tomto místě bych rád vyjádřil své poděkování P. doc. Ing. Pavlu Kopečkovi, Th.D. za jeho odhodlanost a trpělivost při vytváření této závěrečné práce, a také arciopatu Prokopu Petru Siostrzonkovi OSB a P. Michalu Mária Kukučovi OSB za četné inspirativní podněty.

Velké poděkování ale taktéž patří spolubratřím - benediktinům z Benediktinského opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě za jejich podporu při ochabování v mém odhodlání a maximální toleranci.

Obsah

Úvod.....	1
1. Sv. Benedikt z Nursie	5
2. Inspirační zdroje sv. Benedikta z Nursie	9
2.1. Inspirační zdroje pro vznik officia sv. Benedikta z Nursie.....	11
2.1.1. Rozdělení dne a noci ve starověku	16
2.2. Schéma officia sv. Benedikta z Nursie	19
2.2.1. Vliv Řehole Mistrovy na schéma officia sv. Benedikta z Nursie.....	26
3. Slovanská benediktinská kongregace sv. Vojtěcha	36
3.1. Neuskutečněný záměr vlastního officia Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha	42
4. Officium Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha.....	44
4.1. Vznik officia	48
4.1.1. Antifona Sanctissime confessor Domini.....	51
4.2. Porovnání s kněžským officiem.....	52
4.2.1. Mariánské antifony	59
4.3. Porovnání s officii sousedních benediktinských kongregací.....	67
4.4. Vývoj officia	70
5. Nekrologium Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha	73
Závěr	76
Přehled použitých pramenů a literatury	79
Nekrologium Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha	85

Úvod

Mottem těch, kdo žijí dle pravidel obsažených v Řeholi sv. Benedikta z Nursie, je známé „Ora et labora“ což v překladu znamená „Modli se a pracuj“, jehož pravý smysl lze vyjádřit slovy Písma: „*Ut in omnibus glorificetur Deus*“ (1 Pet 4, 11), což v překladu znamená: „*At' je ve všem oslavován Bůh*“. - Nejenom modlitbou, ale i prací, což je vlastně taktéž modlitba, lze totiž oslavovat (velebit) Boha.

To, jak bylo před sv. Benediktem z Nursie přistupováno k naplnění výzvy: „Bez přestání se modlete“ (1 Sol 5, 17), se již na přelomu let 2013 / 2014 podrobně zabýval inspirován knihou Malina, Bedřich: *Dějiny římského breviáře* (1939) s dopomocí P. A.o. Univ.-Prof. PhDr. Gregora M. Lechnera OSB (+ 2017) a P. Mgr. Franze K. Schustera OSB, s nimiž jsem v té době byl také já v blízkém kontaktu, spolubratr P. Vojtěch M. Malina OSB ve své magisterské práci „*Vývoj mnišského officia před svatým Benediktem z Nursie,*“ kterou obhájil na Teologické fakultě Katolické univerzity v Košicích. Konkrétně se zabýval vývojem denní modlitby církve (božského officia) a zejména pak vývojem denní modlitby mnichů v období velkých Otců mnišského života: od dob sv. Pachomia Staršího, sv. Basila z Ceasereje (Basila Velikého), sv. Jana Cassiana až do dob sv. Benedikta z Nursie, který dle tradice ve své Řeholi podrobně rozepsal, kdo bratry k modlitbě svolává, kdy a kde se mají scházet k modlitbě, co přesně se mají modlit a jak se při modlitbě mají chovat. Rovněž specifikovat, jak mají být za své prohřešky při nedodržení těchto ustanovení Řehole penalizováni.

Záměrem této práce je navázat na výše uvedené práce a přinést zamyšlení nad vlastním schématem denní modlitby mnichů obsaženém v Řeholi sv. Benedikta z Nursie, vhodné nejenom pro ty, kdo se rozhodnou navštívit Benediktinské opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě a strávit s tamní komunitou nějaký čas.

Ke splnění tohoto záměru je zapotřebí primárně prostudovat nejenom příslušné ustanovení Řehole Benediktovy, ale i komentáře, které vyšly doposud v češtině pouze dva, a díky nimž je možné textům po všech stránkách lépe porozumět: Herwegen, Ildefons: *Smysl a duch Benediktovy řehole* (2008) a Holzherr, Georg: *Řehole Benediktova: uvedení do křesťanského života* (2001).

Tomu ale musí nutně předcházet pochopení života a díla samotného sv. Benedikta z Nursie, k čemuž by asi nejlépe posloužil legendistický portrét podléhající konvencím (symbolismu) sv. Benedikta z Nursie nalézající se v II. díle Dialogů sv. papeže Řehoře Velikého s jáhnem Petrem, který vyšel v češtině pod názvem *Život sv. Otce Benedikta. Druhá kniha Dialogů* (1995), z něhož vycházejí nejenom čeští autoři biografických knih o životě a díle sv. Benedikta z Nursie jako např. Navrátil, Jan Sarkander: *Život sv. otce Benedikta, řeholnictva na západě patriarchy a zákonodárce ...* (1880) a Schaller, Marian: *Svatý Benedikt: Patriarcha západního mnišstva ...* (1947) navazujícího na starší publikaci *Život a řehole svatého otce Benedikta ...* (1902). Pro potřeby této práce ale postačí běžně dostupné životopisy sv. Benedikta z Nursie uvedené v lexikonech svatých např. Schauber, Vera a Schindler, Hanns Michael: *Rok se svatými* (1997), Vrána, Karel, ed.: *V jednom společenství: životní příběhy světců* (2009) nebo Heyduk, Josef: *Svatí církevního roku* (2012).

Díky dodatku sv. Benedikta z Nursie (blíže viz *Řehole Benediktova* 18, s. 22 - 23), ve kterém je psáno, že najde-li někdo schéma lepší, ať jej za dodržení podmínek uvedených na vícero místech Řehole Benediktově závazných upraví, se může v jednotlivých benediktinských společenstvích odlišovat.

Stěžejní otázkou k zodpovězení tedy je, jak se navržené schéma liturgie hodin sv. Benedikta z Nursie liší od vlastní praxe Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, která je nejmenší kongregací benediktinského světa, a proč.

Tomu budou dopomáhat nejen informace obsažené v knize *Benediktini a benediktinky v Čechách a na Moravě* (2007) od broumovsko - rohrského opata Johanna Nepomuka Zeschicka OSB, ale také osobní vzpomínky podpřevora a mého průvodce dějinami benediktinů - P. Franze K. Schustera OSB z Benediktinského opatství Göttweig. Příhodný bude také krátký historický exkurz do ustanovení Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, jejíž první generální kapitula, jak to dosvědčuje dochovaný zápis dodnes uchovávaný v archivním fondu *Benediktini Rajhrad* deponovaného v Moravském zemském archivu v Brně, se konala v Benediktinském opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě roku 1947. - Jen tak totiž bude možné lépe objasnit, proč po obnově benediktinských klášterů (tj. po roce 1990) v Čechách a na Moravě nebylo možné třeba i volně navázat na žádné starší kongregační schéma liturgie hodin.

Na základě osobní výpovědi břevnovského arciojata Prokopa P. Siostrzonka OSB - autora knih liturgie hodin Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha zachycené v knize *Prokop Siostrzonek* (2018), bude zapotřebí patřičně objasnit, z čeho a proč při utváření liturgie hodin po roce 1990 bylo vycházeno. K tomu velmi dobře poslouží taktéž knihy liturgie hodin používané v Belgické a Bavorské + Rakouské benediktinské kongregaci.

Protože *Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha* (2002) přikazují zavedení ve všech česky mluvících kláštorech Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha denní modlitby liturgie hodin dle zvyklostí v Benediktinském arciojpatství sv. Markéty a sv. Vojtěcha v Praze na Břevnově (*Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha* s. 42), je potřeba taktéž zjistit, zda k tomu nejenže došlo, ale zda také dochází v Benediktinském arciojpatství sv. Markéty a sv. Vojtěcha v Praze na Břevnově k průběžným úpravám a doplnění liturgických textů a k jejich předávání ostatním klášterům Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha. - Při objevení případných nedostatků budou hledány (např. za dopomoci porovnání praxe v sousedních benediktinských kongregacích - zejména belgickém, popřípadě rakouském a bavorském) možnosti případného řešení, které by byly aplikovatelné v praxi.

Mým záměrem, stejně jak tomu bylo u spolubratra Vojtěcha M. Maliny OSB, je nejen akademicky zpracovat téma, které je mi díky mé dlouholeté každodenní praxi velice blízké, ale současně vytvořit jakousi praktickou příručku (tj. řečeno slovy sv. apoštola Pavla (2 Tim 3, 16 - 17): „... *Aby se hodila k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ke spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.*“) pro všechny, kdo mají skutečný zájem o seznámení se s původem a smyslem této modlitební každodenní praxe v jednotlivých kláštorech Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha.

Již nyní předesílám, že při práci sepsované „barokním slohem“, který je mi vlastní, budu používat zejména v kapitolách všeobecných, jež mají za úkol náležitě uvést do problematiky vzniku každodenní praxe společné mnišské modlitby v benediktinských klášteřích, v poměrně rozsáhlém poznámkovém aparátu citace použitých knih a článků dle úzu Národní knihovny České republiky (viz www.npk.cz). U kapitol věnujících se současné podobě officia ve Slovanské benediktinské kongregaci sv. Vojtěcha bude

poznámkového aparátu o poznání méně, neb budu povětšinou vycházet z osobní zkušenosti.

Aby tato má práce byla ucelená, i přesto, že do schématu liturgie hodin přímo nezapadá každodenní jmenovitá vzpomínka na již konkrétní zesulé spolubratry, budu se v souvislosti s mou nedávnou aktivní spoluprací na vytváření ucelého Nekrologu Beuronské benediktinské kongregace: *Necrologium Beuronense 1863 - 2018* (2018) alespoň okrajově také zabývat problematikou nekrologia Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha a zejména jeho šíři „záběru“.

1. Sv. Benedikt z Nursie

Narodil se spolu se svou sestrou - dvojčetem Scholastikou snad někdy mezi lety 480 - 482 ¹ v italské Nursii (Norcii) ležící ve středoitalské Umbrii (provincie Perugia) ² v rodině Euproba z vážené a vznešené rodiny Aniciů a jeho manželky Abundacie, která ale zemřela krátce po porodu. - Na základě rozhodnutí otce byly obě děti vychovávány kojnou a zároveň pěstounkou Cyrillou. ³

Jeho otec mu umožnil, aby se mohl věnovat studiu svobodných umění v Římě, která ale z důvodu zklamání a následného odmítnutí vedení zhýralého života těsně před dokončením opustil a odebral se spolu se svou pěstounkou Cyrillou do Sabinských hor, kde chtěl po příkladu sv. Antonína Velikého žít v ústraní. - První noc strávil v Enfide (Affile), a poté již sám pokračoval do Subiaca, kde se ho ujal mnich Romanus (Říman) z nedalekého kláštera, z jehož rukou přijal poustevnický oděv. ⁴

Tři roky, než si jej společenství mnichů žijících poustevnickým způsobem života v nedalekém klášteře Vicovaro zvolilo, po smrti svého představeného za svého nového představeného, žil v naprosté samotě životem skutečného poustevníka v jeskyni v údolí řeky Ania. Jediný, s kým se čas od času setkával, byl jeho učitel - mnich Romanus, který mu donášel chléb.

Do Subiaca se ale zanedlouho po zklamání, které prožil ve Vicovaru, kde se ho spolubratři pro jeho přísnost a zásadovost pokusili dokonce několikrát otrávit, vrátil a začal kolem sebe postupně shromažďovat nejenom poustevníky z celého kraje, kteří toužili žít stejně jako on, ale i „žáky“. - Právě v této době založil na různých místech

---

¹ srov. VRÁNA, Karel, ed. *V jednom společenství: životní příběhy světců*. Vyd. 2., rev., Ve Vyšehradu 1. Praha: Vyšehrad, 2009, s. 309.

² URL: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Norcia> (leden 2020)

Bazilika sv. Benedikta v Nursii ze 14. století stojící na místě rodinného domu, ve kterém sv. Benedikt se sv. Scholastikou prožili své dětství, byla značně poškozena v říjnu roku 2016 během série silných zemětřesení o síle až 6.2 stupně Richterovy stupnice.

³ srov. SCHIKORA, Rudolf, ed. *Naše světla: čtení ze životů svatých*. Frýdek: Exerciční dům, 1947, s. 197.

⁴ *Svatý Benedikt - 480 - 1980*. Řím, Velehrad, 1980, s. 146 - 147.

prvních dvanáct klášterů každý o dvanácti mniších.⁵ Číslo dvanáct mělo totiž symbolizovat úplnost a schopnost tvořit funkční společenství.⁶

V roce 529 z důvodu závisti kněze Florencia nad rozkvětem a rozmachem jeho díla, která postupně přerostla až v nenávisť,⁷ opustil Subiaco. - Na hoře poblíž města Cassino, kterou dostal darem od římského patricie Tertully, otce „žáka“ - sv. Placida, v místech, kde se nacházel starý Apollónův chrám a rozkládal háj bohyně Venuše, vystavěl kostel zasvěcený sv. Martinu z Tours - průkopníku západního mnišství a v jeho blízkosti klášter Monte Cassino, který byl již uspořádán plně dle zásad v jím sepsaných pravidel mnišského života: „*Klášter má být podle možností postaven tak, aby se všechno potřebné - voda, mlýn, zahrada a různé dílny - nacházelo v obvodu kláštera, aby mniši nemuseli vycházet ven, protože to jejich duším vůbec neprospívá.*“⁸

Založení kláštera v době tzv. stěhování národů, který by byl otevřen všem, kdo hledají bratrské společenství, bez rozdílu, nebylo vůbec snadným úkolem.⁹ - Musel se proto především vyrovnat se skutečností, že mnozí zájemci o vstup do kláštera pocházeli v té době z nižších, ba i těch nejnižších, mnohdy i systémově vyloučených společenských vrstev. Ti mnohdy přicházeli s „nízkou“ pohnutkou vylepšení svého dosavadního společenského statusu, což u většiny z nich vedlo k pýše a povýšenosti: „*Otrok, který se stal mnichem, nyní ve své mnišské kutně opovrhuje všemi, jimž dřív nestál ani za pozdrav.*“¹⁰

Jím sepsaná *Řehole* představující písemně fixovaný zákon ve velké míře citující Písmo se proto snaží intenzivně vyřešit problém bratrského soužití lidí - bratří nejrůznějšího společenského původu, intelektové výše, postavení, věku, povolání a životních zkušeností. Od jiných řeholí a mnišských pravidel té doby, které byly mnohem více šité

⁵ SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael. *Rok se svatými*. Překlad Terezie Brichtová a Vojtěch Pola. Vyd. v KN 2. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997, s. 347.

V jednom z těchto dvanácti klášterů dochovaným do dneška - San Benedetto (Sacro Speco) je dodnes zachovaná freska sv. Františka z Assisi (+ 3. října 1226 v Assisi), která byla namalována za jeho života.

⁶ URL: https://cs.wikipedia.org/wiki/Benedikt_z_Nursie (leden 2020)

⁷ srov. VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních*. V Praze: Ladislav Kuncíř, 1930-1931, s. 37.

⁸ BENEDIKT Z NURSIE. *Regula Benedicti = Řehole Benediktova*. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiocésní ústředí sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 1998, s. 159 (kapitola č. 66, verš č. 6 - 7).

⁹ srov. *Dějiny evropské civilizace I.* vyd. 1. Praha: Paseka, 1995, s. 80 - 81.

¹⁰ FRANK, Karl Suso. *Dějiny křesťanského mnišství*. Překlad Zdeněk Lochovský. 1. vyd. Praha: Benediktinské arcidiocésní ústředí sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2003, s. 42.

na míru konkrétním klášterům nebo konkrétním provinciím, se proto odlišuje svou skutečnou univerzálností.¹¹

„Jeho dílo je nejvelkolepějším svědectvím organizační síly římského myšlení a vyvolává tím větší obdiv, čím více se o něm uvažuje.“¹²

Bratři, společně v oratoři ne bezmyšlenkovitě modlí se (respektive zpívající) ve stanovených hodinách denních i nočních k oslavě Boží,¹³ byli Řeholí vázáni plně v duchu motta „Ora et labora“, což v překladu znamená „Modli se a pracuj“ k práci duchovní i manuální.¹⁴ Je jím označováno opravdové hledání Boha¹⁵ skrze modlitbu a skrze tělesnou i duševní práci.¹⁶

V době svého vzniku byla jeho *Řehole*, jenž do značné míry vycházela z cca tři krát delší *Řehole Mistrovy* od nám neznámého autora, je pouze jednou z mnoha (cca třiceti), kterými se řídila různá „západní“ mnišská společenství. Jejich rozsah se pohyboval od několika málo strohých příkazů po obsáhlé spisy. - Teprve až pozdějším vývojem (viz synoda v Cáchách)¹⁷ získala význam pro celý západokřesťanský (tj. římský) svět.¹⁸

Sv. Benedikt z Nursie zemřel na Zelený čtvrtek dne 21. března 547 záhy po přijetí eucharistie, podpírán svými spolubratry, před hlavním oltářem klášterního kostela na Monte Cassinu. Jeho tělesné ostatky byly uloženy do hrobky vedle jeho sestry Scholastiky, která v něm spočinula o pět let dříve.¹⁹

¹¹ srov. MALINA, Marek (P. Vojtěch OSB). *Vývoj mnišského officia před svatým Benediktem z Nursie* (magisterská práce) Teologická fakulta KU Košice 2014, s. 65.

¹² KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005, s. 64.

¹³ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 65. (kapitola č. 16, verš 5)

¹⁴ srov. HEYDUK, Josef. *Svatí církevního roku*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2001, s. 114.

¹⁵ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 135 (kapitola č. 58, verš č. 7)

¹⁶ URL: <http://catholica.cz/?id=3014> (leden 2020)

¹⁷ URL: https://cs.wikipedia.org/wiki/Řehole_svatého_Benedikta (leden 2020)

Na synodě v Cáchách roku 817 byla *Řehole* zásluhou opata Benedikta z Aniane a pomocí Ludvíka Pobožného prosazena na jako text závazný pro všechny kláštery západních křesťanů a tak se stala monopolní soubor pravidel mnišského života západního monasticismu.

¹⁸ FRANK, Karl Suso, *cit. d.*, s. 50 - 51.

¹⁹ srov. SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hamms Michael, *cit. d.*, s. 347.

Podle tradice byly jeho ostatky dne 11. července 676 (703) přeneseny z Montecassina do Fleury ve Francii, které se od té doby nazývalo Saint-Benoit-sur-Loire.

Kult Benedikta z Nursie, který byl kanonizován v roce 1220, se šířil především na Západě stejnou měrou, jakou se rozmáhal benediktinský řád.²⁰ - Papež Pius XII. jej nazval „otcem Evropy“ a sv. papež Pavel VI., velký podporovatel a obdivovatel benediktinů, ho při příležitosti slavnostního dokončení oprav v roce 1944 vybombardovaného kláštera Monte Cassino prohlásil dne 24. října 1964 patronem Evropy, což opětovně stvrdil sv. papež Jan Pavel II.

---

²⁰ srov. SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael, *cit. d.*, s. 347.

2. Inspirační zdroje sv. Benedikta z Nursie

K schématu mnišského života spojujícího oslavu Boha ²¹ a všestrannou službu lidem, dospěl sv. Benedikt z Nursie na základě svých vlastních celoživotních zkušeností. Své myšlenky formuloval ve „*skromné Řeholi pro začátečníky*“ ²², která obsahuje jasné formulace svědčící o jeho předchozích studiích svobodných umění v Římě.

V době, kdy se rozhodne z důvodu zklamání a následného odmítnutí vedení zhýralého života opustit Řím, je mu bezesporu známá tehdy rozšířená myšlenka sv. Jana Cassiana, že mimo klášter se dá žít pouze podle „*Zákona*“, ale podle „*Evangelia*“ jen uvnitř kláštera. ²³

Zprvu jako poustevník poučován o askezi (formován) mnichem Romulem žil životem bezpochyby ovlivněným vzorem života východních individualisticky zaměřených poustevníků ²⁴ - tj. z oblastí Egypta, Palestiny a Sýrie ²⁵ žijících podle rad a pravidel sv. Antonína Velikého. ²⁶ Později (tj. po svém neúspěšném působení ve Vicovaru), kdy se k němu přidávají nejenom další poustevníci, ale přicházejí i první „žáci“, se nechal inspirovat sv. Basilem z Caesareje (Basilem Velikým), ²⁷ který oproti dosavadním poustevnickým zvykostem kromě běžné modlitby a manuální práce (zejména ve formě obdělávání polností v okolí cenobií) zavedl i intelektuální práci a zabýval se také sociálními problémy (viz Ústav křesťanského milosrdenství / špitál - „*Basilias*“ ²⁸). ²⁹

Smysluplná manuální práce tak byla v *Řeholi*, která potírá všechny přehnané formy pokání, nově striktně vyžadována, neboť její vykonávání mělo otevírat kanály milosti a

---

²¹ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 109.

²² srov. tamtéž, s. 167 (kapitola č. 73, verš č. 8).

²³ srov. FRANK, Karl Suso, *cit. d.*, s. 49.

²⁴ srov. *Svatý Benedikt - 480 - 1980*. Řím, Velehrad, 1980, s. 74.

²⁵ srov. VONDRUŠKA, Isidor, *cit. d.*, s. 36.

²⁶ CHLUMSKÝ, Jan. *Sv. Antonín Veliký*

URL: <http://catholica.cz/index.php?id=220> (leden 2020)

²⁷ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 167 (kapitola č. 73, verš č. 5).

²⁸ CHLUMSKÝ, Jan. *Sv. Basil Veliký a Řehož Naziánský*

URL: <http://catholica.cz/?id=21> (leden 2020)

²⁹ srov. *Svatý Benedikt - 480 - 1980*. Řím, Velehrad, 1980, s. 75.

stávat se příležitostí k umrtvování těla.³⁰ - Přesto, že se jím vytvořený klášterní organismus velice podobal po všech stránkách antickému venkovskému statku, sv. Benedikt z Nursie nepředpokládal, že by mniši žijící podle jím sepsané *Řehole* byli běžně povinováni konáním polních prací za zdmi kláštera: „*Kde místní poměry nebo chudoba vyžadují, aby se bratři postarali o sklizeň plodin sami, ať se nermoutí.*“,³¹ ale tu měli za ně činit nemniši přínaležející ke klášteru, tzv. „klášterní otroci“.

Vytvořil tak postupně namísto uzavřeného a na místo nikterak fixovaného volného společenství bratří, které by nehledělo na potřeby svého okolí (tj. ostatních) a soustřeďovalo se jen na dosažení osobní dokonalosti,³² otevřené společenství fixované na dané místo, které navazuje kontakty s okolním prostředím a aktivně se podílí na jeho náboženském, kulturním i sociálním povznesení.³³

Jen tak se mohli jeho žáci a následovníci žijící podle *Řehole* stát velmi pozitivním inspirativním příkladem, protože plně respektovali a ctili manuální práci obecně, a zemědělskou, která byla tou dobou považována za podřadnou a ponižující, zvláště. - Stali se tak těmi, kdo začali běžné lidi navracet k ušlechtilé, ale opovrhované práci.³⁴

---

³⁰ srov. GOODELL, Henry H.. *The Influence of the Monks in Agriculture*. Přednáška pronesená před Massachusetts State Board of Agriculture 23. srpna 1901, 11. vyšlo v Goodell Papers na Univerzitě v Massachusetts.

³¹ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 115 (kapitola č. 48, verš č. 7)

³² CHLUMSKÝ, Jan: *Sv. Benedikt z Nursie*
URL: <http://catholica.cz/?id=3014> (leden 2020)

³³ srov. MALINA, Marek (P. Vojtěch OSB) , *cit. d.*, s. 43.

³⁴ srov. GOODELL, Henry H. , *cit. d.*

2.1. Inspirační zdroje pro vznik officia sv. Benedikta z Nursie

Co se týče schématu společné denní modlitby mnichů, sv. Benedikt z Nursie bezesporu navázal na postupně vyvíjející se tradici zastoupenou Otcí východu:

- sv. Pachomiem Starším (+ 347 v Tabennísi; Egypt) - zakladatelem první organizované formy klášterního života
- sv. Basilem z Caesareje (Basilem Velikým) (+ 379 v Cézareji; Turecko) - největší osobností východního mnišství
- sv. Janem Cassianem (+ 435 v klášteře sv. Viktora; Francie) - největší osobností západního mnišství před sv. Benediktem z Nursie

Základem společné denní modlitby mnichů byla nauka o neustálém Božím velebení a Božím chválením skrze modlitbu (tj. modlitbě bez ustání doprovázející práci): „*v modlitbách neustávejte.*“ (1 Te 5, 17), kterou podává ve spisech např. řecký církevní učitel a teolog Órigénes (+ 253 v Caesarei Maritimě, Izrael nebo Týru, Libanon).³⁵ „*Ten se modlí bez přestání, kdo spojuje modlitbu s neustálými skutky a skutky s modlitbou. Tak můžeme příkaz modlit se bez přestání považovat za uskutečnitelný. Spočívá v tom, že celý život chápeme jako jednu velkou modlitbu, a to co běžně modlitbou jen nazýváme, je jen jeho částí.*“³⁶

Z požadavku modlitby bez ustání vycházel taktéž samotný sv. Benedikt z Nursie, který ve své *Řeholi* uvádí, že základním postojem mnicha má být neustálé přebývání v Boží přítomnosti, a tento pocit by měl být prožíván zvláště intenzivně při společné modlitbě, na níž klade obzvláště velký důraz.³⁷

Rovnoměrné rozdělení soukromé - věčné (spočívající zejména v četbě a učení se Písma, k níž později sv. Basil z Caesareje ještě přidává četbu děl církevních Otců, případně i rozjímavých modliteb)³⁸ i společné modlitby a práce, tak jak to propaguje sv. Benedikt

³⁵ srov. FRANK, Karl Suso, *cit. d.*, s. 47.

³⁶ VENTURA, Václav. *Spiritualita křesťanského mnišství. 1, Od prapočátků po svatého Jana Zlatoústého*. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiecézní opátství svatého Vojtěcha a svaté Markéty v Břevnově, 2006. Pietas benedictina, s. 188.

³⁷ URL: <https://www.casopisharmonie.cz/rozhovory/zivot-v-rytmu-officia.html> (únor 2020)

³⁸ MALINA, Marek (P. Vojtěch OSB), *cit. d.*, s. 47.

z Nursie, se poprvé objevuje již v Řeholi sv. Pachomia Staršího - *Řeholi anděla* z roku 404, která se dochovala v sesterském latinském překladu sv. Jeronýma z překladu řeckého.³⁹

Výsledkem této reorganizace denního programu mnichů bylo, jak to lze doložit z ustanovení *Regulae funus tractatae* od sv. Bazila z Caesereje (Basila Velikého),⁴⁰ dosažení dostatečného množství času k zavedení skutečně pravidelné a společné modlitby podle určitého schématu, což se doté doby ne vždy dařilo. - Nelze to však vykládat tak, že by došlo k zavedení nějakých nových modliteb, vždyť tradici konání společných modliteb podle určitého schématu je možné najít již ve spisu *Didaché* neboli *Nauka dvanácti apoštolů*,⁴¹ ale tak, že tyto již zavedené modlitby byly vykonávány poněkud dokonaleji (efektivněji).⁴²

„Ti, kdo se rozhodli poctivě žít ke slávě Boží i jeho Krista, nesmějí zanedbávat ani jednu z těchto dob.“⁴³

Základ mnišského officia, na něž částečně navázal se svým konceptem sv. Benedikt z Nursie, je potřeba spatřovat spíše v egyptských liturgických obyčejích (tj. mnichů žijících v Egyptě a Thebaidě), které upřednostnil ve svém čtyřdílném spisu *De institutis coenobiorum* taktéž sv. Jan Cassinan, než v palestinských liturgických obyčejích (tj. mnichů žijících v Palestině, Sýrii a Mezopotámii), které daly pro změnu díky vlivu sv. Damasa a sv. Jeronýma základ kněžskému (světskému) officiu praktikovanému např. v římské místní církvi,⁴⁴ s nimiž se ale sv. Benedikt z Nursie velmi dobře obeznámil během svého studijního pobytu v Římě.⁴⁵

Sv. Basil z Caesareje byl pakliže ne první, tak jeden z prvních, který po vzoru egyptských mnichů zavedl střídání a rozmanitost modliteb a zpěvů žalmů (na místo pouhých žalmů vkládá modlitby, písně, čtení, aby tak zabránil jednotvárnosti (změna a různost se mimo jiné vrací touhu a obnovuje pozornost).

³⁹ srov. VENTURA, Václav, *cit. d.*, s. 146.

⁴⁰ srov. BASILIUS: *Regulae fusius tractatae* (PG 31)

⁴¹ srov. MALINA, Bedřich. *Dějiny římského breviáře. Díl první*. V Praze: Vyšehrad, 1939, s. 26.

V 8. kapitole *Didaché* nacházíme předpis, že se má denně ráno, v poledne a večer konat modlitba, při níž se věřící budou modlit „Otče náš ...“ - jiné modlitby byly ponechané dobrovolnosti věřících.

⁴² srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 31.

⁴³ BASILIUS: *Regulae fusius tractatae* (PG 31)

⁴⁴ srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 35.

⁴⁵ srov. HERWEGEN, Ildefons. *Smysl a duch Benediktovy řehole*. V českém jazyce vyd. 1. Vyšší Brod: Cisterciácké opatství, 2008, s. 132.

I. Na základě zvyklostí egyptských mnichů je možné doložit, že se denně: ⁴⁶

a) scházeli ke společné modlitbě

- večerních nešpor (zpravidla až po jídle)

Tuto modlitbu nešpor později sv. Basil z Caesereje (Basil Veliký) rozdělil ⁴⁷ na dvě části:

- o deváté hodině (Sk 3, 1) - jako poděkování Bohu za všechno, co dobrého nám bylo dáno nebo bylo s úspěchem vykonáno, a jestliže jsme čím zhřešili vědomě, nevědomě či skrytě, ve slovech, skutcích, nebo zůstalo-li to uzavřeno jen v našem srdci, za to vše musíme Boha prosit o odpuštění. Navíc je také prospěšné znovu projít vše, co jsme udělali, abychom znovu neupadli v podobné hříchy
- když nastává noc (neb se jednalo o zvláštní modlitbu oddělenou od nešpor, bývá považována za základ pro modlitbu kompletáře) - za klidný spánek beze snů
- nočních (půlnočních) vigilií (Ž 119, 62 nebo Sk 16, 25) - po tomto officiu se rozcházel do svých cel, kde pokračovali v tzv. soukromých modlitbách, aby je vycházející slunce dle slov žalmisty (Ž 119, 147) zastihlo bdící ⁴⁸

přičemž v obou hórách zpívali 12 žalmů, jak uvádí sv. Pachomius Starší:

„Po každém jednotlivém žalmu, který zpíval jeden z bratří a kterému shromáždění sedíc naslouchalo (...) všichni povstanou a uvažují o tom, co slyšeli, ve svém srdci (meditace, oratio, mentalis), potom na chvíli pokleknou a vzývají dobrotivost Boží, zdvihnou se a naslouchají s rozpjatými pažemi modlitbě a kolektě, kterou se předmodlívá kněz. Po antifoně (...) se říká Sláva Otci ... “ ⁴⁹

⁴⁶ srov. MALINA, Marek (P. Vojtěch OSB) , *cit. d.*, s. 55 - 56.

⁴⁷ srov. tamtéž, s. 46.

⁴⁸ srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 32 - 33.

⁴⁹ tamtéž, s. 35.

Dále se předčítaly dvě lekce (během týdne jedna ze Starého a jedna z Nového zákona; o sobotách a nedělích jsou obě čtení z Nového zákona - konkrétně jedno ze Skutků apoštolů nebo epištol a druhé z evangelií)

b) modlili se soukromě ve svých celách

- laudes
- horae minores

Tyto soukromé modlitby později sv. Basil z Caesereje (Basil Veliký) rozdělil⁵⁰ na tři části:

- ranní (Ž 5, 4) - aby první hnutí duše a rozumu byla zasvěcena Bohu a nic nemá začít, než se prve nasytíme radostí Božího poznání
- o třetí hodině (Sk 2, 15) - abychom se stali hodnými být posvěceni a abychom si vyprosili Ducha jako vůdce na cestě, učícího nás, co je užitečné
- o šesté hodině (Ž 58, 18) - podle příkladu svatých mužů kvůli ochraně proti výpadům poledního démona

Přes den (vyjma soboty a neděle, kdy se scházeli o třetí hodině k svatému společenství) se totiž původně nekonaly již žádné polední modlitby: „*Každý koná svou práci a při tom recituje z paměti žalm či jiný oddíl z Písma.*“⁵¹

Obsah jednotlivých officí se neomezoval pouze na žalmy s antifonami, responsoria a modlitby mezi žalmy. Na konci společných officí se říkaly trojí modlitby:

- prosba o mír (byla to vlastně litanie pro všechny záležitosti)
- díkuvzdání pronášené jáhnem
- požehnání udělované knězem nebo biskupem

---

⁵⁰ srov. MALINA, Marek (P. Vojtěch OSB), *cit. d.*, s. 46.

⁵¹ JAN KASSIÁN. *Zvyky cenobitů a léky na osm základních neřestí*. Překlad Ondřej Koupil. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiákonství sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2007-2008. (SC 109, s. 84)

II. Schéma palestinských liturgických obyčejů⁵²

V Palestinském schématu⁵³ společných modliteb se nachází šest (v době postní sedm) hodin (to co se na východě konalo jen bodově, ve vymezených intervalech, konali egyptští mniši spontánně stále, po celý den, připojujíc k tomu práci⁵⁴):

- vigilie (nokturn)
- matutinum = laudy (chvály) zakončené přímluvami (oratio fidelium)
- altera matutinax (také novella solemnitatis) = prima k „započítí“ práce o třech žalmech a modlitbách - novinka, jež reagovala na nepřístojnosti některých mnichů, kteří si namísto odpočinku a rozjímání ve svých celách z pohodlnosti protahovali spánek až do tercie a tak zanedbávali modlitbu, četbu a také práci⁵⁵
- tercie, která se vyjma doby postní konala ale pouze soukromě
- sexta
- nona
- lucernarium⁵⁶ (nešpory) zakončené přímluvami (oratio fidelium)

jejichž náplň se přizpůsobovala tajemství svátku (tj. vyzdvihovala významu tajemství jednotlivých svátků církevního roku pro officium a mši sv.), což jinde (zejména na západě, kde byly po celý rok stejné modlitby a zpěvy) nebyvalo ještě běžné.⁵⁷

Je více než sporné, zdali zmíněný zvyk hebdomadářů, kteří konali posluhu v kuchyni a refektáři, a kteří myli nohy bratřím na konci týdne (v neděli) před shromážděním mnichů, které současně obvyklým způsobem před spaním zpívalo žalmy, lze považovat za denní kanonické officium. Spíše se jednalo o zvláštní formu nedělní pobožnosti (zárodek kompletáře).

⁵² srov. MALINA, Marek (P. Vojtěch OSB), *cit. d.*, s. 56 - 57.

⁵³ srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 35, 37 - 38.

⁵⁴ srov. VENTURA, Václav, *cit. d.*, s. 196.

⁵⁵ srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 36.

Označení primy oddělené od matutina (laud) se vyskytuje až v Řeholi sv. Benedikta z Nursie.

⁵⁶ srov. TAFT, Robert. *The Liturgy of the Hours in East and West*. Collegeville, Minnesota: The Liturgical Press, 1993, s. 337.

Lucernarium též označuje ritus večerní svíce, symbolu Krista - světla světa (J 9, 5), který je velmi starobylý prvek východních liturgií při nešporách

⁵⁷ srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 41.

2.1.1. Rozdělení dne a noci ve starověku

Na území celé rozsáhlé Římské říše byl slovem „dies“ označován den⁵⁸ - tj. doba mezi východem a západem slunce, a slovem „nox“ noc - tj. doba mezi západem slunce a jeho východem.

Jednotlivé části dne (tj. od půlnoci do půlnoci) sice Římané označovali jako:⁵⁹

- nox media nebo de media nocte - od půlnoci
v létě do 2. do 3. hodiny, v zimě do 3. do 4. hodiny
- gallicinium - chvíle, kdy kohout poprvé kokrhá
v létě od 1.30 do 3. hodiny, v zimě od 4. do 6. hodiny
- canticinium - bezprostředně před jitřenkou (tzv. ranní svítání = aurora)

- diluculum (také prima lux) - východ slunce (ortus solis)

- mane - první hodina po východu slunce
v létě doba od 5. do 8. hodiny, v zimě od 7. až do 10. hodiny
- ad meridiem - před polednem

- meridies - v poledne

- de meridie, postmeridies - po poledni

- suprema - poslední chvíle jasného dne
v zimě od 14. nebo 15. hodiny až do 16. hodiny; v létě od 18. do 20. hodiny
popř. až do západu slunce (occusus solis)
- vespera - doba mezi západem slunce až do objevení se prvních hvězd
  - součástí bylo crepusculum (soumrak), jenž trval čtvrt, nejdéle půl hodiny

---

⁵⁸ srov. tamtéž, s. 18.

Slovo „dies“ ale mohlo také stejně označovat den jako dobu 24 h = „dies civilis“.

⁵⁹ srov. tamtéž, s. 19.

- primá luce nebo luminibus accensis (lucernarium) - chvíle rozžínání světél
- concubium - doba uhasínání ohňů a počátek spánku
v zimě od 19. do 21. hodiny, v létě kolem 22. hodiny
- intempesta nox nebo media nocte surgebam - hluboká noc

ale vzorem pro konání jednotlivých liturgických hodinek se stal čas a způsob střídání denních a nočních stráží římských vojenských táborů: ⁶⁰

a) noční hlídky (vigilae) - noc byla rozdělena na 4 hlídky po 3 hodinách ⁶¹

- první vespera
- druhá canticinium nebo intempesta
- třetí gallicinium
- čtvrtá lucifera, luxfer, která ale byla často nazývaná též matutinum nebo ante lucem

Po vynálezu vodních hodin označovala sice i nadále 6 hodina noční půlnoc, ale hodiny pře a po půl noci noční hlídky byly v zimě, kdy slunce zapadá již po 16. hodině, delší (cca 80 min) než v létě (cca 60 min), kdy slunce zapadá až po 21. hodině.

b) denní hlídky (excubiae)

- hora prima (ranní)
- hora tertia (dopolední)
- hora sexta (polední)
- hora nona (odpolední)

---

⁶⁰ srov. tamtéž, s. 20.

Pro officium byly směřovatné pouze vojenské hlídky uvnitř vojenského tábora (excubiae - hlídky denní, a vigilae = hlídky noční) a nikoli vně tábora před tváří nepřítele (stationes nebo postes).

⁶¹ srov. CAESAR, Gaius Iulius. *Válečné paměti: o válce gallské, o válce občanské, alexandrijské, africké a hispánské*. Překlad Ivan Bureš. 1. souborné vyd. Praha: Svoboda, 1972, s. 419.

Skutečnost, že se hlídky v římském vojenském táboře, tvořené vždy čtyřmi pěšáky a čtyřmi jezdci z každé centurie, střídaly během noci celkem čtyřikrát v pravidelných intervalech, což to následně sloužilo také k rozlišení času v noci, dokládá např. Gaius Iulius Caesar ve svých zápiscích o Válce občanské: „*Před úsvitem, za čtvrté hlídky, vyrazí sám ... s vojskem k boji pohotovým.*“

Po vynálezu vodních hodin označovala sice i nadále šestá hodina denní poledne, ale třetí a devátá připadala podle roční doby vždy na jinou hodinu našeho počítání.

2.2. Schéma officia sv. Benedikta z Nursie

Sv. Benedikt z Nursie představuje těm, kdo chtějí zachovávat jím napsanou *Řeholi*, duchovní život jako umění a těm, kteří se chtějí tomuto umění, jenž vyžaduje schopnost vytvoření skutečného uměleckého díla skrze neustálé tělesné cvičení a duševní vzdělávání naučit, říká, že musí předem znát cíl svého snažení (tj. nalezení Boha, kterému se chci líbit),⁶² k jehož dosažení následně podřídí veškeré své jednání a konání.⁶³

Důležitější než samotný denní řád společné modlitby mnichů, tak jak jej navrhuje sv. Benedikt z Nursie, proto je napomenutí, že pro mnicha nemá být nic důležitějšího (doslova ničemu nemá dávat přednost) než účast na společné modlitbě bratří: „*Jakmile je slyšet znamení k hodině, mnich nechá všechno, co měl v rukou, a spěchá co nejrychleji k službám Božím.*“⁶⁴ - Oslava (velebení) Boha má být vždy na prvním místě.⁶⁵

„*Benedikt nazývá společnou modlitbu „opus Dei“ = liturgie nebo „opus divinum“, protože se jedná o klanění Bohu a chválu Boha, o uznání svatosti Boží člověkem, ale z druhé strany i o dílo Boží v hloubi našeho srdce, dílo, které v nás působí Bůh srdce Duchu svatého.*“⁶⁶

Důvodem konání společné modlitby má být tedy oslava (velebení) Boha pro jeho správná a spravedlivá rozhodnutí. - Ve společné modlitbě totiž každý přítomný bratr předkládá Bohu sebe samotného takového, jakým je - tj. se svými četnými nedokonalostmi, s nimiž se nechce smířit, ale stejně, jak to mnohdy velmi dramaticky líčí žalmisté (nechybí zde tudíž výčitky a zlořečení Bohu, ale ani zápas s Bohem), za vzájemné bratrské podpory a pomoci se „utkat“ a tak se usmířit a odevzdat do Boží náruče. Pakliže tedy ob stojí, měla by „*společná modlitba mnichy uvádět stále hlouběji*

⁶² srov. *Svatý Benedikt - 480 - 1980*. Řím, Velehrad, 1980, s. 78

⁶³ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. XXXVI. - XXXVII.

⁶⁴ srov. *tamtéž*, s. 107 (kapitola č. 43, verš č. 1).

⁶⁵ srov. NIGG, Walter et al. *Benedikt z Nursie: otec západního mnišství: esej*. Překlad Marie Kyrálová a Alžběta Sirovátková. Praha: Zvon, 1991, s. 57.

⁶⁶ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. XLIV.

do souznění se sebou samými a svými životy, aby ve všem dovedli rozeznat Boží spravedlivá rozhodnutí.“⁶⁷

Neméně důležité pro společnou modlitbu bratří je, aby při této modlitbě pronášené v jednotě a sounáležitosti „před tváří andělů“ (Ž 138, 1) v oratoři (chóru) byla skutečně mysl nikoli ve smyslu rozum (úsudek) ale srdce každého bratra ve shodě s jeho hlasem (jím vyslovovaným slovem) soustředěna k oslavě (velebení) Boha.⁶⁸ - Jen díky pohroužení se do modlitby se mohou stát lidmi modlitby (těmi, kdo žijí z modlitby), kterým modlitba propůjčuje sílu k dobrovolnému naplňování ne vždy zcela v dané chvíli zřejmé Boží vůle.⁶⁹

*„Zpíváme-li žalmy, zní skrze nás Boží slovo, které se tak stává slyšitelným. Dokážeme-li sjednotit s tímto Božím slovem také naše srdce, budeme zažívat souznění nejenom s Bohem, ale také se sebou samým. „Když hlas zpívajícího člověka zní v souladu s hlasem Božím, pak se souladu s Bohem stále více dostává celému člověku. A soulad s Bohem znamená také soulad se sebou samým.“*⁷⁰

Samotné ne striktně navržené schéma společné denní modlitby mnichů v sedmi hodinách vycházející z praktické potřeby vyhradit některé hodiny dne k společné modlitbě⁷¹ není v rozporu s výzvou k modlitbě bez přestání sv. apoštola Pavla, jak by se mohlo na první pohled zdát. - Sv. Benedikt z Nursie svým konceptem modlitby po vzoru Órigéna totiž proměňuje celý den každého mnicha v jednu velkou a neustálou modlitbu bez přestání (konání skutků motivovaných vírou povznášejících / směřujících k Bohu), jejíž nedílnou součástí je i to, co modlitbou my sami obvykle nazýváme (tj. chórová modlitba).⁷²

⁶⁷ GRÜN, Anselm. *Svatý Benedikt z Nursie: učitel duchovního života*. Vyd. 1. V Praze: Vyšehrad, 2004, s. 68.

⁶⁸ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 71 (kapitola č. 19, verš č. 7).

⁶⁹ srov. NIGG, Walter et al. *Benedikt z Nursie: otec západního mnišství: esej*. Překlad Marie Kyrálová a Alžběta Sirovátková. Praha: Zvon, 1991, s. 59.

⁷⁰ GRÜN, Anselm, *cit. d.*, s. 70.

⁷¹ srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 16.

To, že samotní apoštolové konali v určité hodiny zvláštní modlitby obdobně, jak bylo zvykem v době Synagogy, dokládá svědectví Skutků apoštolů (Sk 3, 1).

⁷² HOLZHERR, Georg. *Řehole Benediktova: uvedení do křesťanského života: (komentář)*. 1. české vyd. Praha: Benediktinské arcidiocésní úřady sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2001, s. 105.

Dle opata Smaragda OSB ze St. Mihiel sur-Meuse lze toto ustanovení *Řehole* chápat tak, že „*zatímco ruce jsou navenek zaměstnány prací, srdce uvnitř jihne, když jazykem rozjímáme žalmy, a připomínáme si Písmo.*“⁷³

Společná modlitba, které je v *Řeholi* v porovnání s jinými mnišskými pravidly té doby věnována opravdu velká pozornost, má tedy vyjadřovat radost a vděčnost ze spojení s Bohem v jeho domě. - Setkání se na společné modlitbě tedy znamená „*dát čas a místo bdělému vnímání Boha. Kdo to neudělá, promešká vzácnou příležitost k setkání s tím, koho mnich celým svým životem hledá.*“⁷⁴

Officium navržené sv. Benediktem z Nursie se rozděluje:

- a) podle dnů - tj. zdali se koná v dny běžné (ferie), kdy je potřeba rozdělit den zejména na dobu určenou k modlitbě a práci, nebo dny sváteční, kdy práce není vykonávána a zůstává tak více času na modlitbu slavenou bohatým a slavnostním způsobem⁷⁵
- b) podle ročního období - tj. zdali se koná v období zimním (tj. od 1. listopadu do Velikonoc),⁷⁶ kdy je noc dlouhá, nebo v období letním (tj. od Velikonoc do 1. listopadu),⁷⁷ kdy je noc pro změnu krátká

Schéma officia sv. Benedikt z Nursie⁷⁸ je rozvrženo na:

- a) noční vigilie, o nichž prorok praví: „*Uprostřed noci vstávám, abych tě chválil*“ (Ž 118, 2)
- **matutinum** (vigile) má být slaveno v osmou hodinu noční, kdy už mniši vstávají odpočatí, protože spali déle než půl noci

---

⁷³ STEWART, Columba. *Modlitba a komunita: benediktinská tradice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004, s. 35.

⁷⁴ tamtéž, s. 37.

⁷⁵ srov. HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, s. 117.

⁷⁶ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 53 (kapitola č. 8, verš č. 1).

⁷⁷ srov. tamtéž, s. 53 (kapitola č. 8, verš č. 4).

⁷⁸ URL: <https://www.casopisharmonie.cz/rozhovory/zivot-v-rytmu-officia.html> (únor 2020)

Jedná se o nejdelší hodinku celého officia začínající slovy: „*Pane, otevři mé rty a začnu tě chválit.*“, ⁷⁹ která vyniká velkou rozmanitostí forem: žalmy rámované jednoduchými antifonami se střídají s čistě recitativní formou čtení „*z Bohem inspirovaných knih Starého (1. nokturno) i Nového zákona, ale i jejich výklady sepsanými významnými a pravověrnými katolickými Otcí (2. nokturno)*“ ⁸⁰ mezi nimiž jsou vkládány zpěvy rezponzorií. Na závěr je z paměti pronášeno „*čtení z apoštola, verš a prosba Kyrie eleison z litaní.*“ ⁸¹

O nedělích, svátcích svatých a slavnostech se po čtení ze Skutků apoštolských a tzv. apoštolských listů (3. nokturno) navíc zpívá slavnostním tónem „*hymnus Tebe, Bože, chválíme*“ ⁸² na znamení zakončení noční modlitební hlídky, po jehož skončení je čten (zpíván) úryvek přečtený opatem - zástupcem Krista z evangelia, jemuž všichni mají naslouchat s uctivým dojetím, ⁸³ a zakončený zpěvem „*hymnu Tobě přísluší chvála.*“ ⁸⁴

- po matutinum již mniši nemají jít, tak jak to bylo jinde ve zvyku, zpátky na svá lůžka (viz asketická forma „přerušovaného spánku“) - neznamenal to ale, že by měli mniši zbytek noci bdít v oratoři na motlitbách, ale věnovat se ve skriptoriu studiu a četbě ⁸⁵
- **laudes** (ranní chvály) mají být slaveny po matutinu (v létě jen po „*krátké přestávce, kdy bratři potřebují odejít*“) ⁸⁶ za svítání asi mezi pátou a šestou hodinou ranní.

Tvoří je po vstupním žalmu č. 66, během jehož volnějšího (zpomaleného) přednesu mají dorazit do oratoře všichni eventuální opozdilci, ⁸⁷ především chvalozpěvy počátku nového dne. Vše zakončuje modlitba Páně zpívaná představeným chóru, při níž bratři společně říkají, aby se shodli v přání po vzájemném odpuštění ublížení, prosbu: „*Odpust' nám, jako i my odpouštíme.*“ ⁸⁸

⁷⁹ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 55 (kapitola č. 9, verš č. 1).

⁸⁰ tamtéž, s. 55 (kapitola č. 9, verš č. 8).

⁸¹ tamtéž, s. 55 (kapitola č. 9, verš č. 10).

⁸² srov. tamtéž, s. 59 (kapitola č. 9, verš č. 8).

⁸³ srov. HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, s. 118.

⁸⁴ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 59 (kapitola č. 9, verš č. 10).

⁸⁵ srov. tamtéž, s. 53 (kapitola č. 8, verš č. 3).

⁸⁶ tamtéž, s. 53 (kapitola č. 8, verš č. 4).

⁸⁷ srov. HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, 2008, s. 123.

⁸⁸ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 61 (kapitola č. 13, verš č. 13).

- ani po laudách nemají mít mniši možnost ulehnout na svá lůžka, ale čas zbývající do první denní hodinky mají věnovat opětovně studiu a četbě ve skriptoriu

b) denní hodinky, které naplňují ustanovení o počtu sedmi posvátných chval: „*Sedmkrát za den tě chválím za tvá spravedlivá nařízení.*“ (Ž 118, 164) vyhrazených ke chvále našeho Stvořitele⁸⁹

- **prima, tertia, sexta a nona** - tzv. denní hodinky, jejichž názvy se odvozují od denních hodin (při počítání tehdejšího denního času od východu do západu slunce), ve kterých se konají (tzn. modlitby primy, tercie, sexty a nony se konaly o první, třetí, šesté a deváté hodině po východu slunce).⁹⁰

Všechny tyto hodinky začínají zvoláním: „*Bože, shlédni a pomoz.*“⁹¹, které má mnicha odpoutat od konané činnosti a uvést ho do nadpřirozeného smyslu pomocí denní doby. Dále pokračují vždy dle stejného schématu: hymnem po němž zaznívají tři žalmy, následuje čtení, verš, prosba *Kyrie eleison* a zakončení.⁹²

- **vesperae** (nešpory), které jsou považovány za protějšek laud, bývají slaveny zhruba okolo páté hodiny odpolední (tj. ještě za denního světla) zatímco se dříve na počátku nešpor světla teprve rozsvěcovala (*lucernarium*) nebo již hořela.⁹³

Po zvolání „*Bože, shlédni a pomoz. - Pane, pospěš mi pomáhat*“⁹⁴ mají společnou i použitou strukturu jako laudy. Jejich závěr ale tvoří evangelijní kantikum - *Magnificat* (Velebí duše má Hospodina), které ale není v *Řeholi* konkretizováno.⁹⁵

⁸⁹ srov. tamtéž, s. 65 (kapitola č. 16, verš č. 1 - 2, 5).

⁹⁰ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 107.

Tradice připisuje tercii, sextě a nóně taktéž symbolické významy:

a) tercie má připomínat modlitbu při seslání Ducha svatého, sexta Ježíšovu křížovou cestu a nóna Ježíšovu smrt.

b) sexta modlitbu Petrovu o této hodině a nóna cestu Petrovu a Janovu do chrámu k modlitbě.

⁹¹ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 65 (kapitola č. 17, verš č. 3).

⁹² srov. tamtéž, s. 65 (kapitola č. 17, verš č. 4).

⁹³ srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 45.

Při porovnání rozsahu nešpor, jež ve své *Řeholi* uvádí sv. Benedikt, s rozsahem nešpor popisovaných např. sv. Basilem z Caesareje (Basilem Velikým) je zcela zřejmé, že sv. Benedikt počítal s únavou bratří po celodenní práci a potřebou dostatečného odpočinku, a proto dosavadní praktikovaný rozsah nešpor notně zredukoval.

⁹⁴ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 67 (kapitola č. 18, verš č. 1).

- denní cyklus officia uzavírá mezi půl sedmou odpolední (v zimě) a půl osmou odpolední (v létě) **completorium** (kompletář).

Analogicky k ranním chválám přináší kompletář, jenž se ale od ostatních hodiněk liší strukturou, ⁹⁶ především prosby za pokojný odpočinek a ochranu během nadcházející noci zakončené zvláštním opatovým žehnáním.

„V uvedené časy chceme Bohu, který stvořil dobu dne i noci a plynutí hodin, věnovat chválu. ... Tak má tedy také v souzvuku oktávy: laud - primy - tercie - sexty - nony - nešpor - kompletáře a nočních vigilií zaznívat dobře sladěné vyznání („co se má vyznat“) velikosti a vznešenosti Stvořitele světa.“ ⁹⁷

Jak již bylo naznačeno výše, uspořádání společné modlitby bratří, které sv. Benedikt na základě starší mnišské egyptské i palestinské tradice a soudobé praxe římské a milánské místní církve navrhl, je možné flexibilně kýmkoli *„uspořádat, jak soudí, že je to lepší“*, ⁹⁸ ale pouze za podmínky, aby takto upravená norma vždycky obsáhla úplný cyklus 150 žalmů Žaltáře s kantiky obvyklými v liturgii ⁹⁹ v průběhu jednoho týdne. ¹⁰⁰ - K tomu ale zároveň dodává svůj osobní povzdech *„Kéž bychom tak my, vlažní, za celý týden vykonali to, co naši svatí Otcové, jak čteme, statečně splnili za jediný den!“* ¹⁰¹ inspirovaný snad znalostí příběhů zaznamenanými v Životech otců (Vitae Patrum): *„Stařec přišel k jednomu z otců. Ten vařil čočkovou kaši. Řekl: „Nejdříve se pomodlíme (...) a pak se najíme.“ Potom přeríkal jeden z nich celý žaltář a druhý podobně jako lektor z paměti dva z velkých proroků. Když nastalo ráno, stařec, který přišel na návštěvu, opět odešel. Na jídlo zapomněli.“*, ¹⁰² jehož naplnění ale sám považuje za nereálně dosažitelný, a proto navrhuje dle svého mínění kompromisní týdenní Žaltář, který je možné, jakožto minimum požadovaných povinností, snadno ne příliš liknavým

⁹⁵ srov. tamtéž, s. 69 (kapitola č. 18, verš č. 18).

⁹⁶ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 108.

⁹⁷ srov. HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, s. 128.

⁹⁸ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 71 (kapitola č. 18, verš č. 22).

⁹⁹ srov. HERWEGEN, Ildefons. *Smysl a duch Benediktovy řehole*. V českém jazyce vyd. 1. Vyšší Brod: Cisterciácké opatství, 2008, s. 132.

¹⁰⁰ srov. STEWART, Columba, *cit. d.*, s. 37.

¹⁰¹ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 71 (kapitola č. 18, verš č. 25).

¹⁰² HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 109 - 110.

bratřím ¹⁰³ splnit. „*Dokonalost uctívání Boha totiž nespátruje v nakupení žalmů, nýbrž ve spojení těch, kdo se modlí, s Bohem.*“ ¹⁰⁴

Společná modlitba bratří, při níž všichni (dokonce i nedochvilní) zaujímají místa v lavicích odpovídajícím způsobem a dle uspořádaného pořadí (tj. podle doby svého vstupu do kláštera, životních zásluh a podle opatova rozhodnutí ¹⁰⁵), ¹⁰⁶ je v pojetí sv. Benedikta z Nursie důležitější než osobní modlitba jednotlivého bratra. Proto „*na znamení představeného od společné modlitby v oratoři všichni zároveň povstanou*“, ¹⁰⁷ aby všichni, jak ti více tak ti méně v modlitbě omilostnění, mohli dále pokračovat v daném rytmu ¹⁰⁸ společného komunitního života. ¹⁰⁹

V této souvislosti ale nelze opomenout sv. Benediktem od každého bratra v rámci soukromé modlitby vyžadované lectio divina (posvátné čtení) založeného na četbě a studiu Písma mající za cíl zpětně prohloubit modlitbu společnou. ¹¹⁰ - Nemá jít ale jen o četbu Písma samotnou a mnohdy bezmyšlenkovou. Četba Písma, které je srdcem liturgie těch, kdo se řídí radami a ustanovením *Řehole*, má být doprovázena poctivým rozjímáním zakončeným upřímnou soukromou, a ne mnohomluvnou modlitbou.

---

¹⁰³ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 71 (kapitola č. 18, verš č. 24).

V týdenním uspořádání společné modlitby bratří, jak jej uvádí sv. Benedikt v *Řeholi*, se ale bratři společně modlí více než jenom doporučených 150 žalmů Žaltáře - viz úvodní žalmy k vigiliím a laudám, které se denně opakují, a stále stejné žalmy pronášené od úterka do neděle v tercii, sextě a noně + žalmy kompletáře.

¹⁰⁴ HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, s. 132.

¹⁰⁵ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 147 (kapitola č. 63, verš č. 1).

¹⁰⁶ srov. HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, s. 117.

Myšlenka pořádku (latinsky ordo) je obsažena sv. Benediktem v jeho *Řeholi* jako jedna z nosných - tj. tvoří základ každodenního podle daného pořádku uspořádaného života bratří žijících dle *Řehole*, a proto je vyjádřena i v těch nejnepatrnějších věcech, skrze něž bude možno pořádek realizovat i ve věcech nosně důležitých.

¹⁰⁷ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 73 (kapitola č. 20, verš č. 5).

¹⁰⁸ srov. MALINA, Bedřich, *cit. d.*, s. 44.

Aby byl dodržen pravidelný rytmus společného komunitního života, má být pensum společných modliteb, které se denně konají, pokud možno stejně dlouhé.

¹⁰⁹ srov. HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, s. 140 - 141.

¹¹⁰ srov. STEWART, Columba, *cit. d.*, s. 35 - 36.

2.2.1. Vliv Řehole Mistrovy na schéma officia sv. Benedikta z Nursie

Dnes již snad nikdo nepochybuje o tom, že sv. Benedikt z Nursie čerpal při psaní své *Řehole* ze starší (jako datum vzniku se uvádí 1. polovina 6. století - tj. s největší pravděpodobností někdy z let 500 - 530) a obsáhlejší *Řehole Mistrovy* (*Regula Magistri*) sepsané snad ve střední Itálii nedaleko Říma.¹¹¹ Ale ne vždy tomu tak bylo.

Až do přelomu let 1937/1938, kdy Augustin Genestout OSB z benediktinského opatství Saint-Pierre de Solesmes otevřel diskusi ohledně doby sepsání *Řehole* a *Řehole Mistrovy*, se totiž předpokládalo, že starší je *Řehole* a *Řehole Mistrova* je jejím mladším rozšířením. - To vyvolalo dlouholetou diskusi ohledně doby sepsání *Řehole* a *Řehole Mistrovy* a jejich vzájemného vlivu. Hubert Vanderhoven OSB v článku „*Saint Benoît a-t-il connu la Règle du Maître?*“ z let 1944-1945,¹¹² upozorňoval na to, že sv. Benedikt z Nursie čerpal z *Řehole Mistrovy*, na což nesouhlasně reagoval opat Bernard Capelle OSB z benediktinského opatství Keizersberg o rok později (tj. v roce 1946) článkem „*Le Maître antérieur à S. Benoît?*“.¹¹³ Tuto diskusi s definitivní platností ukončil až ThDr. Adalbert de Vogüé OSB z benediktinského opatství Sainte Marie de la Pierre qui Vire v „*La Règle du Maître.*“ z přelomu let 1964-1965, kdy dokládá stáří *Řehole Mistrovy* a klade ji před *Řeholi*.¹¹⁴

Pomineme-li rozdíl jazykový¹¹⁵ a použitých literárních forem, sv. Benedikt z Nursie skutečně z *Řehole Mistrovy*, která je napsaná formou otázka žáka (interrogatio discipulorum) - odpověď učitele (respondit Dominus per Magistrum) včetně poučení, mnohé přebírá doslovně (viz prvních 7 kapitol *Řehole*) a v mnohém jiném což se týče např. i uspořádání denní modlitby mnichů, se nápadně inspiruje. - To že se ze strany sv. Benedikta z Nursie nejedná o doslovné převzetí ustanovení *Řehole Mistrovy* je možná dáno tím, že *Řehole Mistrova* byla sepsána pro konkrétní, byť nám dnes již

¹¹¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Reguła_Mistrza#CITEREFVogüé2006 (březen 2020)

Někteří badatelé ale jako místo sepsání *Řehole Mistrovy* spíše spatřují v jižní Francii (zejména klášter založený sv. Honoratem von Arles na ostrově Lérins).

¹¹² srov. VANDERHOVEN, Hubert. *Saint Benoît a-t-il connu la Règle du Maître?* In: Rev. Hist. eccl. t. XL 1944 – 1945, s. 176 - 187.

¹¹³ srov. CAPELLE, Bernard. *Le Maître antérieur à S. Benoît?*, In: Revue d'histoire ecclésiastique 41 (1946), s. 66 - 75 (p. 73).

¹¹⁴ srov. de VOGÜÉ, Adalbert. *Regula Mistrza*. In: Reguła Mistrza. Reguła świętego Benedykta. Kraków: Tyniec. Wydawnictwo Benedyktynów, 2006, s. 11 - 49.

¹¹⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Reguła_Mistrza#CITEREFVogüé2006 (březen 2020)

Jazyk *Řehole Mistrovy* je více vzdálen klasické latině než jazyk „učeního“ Benedikta.

neznámé společenství 26 společně se modlících a pracujících bratří, kdežto *Řehole* byla určena pro nekonkrétní (univerzální) komunitu (tj. pouze obdobné té na Monte Cassinu) 12 společně se modlících a pracujících bratří (tj. má mít univerzální využití, což mimo jiné dokládá známé ustanovení sv. Benedikta: „*Kdyby se toto schéma někomu nelíbilo, může si je uspořádat, jak soudí, že je to lepší.*“).¹¹⁶

„*Benedykt wykorzystał strukturę Reguły Mistrza, zachowując kolejność omawianej problematyki. Znacznie skrócił większość tekstu napisanego przez Mistrza, zaś kilka interesujących go rozdziałów rozwinął. Zmienił też merytorycznie fragmenty, z którymi się nie zgadzał lub które nie odpowiadały zwyczajom panującym na Monte Cassino.*“¹¹⁷

Jak si je *Řehole* konkrétně podobna s *Řeholí Mistrovou* v otázce uspořádání společné denní modlitby bratří je velmi dobře patrné na srovnání,¹¹⁸ které vypracoval uznávaný odborník na historii mnišství ThDr. Adalbert de Vogüé OSB z benediktinského opatství Sainte Marie de la Pierre qui Vire v jím redigované *La Règle de saint Benoît* z roku 1972.¹¹⁹

Řehole Benediktova   související s Řeholí Mistrovou   protikladné s Řeholí Mistrovou

bohoslužby v noci

8, 1–2	33, 3–9
8, 3	44, 12–19
8, 4	33, 10–26

počet žalmů v nočních hodinkách (vigilie v zimě)

9, 1–11	33, 27–34; 44, 1–4
---------	--------------------

noční bohoslužba v létě

	33, 35–41
10, 1–3	44, 5–8

vigilie o nedělích

11, 1–11	49
----------	----

¹¹⁶ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 71 (kapitola č. 18, verš č. 22).

¹¹⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Reguła_Mistrza#CITEREFVogüé2006 (březen 2020)

Jazyk *Řehole* Mistrovy je více vzdálen klasické latině než jazyk „učeného“ Benedikta.

¹¹⁸ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *Regula Benedicti = Die Benediktusregel* (lateinisch/deutsch). Herausgegeben im Auftrag der Salzburger Äbtekonzferenz. - Beuron Kunstverlag, Beuron 1992, s. 261 - 262.

¹¹⁹ srov. de VOGÜÉ, Adalbert. *La Règle de saint Benoît*. Paříž, Le Cerf, 1972, s. 173 - 181.

11, 12–13		33, 42–54
<i>vigilie o svátcích svatých</i>		
14, 1–2		45, 16–18
<i>období, kdy se říká aleluja</i>		
15, 1	45, 1	
15, 2	44, 2–7	
15, 3	45, 12	
15, 4	45, 1	44, 3.7
<i>ranní chvály ve všední dny</i>		
	35, 1	
13, 1–11	39, 1–4	
13, 12–14		
<i>ranní chvály o nedělích a svátcích 35, 1</i>		
12, 1–4	39, 1–15; 45, 12	
<i>bohoslužby během dne</i>		
16, 1–3	34, 1–3	
16, 4	33, 1	
16, 5		
<i>počet žalmů v těchto hodinkách</i>		
17, 1–5	35, 2–3	40, 1–3
17, 6		55, 6
17, 7–8	36, 1–9	41, 1–4
17, 9	37, 1–2	42, 1–4
<i>pořadí těchto žalmů</i>		
18, 1–25		
<i>chování při zpěvu žalmů</i>		
19, 1		
19, 3–7	47, 1–24	
<i>uctivost při modlitbě</i>		
20, 1–3	48, 1–14	
20, 4–5		

Samotné schéma officia *Řehole* navržené sv. Benediktem z Nursie se od schématu *Řehole Mistrovy* nikterak zásadně neliší. Větší odlišnosti se mezi *Řeholí*, která se již

neřídí tradiční zásadou recitování žalmů v tom pořadí, v jakém se nachází v Žaltáři,¹²⁰ a *Řeholí Mistra* se však nacházejí v konkrétním uspořádání jednotlivých částí officia:

a) noční vigilie

- **matutinum** (vigilie)

Řehole Mistrova na rozdíl od *Řehole* ještě stále předpokládá, že bratři budou slavit tzv. úplnou vigilii trvající celou noc (tj. až do druhého zakokrhání kohouta).¹²¹

Samotné matutinum má začínat veršem otevírající ústa, který pronáší opat, s navazujícím tzv. „motivačním“ rezponzoriem. Následuje devět žalmů v zimním období nebo jenom šest v letním období¹²² s antifonami bez aleluja po sobě jdoucích v Žaltáři, rezponzorium bez aleluja, dále další čtyři žalmy v zimním období nebo jenom tři v letním období s antifonami a s aleluja po sobě jdoucích v Žaltáři, rezponzorium s aleluja, verš, čtení z apoštola a evangelium předčítané opatem (kdyby opat nebyl přítomen, tak jiným bratrem podle pořadí). Vše má zakončovat modlitba Páně.¹²³

- po matutinum v zimě se všichni bratři mají odebrat do dormitáře, kde se každý bratr může svobodně rozhodnout, zda pod dohledem opata bude chtít v tichosti naslouchat četbě a o ní rozjímat nebo v tichosti zalehne na svém lůžku,¹²⁴ po matutinu v létě ale hned následují ranní chvály¹²⁵

Uspořádání matutina v *Řeholi* se oproti *Řeholi Mistrově* bezesporu odlišuje svou daleko větší rozmanitostí forem:

¹²⁰ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 108.

Sv. Benedikt z Nursie žalmy pro určité části officia cíleně vybírá.

¹²¹ srov. *Regula Mistrza*. In: *Regula Mistrza. Regula świętego Benedykta*. [z latiny přeložili Tomasz M. Dąbek OSB]. Kraków: Tyniec. Wydawnictwo Benedyktynów, 2006, s. 252 (kapitola 49, verše 1 - 3).

¹²² srov. tamtéž, s. 226 - 227 (kapitola 33, verš 10 a verše 27 - 28).

Zimní období bylo od 8 dne říjnových kalend (tj. 24. září) do Velikonoc a letní období od 8 dne dubnových kalend (tj. 25. března) nebo od Velikonoc do 8 dne říjnových kalend (tj. 24. září).

¹²³ srov. tamtéž, s. 227 - 228 (kapitola 33, verše 27 - 41) a s. 242 (kapitola 44, verše 1 - 8).

¹²⁴ srov. tamtéž, s. 243 (kapitola 44, verše 12 - 19).

¹²⁵ srov. tamtéž, s. 226 (kapitola 33, verše 10 - 14).

I. ve všední dny

Po třikrát opakovaném verši: „*Pane, otevři mé rty a začnu tě chválit.*“¹²⁶ navazuje žalm č. 3 se Sláva Otci, po něm žalm č. 94 s antifonou, hymnus „ambrosianum“¹²⁷ a šest žalmů s antifonami.¹²⁸ Celý první nokturn uzavírá verš a opatovo požehnání.

Tři čtení v zimě (v létě kvůli brzkému svítání pouze jedno¹²⁹) „z *Bohem inspirovaných knih Starého i Nového zákona, ale i jejich výklady sepsanými významnými a pravověrnými katolickými Otci*“,¹³⁰ mezi něž jsou vkládány zpěvy rezponzorií (Sláva Otci se říká až po třetím čtení).

Druhý nokturn je tvořen šesti žalmy¹³¹ s aleluja, čtením z apoštola, veršem a redukovanou litaní na zvolání *Kyrie eleison.*¹³²

II. o nedělích, svátcích svatých a slavnostech bez rozdílu na roční období¹³³

Po třikrát opakovaném verši: „*Pane, otevři mé rty a začnu tě chválit.*“¹³⁴ navazuje žalm č. 3 se Sláva Otci, po něm žalm č. 94 s antifonou, hymnus „ambrosianum“¹³⁵ a šest žalmů s antifonami. Celý první nokturn uzavírá verš a opatovo požehnání.

Druhý nokturn je tvořen šesti žalmy s antifonami a veršem.¹³⁶

¹²⁶ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 55 (kapitola č. 9, verš č. 1).

¹²⁷ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 100.

Autorství nebiblického hymnu „ambrosianum“, který byl obvyklý zejména v Miláně, je připisován Ambrosiovi.

¹²⁸ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 69 - 70 (kapitola č. 18, verše č. 20 - 21).

Jedná se o žalmy, které po uspořádání denních bohoslužeb zbyly a rovnoměrně byly rozděleny do sedmi matutinií tak, aby na každé vyšlo dvanáct (tj. šest na 1. nokturn a šest a 2. nokturn).

¹²⁹ srov. tamtéž, s. 57 (kapitola č. 10, verš č. 2).

¹³⁰ tamtéž, s. 55 (kapitola č. 9, verš č. 8).

¹³¹ srov. tamtéž, s. 69 - 70 (kapitola č. 18, verše č. 20 - 21).

Jedná se o žalmy, které po uspořádání denních bohoslužeb zbyly a rovnoměrně byly rozděleny do sedmi matutinií tak, aby na každé vyšlo dvanáct (tj. šest na 1. nokturn a šest a 2. nokturn).

¹³² srov. tamtéž, s. 55 (kapitola č. 9, verše č. 9 - 10).

¹³³ srov. tamtéž, s. 59 (kapitola č. 11, verš č. 11).

¹³⁴ tamtéž, s. 55 (kapitola č. 9, verš č. 1).

¹³⁵ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 100.

Autorství nebiblického hymnu „ambrosianum“, který byl obvyklý zejména v Miláně, je připisován Ambrosiovi.

¹³⁶ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 57 (kapitola č. 11, verš č. 4).

Čtyři čtení „z Bohem inspirovaných knih Starého i Nového zákona, ale i jejich výklady sepsanými významnými a pravověrnými katolickými Otcí“¹³⁷ mezi něž jsou vkládány zpěvy rezponzorií (Sláva Otcí se říká až po čtvrtém čtení).¹³⁸

Třetí nokturn se skládá ze tří kantik z proroků a aleluja, verše a opatova požehnání. Po něm následují další čtyři čtení ze Skutků apoštolských a tzv. apoštolských listů, mezi které jsou vkládány zpěvy rezponzorií.¹³⁹ Zpěv slavnostním tónem „*hymnus Tebe, Bože, chválíme*“¹⁴⁰, po jehož skončení je čten (zpíván) úryvek přečtený opatem z evangelia, jemuž všichni mají naslouchat s uctivým dojetím.¹⁴¹ Čtení je zakončeno zpěvem hymnu „*Tobě přísluší chvála.*“¹⁴²

- po matutinum již mniši nemají jít, tak jak to bylo jinde ve zvyku, zpátky na svá lůžka (viz asketická forma „přerušovaného spánku“) - neznamenal to ale, že by měli mniši zbytek noci bdít v oratoři na modlitbách, ale věnovat se ve skriptoriu studiu a četbě¹⁴³
- **laudes** (ranní chvály)

Řehole Mistrova pro laudy předepisuje čtyři žalmy bez aleluja a dva žalmy s aleluja po sobě jdoucích v Žaltáři,¹⁴⁴ rezponzorium, verš, čtení z apoštola a evangelium předčítané opatem bez (vyjma neděle) aleluja. Vše má zakončovat modlitba Páně.¹⁴⁵

- po laudách si mohou bratři jít na rozdíl od ustanovení *Řehole* odpočinout na svá lůžka a to až do primy¹⁴⁶

¹³⁷ tamtéž, s. 55 (kapitola č. 9, verš č. 8).

¹³⁸ srov. tamtéž, s. 57 (kapitola č. 11, verš č. 5).

¹³⁹ srov. tamtéž, s. 57 (kapitola č. 11, verše č. 6 - 7).

¹⁴⁰ srov. tamtéž, s. 59 (kapitola č. 9, verš č. 8).

¹⁴¹ srov. HERWEGEN, Ildelfons, *cit. d.*, s. 118.

¹⁴² BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 59 (kapitola č. 9, verš č. 10).

¹⁴³ srov. tamtéž, s. 53 (kapitola č. 8, verš č. 3).

¹⁴⁴ srov. *Regula Mistrza*, *cit. d.*, s. 237 (kapitola 39, verš 1).

¹⁴⁵ srov. tamtéž, s. 232 (kapitola 35, verš 1).

¹⁴⁶ srov. tamtéž, s. 226 - 227 (kapitola 33, verše 15 - 26).

Řehole na rozdíl od *Řehole Mistrovy* vychází ze zvyků římské církve¹⁴⁷ a odlišuje slavení laud ve všední dny od laud slavených o nedělích, svátcích svatých a slavnostech:

I. ve všední dny

Po vstupním žalmu č. 66 bez antifony, během jehož volnějšího (zpomaleného) přednesu mají dorazit do oratoře všichni eventuální opozdilci,¹⁴⁸ následuje žalm č. 50, který doporučuje i *Řehole Mistrova*, s antifonou a dva tzv. ranní „proměnlivé“ žalmy:¹⁴⁹

- každé pondělí žalmy č. 5 a 35 + kantikum z Proroků
- každé úterý žalmy č. 42 a 56 + kantikum z Proroků
- ve středy žalmy č. 63 a 64 + kantikum z Proroků
- ve čtvrtky žalmy č. 87 a 89 + kantikum z Proroků
- v pátky žalmy č. 75 a 91 + kantikum z Proroků
- v soboty žalm č. 142 + kantikum z Deuteronomia rozdělený dvěma Sláva Otci

Po žalmech chval č. 148, 149 a 150 (stejně jako v *Řeholi Mistrově*)¹⁵⁰ je čtení z apoštola s responzoriem, hymnus, verš, kantikum z evangelia „Benedictus - „*Pochválen buď Hospodin, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid! ...*“ (Lk 1, 68-79)¹⁵¹ a zkrácená litanie.¹⁵² Vše zakončuje modlitba Páně zpívaná představeným chóru, při níž bratři společně říkají, aby se shodli v přání po vzájemném odpuštění ublížení, prosbu: „*Odpusť nám, jako i my odpouštíme.*“¹⁵³

II. o nedělích, svátcích svatých a slavnostech

¹⁴⁷ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 102 - 103.

¹⁴⁸ srov. HERWEGEN, Ildelfons, *cit. d.*, s. 123.

¹⁴⁹ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 61 (kapitola č. 13, verše č. 2 - 10).

¹⁵⁰ srov. *Regula Mistrza*, *cit. d.*, s. 237 (kapitola 39, verše 1 - 7).

¹⁵¹ HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 102.

Pod Chvalo zpěvem se rozumí „Benedicite“, chvalo zpěv tří mládenců.

¹⁵² srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 59 (kapitola č. 12, verše č. 1 - 4).

¹⁵³ tamtéž, s. 61 (kapitola č. 13, verš č. 13).

Po vstupním žalmu č. 66 bez antifony, během jehož volnějšího (zpomaleného) přednesu mají dorazit do oratoře všichni eventuální opozdilci,¹⁵⁴ následuje žalm č. 50, který doporučuje i *Řehole Mistrova*, s aleluja a dva ranní žalmy č. 117 a 62. Po chvalo zpěvu¹⁵⁵ a žalmech chval č. 148, 149 a 150 (stejně jako v *Řeholi Mistrově*)¹⁵⁶ je čtení z Apokalypsy (knihy Zjevení) s rezponzoriem, hymnus, verš, kantikum z evangelia „Benedictus - „*Pochválen bud' Hospodin, Bůh Izraele, neboť navštívil a vykoupil svůj lid! ...*“ (Lk 1, 68-79)¹⁵⁷ a zkrácená litanie.¹⁵⁸ Vše opětovně zakončuje modlitba Páně zpívaná představeným chóru, při níž bratři společně říkají, aby se shodli v přání po vzájemném odpuštění ublížení, prosbu: „*Odpust' nám, jako i my odpouštíme.*“¹⁵⁹

b) denní hodinky

- prima, tertia, sexta a nona

Řehole Mistrova pro každou denní hodinku předepisuje tři žalmy s antifonami (třetí žalm mimo období Epifanie je vždy s aleluja)¹⁶⁰ po sobě jdoucí v Žaltáři, rezponzorium, čtení z apoštola a evangelium předčítané opatem (kdyby nebyl přítomným jiným bratrem podle pořadí).¹⁶¹ Vše má zakončovat verš a modlitba Páně.¹⁶²

V *Řeholi* všechny denní hodinky začínají zvoláním: „*Bože, shlédni a pomoz.*“¹⁶³ Dále pokračují vždy dle stejného schématu: hymnem po němž zaznívají obdobně jako v *Řeholi Mistrově* tři samostatné žalmy (tj. bez společného Sláva Otci)¹⁶⁴ s tím, že jsou cíleně vybírány:

¹⁵⁴ srov. HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, s. 123.

¹⁵⁵ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 102.

¹⁵⁶ srov. *Regula Mistrza*, *cit. d.*, s. 237 (kapitola 39, verše 1 - 7).

¹⁵⁷ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 102.

Pod Chvalo zpěvem se rozumí „Benedicite“, chvalo zpěv tří mládenců.

¹⁵⁸ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 59 (kapitola č. 12, verše č. 1 - 4).

¹⁵⁹ tamtéž, s. 61 (kapitola č. 13, verš č. 13).

¹⁶⁰ srov. *Regula Mistrza*, *cit. d.*, s. 238 (kapitola 40, verše 1 - 2).

¹⁶¹ srov. tamtéž, s. 232 (kapitola 35, verše 2 - 3).

¹⁶² srov. tamtéž, s. 238 (kapitola 40, verš 3).

¹⁶³ BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 65 (kapitola č. 17, verš č. 3).

¹⁶⁴ srov. tamtéž, s. 65 (kapitola č. 17, verš č. 3).

a) v primě

- v neděli tři strofy žalmu č. 118 ¹⁶⁵
- v pondělí žalmy č. 1, 2, 6 ¹⁶⁶
- od úterý do soboty vždy tři žalmy (bez konkrétního denního rozdělení) po sobě jdoucí: č. 7, 8, 9 (1. část), 9 (2. část), 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 (1. část), 17 (2 část), 18 a 19 ¹⁶⁷

b) v tercii, sextě a noně

- v neděli další tři strofy (tj. následujících po třech strofách určených pro primu) žalmu č. 118 ¹⁶⁸
- v pondělí zbývajících devět strof (po třech v každé hodině) žalmu č. 118 ¹⁶⁹
- od úterý do soboty žalmy v každé hodině vždy po třech žalmech a to od žalmu č. 119 po žalm č. 127 ¹⁷⁰

následuje čtení, verš, prosba Kyrie eleison a zakončení. ¹⁷¹

- **vesperae** (nešpory)

Řehole Mistrova pro nešpory, jejichž doba konání je v zimním a letním období odlišná, předepisuje šest žalmů s antifonami (poslední dva žalmy jsou vždy s aleluja) po sobě jdoucích v Žaltáři, ¹⁷² responzorium, čtení z apoštola a evangelium vždy předčítané opatem bez (vyjma neděle) aleluja. Vše má zakončovat modlitba Páně. ¹⁷³

¹⁶⁵ srov. tamtéž, s. 67 (kapitola č. 18, verš č. 2).

¹⁶⁶ srov. tamtéž, s. 67 (kapitola č. 18, verš č. 4).

¹⁶⁷ srov. tamtéž, s. 67 (kapitola č. 18, verš č. 5).

¹⁶⁸ srov. tamtéž, s. 67 (kapitola č. 18, verš č. 3).

¹⁶⁹ srov. tamtéž, s. 67 (kapitola č. 18, verš č. 7).

¹⁷⁰ srov. tamtéž, s. 69 (kapitola č. 18, verš č. 9).

¹⁷¹ srov. tamtéž, s. 65 (kapitola č. 17, verš č. 4).

¹⁷² srov. *Regula Mistrza, cit. d.*, s. 239 (kapitola 41, verše 1 - 2).

¹⁷³ srov. tamtéž, s. 233 - 234 (kapitola 36, verše 1 - 9).

V *Řeholi* po zvolání „*Bože, shlédni a pomoz. - Pane, pospěš mi pomáhat*“¹⁷⁴ následují na rozdíl od *Řehole Mistrovy* vždy čtyři žalmy (bez konkrétního denního rozdělení) po sobě jdoucí: č. 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115 + 116 (pro krátkost se spojují v jeden),¹⁷⁵ 128, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 136, 137, 138 (1. část), 138 (2. část),¹⁷⁶ 139, 140, 141, 143 (1. část), 143 (2. část),¹⁷⁷ 144 (1. část), 144 (2. část),¹⁷⁸ 145, 146 a 147,¹⁷⁹ čtení, rezponzorium, hymnus, verš, evangelijní kantikum a modlitba Páně.¹⁸⁰

- **completorium** (kompletář)

Autor *Řehole Mistrovy* ustavuje, aby se modlitba kompletáře skládala ze tří žalmů s antifonami (třetí žalm je vždy s aleluja)¹⁸¹ po sobě jdoucích v Žaltáři, čtením z apoštola s veršem, jednoho rezponzoria, evangelia, které má pronášet opat. Po modlitbě na samotný závěr má následovat ještě verš uzavírající ústa.¹⁸²

Řehole sestavuje modlitbu kompletáře oproti *Řeholi Mistrově* z konkrétních tří žalmů: č. 4, 90 a 133¹⁸³ bez antifon, které se každý den opakují, následuje hymnus a čtení, verš. Po zvolání *Kyrie eleison* následuje prosba za pokojný odpočinek a ochranu během nadcházející noci zakončené zvláštním opatovým žehnáním.¹⁸⁴

Ustanovení *Řehole Mistrovy* ohledně žalmů, které vždy končí slovy „Sláva Otci“, nepovoluje rozdělování dlouhých nebo spojování dvou krátkých žalmů,¹⁸⁵ jak to později činí sv. Benedikt z Nursie.

¹⁷⁴ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 67 (kapitola č. 18, verš č. 1).

¹⁷⁵ srov. tamtéž, s. 69 (kapitola č. 18, verš č. 17).

¹⁷⁶ srov. tamtéž, s. 69 (kapitola č. 18, verš č. 16).

¹⁷⁷ srov. tamtéž, s. 69 (kapitola č. 18, verš č. 16).

¹⁷⁸ srov. tamtéž, s. 69 (kapitola č. 18, verš č. 16).

¹⁷⁹ srov. tamtéž, s. 69 (kapitola č. 18, verš č. 12 - 14).

¹⁸⁰ srov. tamtéž, s. 67 (kapitola č. 17, verš č. 8).

¹⁸¹ srov. *Regula Mistrza, cit. d.*, s. 240 (kapitola 42, verše 1 - 4).

¹⁸² srov. tamtéž, s. 235 (kapitola 37, verše 1 - 2).

¹⁸³ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 69 (kapitola č. 18, verš č. 19).

¹⁸⁴ srov. tamtéž, s. 67 (kapitola č. 17, verš č. 9 - 10).

¹⁸⁵ srov. *Regula Mistrza, cit. d.*, s. 228 - 229 (kapitola 33, verše 42 - 54).

3. Slovanská benediktinská kongregace sv. Vojtěcha

Na základě nařízení Tridentským koncili o povinnosti sdružování za účelem lepší správy a součinnosti právně samostatných klášterů do kongregací schválených Svatým stolcem¹⁸⁶ se také benediktinské kláštery v Čechách a na Moravě sdružily do nově vytvořené „Česko-Moravsko-Slezské benediktinské kongregace“,¹⁸⁷ jejíž první kapitulu svolal břevnovsko - broumovský opat Benno I. Falk z Falkenberka OSB (+ 1646) roku 1631 do Opatství na Slovanech (dnešní Benediktinské opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Praze - Emauzích).¹⁸⁸ - Tato Česko-Moravsko-Slezské benediktinské kongregace, jež ale nezískala potřebné schválení ze strany Svatého stolce, zanikla v 2. polovině 80. let 18. století, kdy císař Josef II. zrušil v rámci jím prováděných reforem většinu do ní náležejících benediktinských opatství:

- dne 4. února 1785 opatství sv. Jana Křtitele, Panny Marie a sv. Prokopa na Sázavě¹⁸⁹
- dne 5. - 7. února 1785 opatství Nanebevzetí Panny Marie, sv. Wolfganga a sv. Benedikta v Kladrubech¹⁹⁰
- dne 7. února 1785 opatství sv. Jana Křtitele ve Svatém Janu pod Skalou¹⁹¹
- dne 12. února 1785 opatství sv. Mikuláše na Starém Městě pražském¹⁹²
- v listopadu 1785 probošství na hradě Bezděz náležející k opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Praze - Emauzích¹⁹³

¹⁸⁶ srov. *Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha* z roku 2020, s. 31.

¹⁸⁷ srov. UHL, Karel. Historické a umělecké památky v klášteře rajhradském. In.: *Moravan na rok 1922: kalendář na rok obyčejný ...* Brno, Občanská tiskárna, 1921, s. 75 - 76.

¹⁸⁸ srov. ZESCHICK, Johannes Nepomuk. *Benediktini a benediktinky v Čechách a na Moravě*. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiocésní opatství sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2007, s. 43 - 45.

¹⁸⁹ srov. BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. II. díl, II. svazek, Mnišské řády*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004, s. 73.

¹⁹⁰ srov. tamtéž, s. 92.

¹⁹¹ srov. tamtéž, s. 125.

¹⁹² srov. tamtéž, s. 120.

¹⁹³ srov. tamtéž, s. 115 - 116.

Vznik benediktinského probošství na hradě Bezděz, který monserratská benediktini obdrželi od Ferdinanda III. Habsburského v roce 1636, souvisí se nerealizovaným slibem učiněným Albrechtem z Waldsteina po vítězství u Lützenu dne 16. února 1632, že na úpatí kopce Bezdězu nechá postavit po vzoru kláštera Montserrat klášter a hrad dá k dispozici poustevníkům náležející k tomuto klášteru.

Montserratští benediktini, kteří postupně adaptovali purkrabský palác pro potřeby konventu a královský palác pro potřeby probošta, slavnostně dne 8. září 1666 do hradní kaple archanděla Michaela přenesli kopii sochy „černé“ Panny Marie Montserratské, čímž z ní vytvořili velmi vyhledávané a významné poutní místo.

a 11. února 1786 také proboštství Nanebevzetí Panny Marie v Polici ¹⁹⁴ do ní náležejících.

Požadavek českých a rakouských benediktinských klášterů na vlastní řeholní kongregaci s právem exempce jednotlivých domů byl poprvé formulován v roce 1859 v Salzburgu na setkání rakouských opatů z:

- opatství sv. Petra v Salzburgu
- opatství sv. Michaela Archanděla v Michaelbeurnu
- opatství St. Georgenberg ve Fiechtu
- opatství Nanebevzetí Panny Marie v Lambachu

kterého se zúčastnil taktéž břevnovsko-broumovský opat Jan Nepomuk Rotter OSB (+ 1886) spolu s rajhradským opatem Güntherem (Vintířem) Janem Kalivodou OSB (+ 1883). ¹⁹⁵

Rakouské benediktinské kongregace:

- Neposkvrněného početí Panny Marie (Kongregation von dem Unbefleckten Empfängnis, „Immakulatakongregation“)
- Svatého Josefa (Kongregation von hl. Joseph, „Josephskongregation“)

vznikly ale až na základě rozhodnutí papeže Lva XIII. v roce 1889. ¹⁹⁶

- břevnovsko - broumovské opatství ¹⁹⁷ se stalo součástí tzv. I. rakouské benediktinské kongregace Neposkvrněného početí Panny Marie, v níž se břevnovsko - broumovský opat Bruno Čtvrtečka OSB (+ 1922) stal viceprezesem

---

¹⁹⁴ srov. tamtéž, s. 60.

¹⁹⁵ srov. URL: <http://www.benediktini.cz/kongregace.html> (leden 2020)

¹⁹⁶ srov. RICHTROVÁ, Eva. *Benediktinský klášter v Rajhradě v době opata Aloise Josefa Kotyzy (osudy klášterního domu a řeholníků v letech 1937 - 1947)*. (disertační práce) Brno, Filosofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2015, s. 36 - 37.

¹⁹⁷ srov. BUBEN, Milan, *cit. d.*, s. 61.

Proboštství Legnickie Pole (německy Wahlstatt), které bylo roku 1735 osazeno dvanácti benediktiny z břevnovsko - broumovského opatství, bylo sekularizováno až v roce 1810.

- rajhradské opatství se připojilo k tzv. II. rakouské benediktinské kongregaci svatého Josefa¹⁹⁸
- emauzské opatství je již od roku 1880 díky přesídlení beuronské mnišské komunity z důvodu probíhajícího kulturního boje (tzv. Kulturkampf) členem Beuronské kongregace.¹⁹⁹

Protože vznik samostatné „Česko - Moravsko - Slezské benediktinské kongregace“ popřípadě „Československé benediktinské kongregace“ nebyl v okamžiku vzniku Československé republiky možný, vystoupil Břevnov - Broumov a Rajhrad z důvodu problematické příhraniční spolupráce roku 1929 z dosavadních rakouských kongregací, které se následujícího roku (1930) na základě rozhodnutí papeže Pia XI. sloučily do jedné rakouské benediktinské kongregace Neposkvrněného početí Panny Marie, a zůstaly podřízeny přímo papežské kurii. - Opatství Břevnov-Broumov a Rajhrad si ale tehdy stanovila společné *Declarationes in S. Regulam* převzaté z I. rakouské benediktinské kongregace Neposkvrněného početí Panny Marie a začaly vydávat společný Direktář.²⁰⁰

Myšlenkou sloučení všech benediktinských klášterů nalézajících se na území Československa do nové kongregace, což by korespondovalo s přáním československé vlády, která nechtěla, aby kláštery přináležely k cizozemským kongregacím,²⁰¹ se nejaktivněji začal zabývat emauzský opat Arnošt Josef Vykoukal OSB (+ 1942), který tuto svou vizi bez většího úspěchu prezentoval 20. listopadu 1937 na setkání opatů v Emauzích. - V úvahu tehdy přicházelo sloučení:

¹⁹⁸ srov. UHL, Karel, *cit. d.*, s. 75 - 76.

Dokladem přináležetosti rajhradského benediktinského opatství k II. rakouské benediktinské kongregaci sv. Josefa je např. do dnešních dnů dochovaný obraz (olejomalba na plechu) od brněnského akademického malíře a fotografa Josefa Ladislava Šichana na hlavním oltáři (druhý napravo od svatostánku) rajhradského opatského chrámu.

¹⁹⁹ srov. BUBEN, Milan, *cit. d.*, s. 109.

V té době se Emauzy staly zároveň hlavním sídlem Beuronské benediktinské kongregace.

²⁰⁰ srov. ZESCHICK, Johannes Nepomuk, *cit. d.*, s. 48.

²⁰¹ URL: <http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/modus.htm> (únor 2020)

III. článek Modu vivendi z roku 1927 doslova praví: „Řády a kongregace řeholní, jejichž domy jsou v Československu, nebudou podléhati představeným provinciálním domů týchž řádů a kongregací v cizině. Je-li zřízení provincie v Československu nemožné, budou tyto československé domy řeholní podřízeny přímo generálnímu domu.“

Provinciály a představenými řeholních domů, podléhajících přímo generálnímu domu, budou státní příslušníci českoslovenští.“

- opatství břevnovsko - broumovského
- opatství rajhradského
- slovenského panonhalského převorství v Komárně náležející k maďarské benediktinské kongregaci sv. Martina

K založení nové Benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, která měla díky P. Martinu Josipu Kiriginovi OSB (+ 2001) ve svých stanovách unikum, že může také případně založit klášter východního obřadu,²⁰² prezentované jako „Slovanská“, která sdružovala:

- opatství břevnovské
- opatství broumovské
- opatství emauzské s lublinským převorstvím, které ale v dekretu zřizujícího Slovanskou benediktinskou kongregaci sv. Vojtěcha chybí²⁰³
- opatství rajhradské
- konventuální převorství mariborské

došlo na základě souhlasu papeže Pia XII. až dne 12. listopadu 1945 v den památky sv. Benedikta s bratřími.²⁰⁴ Tento den má být tudíž zvláštním způsobem slaven ve všech kláštorech Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha.²⁰⁵

²⁰² srov. OPASEK, Anastáz. *Dvanáct zastavení: vzpomínky opata břevnovského kláštera*. 3., opr. a dopl. vyd. Praha: Torst, 1997, s. 140 - 141.

Přání založení benediktinského kláštera východního obřadu projevil ve svém apoštolském listě papež Pius XI. adresovanému dne 21. března 1924 opatu primasovi Fidelisi Franzi Wilhelmu svobodnému pánu von Stotzingenovi OSB (tj. celému benediktinskému řádu), protože považoval benediktiny, kteří vznikli před roztržkou mezi Východem a Západem (tj. před rokem 1055), za nejpřijatelnější pro Východ mezi všemi ostatními.

²⁰³ URL: <http://www.benedyktyni.net/opactwo-15021/historia-24403/dzieje-opactwa-24629> (březen 2020)

O tom, jaký vlastně byl právní status po II. světové válce obnoveného lublinského převorství, které bylo za II. světové války přeměněno ve shromažďovací kněžský koncentrační tábor, vůči obnovovanému mateřskému emauzskému opatství, které bylo za II. světové války zrušeno a přeměněno v německý vojenský lazaret, není dodnes díky nedochovaným archivním pramenům na obou dvou stranách bohužel zcela zřejmé.

BERZDORF, Franziskus. *Necrologium Congregationis Bebedictinae Beuronensis O.S.B. 1863 - 2018*. Beuron 2018, s. 226. uvádí, že lublinské převorství bylo součástí Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha pouze do roku 1959 (viz dekret Kongregace pro řeholníky - dnešní Kongregace pro společnosti zasvěceného života a společnosti apoštolského života čj. 375 / 58 ze dne 10. prosince 1959), ale ve skutečnosti přestal být Lubin s definitivní platností součástí Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha až v roce 1983 (viz dekret Msgre Augustína Paula kardinála Mayera OSB - sekretáře Kongregace pro společnosti zasvěceného života a společnosti apoštolského života ze dne 13. července 1983), jak o tom vypovídá *Catalogus monasteriorum O.S.B.*

²⁰⁴ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karta č. 246, folio č. 1. - Opis dekretu čj. 1880/45 ze dne 12. listopadu 1945 zřizujícího Slovanskou benediktinskou kongregaci sv. Vojtěcha.

Členství broumovského opatství sv. Václava v nově vzniklé Slovanské benediktinské kongregaci sv. Vojtěcha bylo více než problematické, protože většina kapitulářů byla v roce 1946 vysídlena do Bavorska.²⁰⁶ - Budoucí první předseda Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha - emauzský opat Maurus Alois Verzich OSB (+ 1992) sice prosadil, že „Broumov-Rohr“ byl do Slovanské kongregace počítán s konstatováním, že do ní na základě svého historického vývoje a tehdejšího postavení v Čechách eo ipso náleží, ale jeho členství ve Slovanské benediktinské kongregaci sv. Vojtěcha bylo nadále sporné, neboť kapituláři souhlasné stanovisko svého opata Dominika Karla Prokopa OSB (+ 1970) se začleněním brumovsko-rohrského opatství do kongregace vyslovené roku 1947 v časové tísní nikdy nepotvrdili, ale ani se proti němu nepostavili.²⁰⁷

S velkou radostí uvítala vznik nové Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha se specifickým apoštolátem pro návrat odloučených (zejména Slovanských) bratří k jednotě víry také Kongregace pro východní církve. - „*Můžete, veledůstojný Otče, ujistit své veledůstojné spolubratry, opaty a představené ostatních klášterů, jež budou k nové kongregaci náležeti, že i v budoucnu poskytne tento posvátný úřad veškerou svoji podporu k uskutečnění vznešeného cíle, jenž si oni stanoví.*“²⁰⁸ napsal bezprostředně (tj. již 15. listopadu 1945) ve svém dopise adresovaném břevnovskému konventuálnímu převorovi Anastázi Janu Opaskovi OSB tehdejší předseda kongregace pro východní církve Msgre Eugène Gabriel Gervais Laurent kardinál Tisserant.

První generální kapitula Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, která mimo jiné stanovila i závazné schéma společné denní modlitby mnichů klášterů náležejících

---

²⁰⁵ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karton č. 246, folio č. 15. - Dopis břevnovského konventuálního převora Anastáze Jana Opaska OSB ze dne 12. února 1946 adresovaný rajhradskému opatovi Aloisi Josefu Kotyzovi OSB.

²⁰⁶ srov. OPASEK, Anastáz, *cit. d.*, s. 121 - 133.

²⁰⁷ srov. ZESCHICK, Johannes Nepomuk, *cit. d.*, 2007, s. 48.

V roce 1969 bylo opatství Broumov - Rohr po rezignaci opata Maura Vezicha OSB na předsednictví Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha podřízeno přímo papežské kurii a v roce 1984 se stalo členem Bavorské benediktinské kongregace.

²⁰⁸ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karton č. 246, folio č. 14. - Dopis břevnovského konventuálního převora Anastáze Jana Opaska OSB ze dne 12. února 1946 adresovaný rajhradskému opatovi Aloisi Josefu Kotyzovi OSB.

do Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, zasedala ve dnech 17. a 18. června 1947 v Rajhradě.²⁰⁹

Od roku 1950 existovala Slovanská benediktinská kongregace sv. Vojtěcha, jejíž předseda - opat Maurus Alois Verzich OSB (na funkci předsedy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha rezignoval až v roce 1969) pobýval od roku 1948 v exilu (tj. v Itálii), již jenom de iure - tj. reálně.²¹⁰ - K jejímu obnovení došlo až v roce 1990.

Platné Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha z roku 2002, které nahradily Konstituce, deklarace a společné zvyklosti Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha z roku 1990, byly schváleny na generální kapitule v roce 2003 a o rok později byly potvrzeny Apoštolským stolcem.

Ke Slovanské benediktinské kongregaci sv. Vojtěcha v současné době náleží:²¹¹

- arcidiocesi sv. Vojtěcha a sv. Markéty v Praze - Břevnově
- opatství sv. Václava v Broumově
- opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Praze - Emauzích
- opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě
- převorství sv. Cyrila a Metoděje v Mariboru (Slovinsko)
- převorství sv. Kosmy a Damiána v Čokovaci (Chorvatsko)

---

²⁰⁹ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karton č. 246, folio č. 7 - 10. - List první generální kapituly Slovanské kongregace svatého Vojtěcha sepsaný v Rajhradě, dne 18. června 1947.

²¹⁰ osobní vzpomínky P. Franze Karla Schustera OSB - podpřevora göttweigského (říjen 2014 - srpen 2015)

²¹¹ srov. *Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha* z roku 2020, s. 31 - 32.

3.1. Neuskutečněný záměr vlastního officia Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha

O záměru vlastních úprav officia pro potřeby nově vzniklé Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, které ale podléhaly schválení Kongregaci Ritů (dnešní Kongregaci pro bohoslužbu a svátosti), se jednalo hned na první generální kapitule Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha ve dnech 17. a 18. června 1947. - Zejména se jednalo o připojení některých svátků k všeobecnému benediktinskému kalendáři:

- sv. Vojtěcha - nově slaven jako svátek „*I. Classis cum Octava*“
- sv. Prokopa - nově slaven jako svátek „*II. Classis*“
- sv. Cyrila a Metoděje - nově slaven jako svátek „*II. Classis*“
- sv. Benedikta s bratřími - nově slaven jako svátek „*Duplex*“

a zrušení dosavadního votivního pátečního officia a mše sv. svatého Kříže.

Vykonáním patričních úprav officia a mešních textů na základě rad odborníků (zejména určeného prefekta Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha pro liturgické hnutí - Msgre Mariana Františka Emanuela Schallera OSB)²¹² na officium byl pověřen opat Maurus Alois Verzich OSB - předseda Slovanské Kongregace sv. Vojtěcha.²¹³

Dále bylo ujednáno, že Kongregace Ritů bude požádána o souhlas, aby Slovanská benediktinské kongregace sv. Vojtěcha mohla převzít slavnostní kantika do ranních chval a o možnost konat pouze jednoho officium v den Dušiček (dnešní Vzpomínka na všechny věrné zemřelé).

---

²¹² srov. TEISTER, Jan František. *Nekrolog bratří Benediktinského opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Emauzích, kteří zemřeli po roce 1945 ve své vlasti.* (rukopis)

Podpřevor emauzského opatství Msgre Marian František Emanuel Schaller OSB (* 13. února 1892 v Praze na Žižkově - + 20. března 1955 v Praze) se v době po I. světové válce aktivně zapojil do českého liturgického hnutí, a postupem času se stal jeho významným představitelem. - Podílel se na vydávání liturgické literatury (např. revidoval český misálek svého spolubratra P. Prokopa Baudiše OSB, který je dodnes znám jako tzv. Schallerův misál).

²¹³ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karton č. 246, folio č. 8. - List první generální kapituly Slovanské kongregace svatého Vojtěcha sepsaný v Rajhradě, dne 18. června 1947.

Co se týče svátků:

- sv. Scholastiky
- sv. Řehoře Velikého
- sv. Anselma
- sv. Bernarda
- všech svatých benediktinského řádu

budou předně převzaty texty officia z monastického breviáře.

S největší pravděpodobností nebyl ale výše nastíněný záměr vlastních úprav officia Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha do provedení akce „K“ v roce 1950 plně z důvodu nedostatku potřebného času k realizaci uskutečněn.

4. Officium Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha

Officium používané benediktiny v kláštorech, jejichž obcovací řečí je čeština, začalo postupně vznikat zásluhou arcipata Prokopa Petra Siostrzonka OSB v Benediktinském arcipostství sv. Markéty a sv. Vojtěcha v Praze - Břevnově až po obnově společného mnišského života (tj. po roce 1990), kdy benediktini na Břevnově (tj. zároveň i v Emauzích, neboť navrátilí se emauzská komunita z exilu v Nursie až do roku 1995 bydlela na Břevnově) a v Rajhradě navázali na chór držený po staletí v jejich kláštorech,²¹⁴ dle zásad II. vatikánského koncilu, což dokládají Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha z roku 2002, v jejichž úvodu se mimo jiné píše: „*II. vatikánský koncil vybízí všechny řeholníky k hledání zdravé tradice zakladatelů ... V tomto duchu se má přezkoumat způsob života, modlitby a práce.*“

Neb jeho utváření se plně řídilo nejenom duchem Apoštolské konstituce *Laudis canticum* - tj. Apoštolské konstituce vyhlášující novou úpravu denní modlitby církve podle ustanovení II. vatikánského koncilu vydanou sv. Papežem Pavlem VI. z roku 1970, ale také Všeobecnými pokyny k Denní modlitbě církve z roku 1971, mohlo dojít při akceptaci Benediktova souhlasu s vlastním (lepším) uspořádáním²¹⁵ k zásadní změně dosavadní zvyklosti.²¹⁶

„*Pro benediktiny je neustálé pokračování v nepřetržité Boží chvále při společné modlitbě podstatné.*“²¹⁷

V této souvislosti je potřeba si připomenout skutečnost, že až do II. vatikánského koncilu se nejenom benediktini modlící se a pracující na našem území striktně, co se týče společné denní modlitby, řídili po všech stránkách (vyjma pauz mezi jednotlivými žalmy určených k tiché modlitbě, jenž zcela postupem doby zanikly) modelem, který stanovovala *Řehole*.²¹⁸ - Přepracováváním a obohacováním officia v průběhu staletí novými texty a nápěvy však délka officia značně prodlužovala.²¹⁹

---

²¹⁴ srov. *Konstituce, deklarace a společné zvyklosti Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha* z roku 1990 - příloha č. 2 (kapitola č. 1).

²¹⁵ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 71 (kapitola č. 18, verš č. 22).

²¹⁶ srov. STEWART, Columba, *cit. d.*, s. 40.

²¹⁷ SIOSTRZONEK, Prokop. *Prokop Siostrzonek*. V Praze: Radioservis, a.s., 2018, s. 148.

²¹⁸ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. LXII - LXIII.

K individuálnímu „kongregačnímu“ přepracování tohoto modelu a obohacení o nové liturgické texty došlo právě až po II. vatikánském koncilu.

Ustanovení o formě společné denní modlitby je ve Stanovách Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha uvedeno pouze jako dodatek nepodléhající schválení Apoštolského stolce, který je závazný pouze co do uspořádání žaltáře v dvoutýdenním cyklu používaným v břevnovském arcidiákonátu, jinak vše ostatní je ponecháno na rozhodnutí představeného daného kláštera podle ducha *Řehole*.

Officium Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, jejíž členové (povětšinou bratři - kněží) až do roku 1990 běžně užívali kněžské officium (výjimkou byl snad jen fr. Ivan Antonín Ringel OSB, který byl do kláštera přijímán jen jako tzv. konvrš²²⁰ - tj. bratr určený jenom k manuální práci, který se neúčastní modliteb mnichů v chóru),²²¹ upustilo od všeho, co se neshodovalo s historickou skutečností, a bylo vytvořeno tak, aby:

- ranní chvály mající skutečně povahu ranní modlitby a nešpory mající pro změnu povahu modlitby večerní se staly skutečnou páteří celého officia
- hodinka četby mající povahu noční hodinky (viz Benediktinské opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě, kde se modlí v 6 h jako poslední noční modlitba) mohla být přizpůsobena kterékoli denní době (viz Benediktinské arcidiákonáty sv. Markéty a sv. Vojtěcha v Praze - Břevnově, kde se modlí v 11.30 h před modlitbou uprostřed dne)
- se modlitba uprostřed dne modlila jen jednou a to s přizpůsobením (hymny, krátkými čteními a modlitbami) příslušné denní době (žalmy pro dopolední, polední a odpolední modlitbu jsou totiž stejné)

Sv. Benedikt z Nursie v textu své *Řehole* uvádí čísla jednotlivých žalmů podle latinské Vulgáty, v níž jsou žalmy rozděleny a číslovány stejně jako v řecké Septuagintě.

Při vytváření nového officia Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha byl ale použit ekumenický překlad *Bible: písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih)* vycházející z hebrejské bible, čímž uváděné číslování žalmů neodpovídá číslování žalmů v *Řeholi*.

²¹⁹ srov. STEWART, Columba, *cit. d.*, s. 38.

²²⁰ srov. SIOSTRZONEK, Prokop. *Prokop Siostrzonek*. V Praze: Radioservis, a.s., 2018, s. 148.

²²¹ srov. STEWART, Columba, *cit. d.*, s. 40 - 41.

- modlitba před spaním konaná ve stejném jednotýdenním cyklu vyjadřovala poděkování na sklonku dne s prosbou za odpuštění vin

„Komunity mnichů, které slaví denní modlitbu církve na základě řehole podle obvyklého nebo vlastního obřadu, zvláště představují modlící se církev. Neboť výrazněji slouží jako příklad církve neustále chválící Boha svorným hlasem a konají povinnost „spolupracovat“, především modlitbou, „na budování a vzrůstu celého mystického těla Kristova a k dobru místních církví.“²²²

Officium Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, které již nerespektuje požadavek sv. Benedikta na „přezpívání všech sto padesáti žalmů Žaltáře“ během jednoho týdne,²²³ je uspořádáno v duchu Apoštolské konstituce *Laudis canticum* tak, aby tento standard na „přezpívání všech sto padesáti žalmů Žaltáře“ byl naplněn v rámci dvoutýdenního uspořádání.²²⁴

V novém uspořádání officia se vigilie (neboli hodinky četby) značně zkrátily, modlitba primy zcela zanikla²²⁵ a další hodinky během dne se co do počtu zredukovaly.²²⁶ - Je proto o poznání kratší a prostší než tomu bývalo před tzv. „Akcí K“ v roce 1950, kdy bratři Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha naposledy společně zasedli k denní modlitbě v chóru svého kláštera.

Společné denní modlitby, která má být konána v chóru zbožně každý den v celém rozsahu,²²⁷ se mají dle Stanov Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha vycházejících v tomto směru z Všeobecných pokynů k Denní modlitbě církve účastnit *„všichni členové komunity, nebrání-li jim v tom závažné povinnosti nebo jiné důvody“* přičemž bratři s věčnými sliby, kteří se společné modlitby nemohli zúčastnit, jsou povinni ji vykonat, pakliže neobdrželi dispens od představeného, soukromě (možnost v tomto případě použít např. kněžský breviář byla zakotvena v Konstitucích, deklaracích a společných zvyklostech Slovanské benediktinské kongregace

²²² *Všeobecné pokyny k Denní modlitbě církve*, č. 24.

²²³ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 71 (kapitola č. 18, verš č. 23 - 25).

²²⁴ srov. Paulus VI. *Constitutio Apostolica Laudis canticum promulgatur Officium divinum ex decreto Concilii Oecumenici Vaticani II instauratum* (1. listopadu 1970). In: *Acta Apostolicæ Sedis LXIII* (1971), s. 527 - 535.

²²⁵ srov. *tamtéž*, s. 527 - 535.

²²⁶ srov. STEWART, Columba, *cit. d.*, s. 40.

²²⁷ srov. *Všeobecné pokyny k Denní modlitbě církve*, č. 31 b).

sv. Vojtěcha,²²⁸ ale v současně platných Stanovách Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha již tomu tak není, což ale neznamená, že v praxi samotné tak jednotliví bratři nemohou činit nebo nečiní).

S konáním společné denní modlitby, před níž se nesmí dávat přednost ničemu,²²⁹ se také pojí dochvilnost vyjadřující úctu k modlitbám, o níž hovoří sv. Benedikt ve 43. kapitole *Řehole*. - Kdo by se náhodou z jakéhokoli důvodu ke službě „vojáka pravého Krále“ opozdil, má vejít sice do „oratoře“,²³⁰ kde se bratři společně modlí,²³¹ ale nesmí zaujmout své místo v chóru (tj. nemít podíl na modlitbách chval přednášenými bratry) dříve, dokud nevykoná patřičné veřejné přesně určené zadostiučinění, což bylo v době sv. Benedikta něco nezvyklého a neznámého.

Konstituce, deklaráce a společné zvyklosti Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha ani současně platné Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha se nezmiňují o tom, jak konkrétně zadostiučinění za nedochvilnost má vypadat a záleží tudíž na zvyklosti daného kláštera. - V praxi pokání opozdilce spočívá nejčastěji v pokleknutí na obě kolena před oltářem a to až do doby, dokud představený neuzná (např. poklepem na desku chórové lavice), že opozdilý bratr učinil patřičné zadostiučinění.

---

²²⁸ srov. *Konstituce, deklaráce a společné zvyklosti Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha* z roku 1990 - společné zvyklosti (kapitola č. 5).

²²⁹ srov. HERWEGEN, Ildefons, *cit. d.*, s. 206.

Obdobné ustanovení, jaké uvádí sv. Benedikt ve 3 verši 43 kapitole své *Řehole*, je možné najít např. již u mnicha Makaria: „*Ničemu se nemá dávat přednost před modlitbou.*“ nebo opata Porcaria: „*Ničemu nedávej přednost před modlitbou.*“

²³⁰ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 107 (kapitola č. 43, verš č. 9).

²³¹ srov. HOLZHERR, Georg, *cit. d.*, s. 147.

Ustanovení: „*Kdyby zůstal mimo oratoř, najde se možná takový, který by [...] určitě seděl venku a ztrácel čas tlacháním; tím by se dala příležitost ke zlému.*“ sv. Benedikt nechápal tak, jak byla v tradici vnímaná - tj. spíše obrazně, kdy mnich během modlitby ve svých myšlenkách „vychází ven“ a „tlachá“, ale ryze prakticky. Mnich, který pozdním příchodem zanedbá společnou modlitbu, má zaujmout zvláštní místo „hanby“ pro opozdilce a tím byl motivován k nápravě.

4.1. Vznik officia

Inspirací k vytvoření českého benediktinského officia se stalo, jak ve svých osobních vzpomínkách uvádí břevnovský arcipat Prokop Petr Siostrzonek OSB nejenom díky polštině, kterou velmi dobře díky svému původu arcipat Prokop Petr Siostrzonek OSB (narodil se v roce 1957 v Českém Těšíně) zná,²³² officium používané v Benediktinském opatství sv. Petra a Pavla v Tyńcu kolo Krakowa, ale i díky tomu, že prvním novicmistrem spolčeného noviciátu, který byl v roce 1990 zřízen na Břevnově, byl mnich (v letech 1993 - 2001 opat) tohoto opatství - ThDr. Adam Kozłowski OSB (+ 2005).²³³

Z tohoto důvodu je rozdíl mezi českým a tynieckim (respektive polským) benediktinským officiem skutečně minimální.

Překládat všechny texty officia z polštiny a následně vše přepisovat na psacím stroji, který k tomuto účelu poskytl emauzský převor - administrátor P. Vojtěch Engelhart OSB, by bylo po všech stránkách dost náročné, byl pro české benediktinské officium, jak je dodnes patrné, zvolen kompromis. - Do češtiny se z tynieckiego officia překládalo pouze to, co nebylo možné najít v českém kněžském officiu (např. texty jednotlivých čtení a biografické medailonky o svatých byly zcela z českého kněžského officia překopírovány).

Jediné, co bylo potřeba vytvořit zcela nově, byly texty pro jednotlivé svátky benediktinských světců (např. sv. poustevníka Vintíře, jehož památka připadá na 9. října,²³⁴ nebo sv. opata Prokopa, jehož památka připadá na 4. července), které se v Čechách, na Moravě a ve Slezsku slaví.

Protože bylo již tehdy zřejmé, že se bude jednat o texty provizorní, byly vsazeny pouze do tzv. kroužkové vazby, aby bylo možné snadno cokoli v budoucnu opravit nebo

---

²³² srov. SIOSTRZONEK, Prokop, *cit. d.*, s. 12 - 14.

²³³ srov. tamtéž, 2018, s. 122.

²³⁴ V Benediktinské arcidiecézi sv. Markéty a sv. Vojtěcha v Praze - Břevnově se památka sv. Vintíře neslaví 9. října ale až 10. října, protože na 9. října připadá výročí znovu posvěcení baziliky sv. Markéty (stalo se tak 9. října 1757).

doplnit,²³⁵ což schvaloval i uznávaný liturgista P. Franciszek Stanisław Małaczyński OSB (+ 2009) z Tyńca - autor polského kněžského officia, což se později skutečně ukázalo jako velmi prozřetelné.²³⁶

První „prototyp“ českého benediktinského officia počítal s rozdělením na několik základních částí, z nichž by se dle v kněžském officiu obvyklých pravidel skládaly modlitby pro každý jednotlivý den:

- uspořádání

zde se také nachází doporučení ke společné modlitbě o nová řeholní povolání převzaté z mešního formuláře „za řeholní povolání“²³⁷ konané po nešporách: „*Shlédni, Bože, na naše řeholní společenství a přiváděj mezi nás ty, kdo touží zasvětit svůj život tobě, usilovat o dokonalou lásku a zároveň spolupracovat na spáse lidí. Prosíme o to skrze Krista, našeho Pána.*“ k níž se připojuje i krátká litanie, v níž jsou vzýváni o pomoc a přimluvu:

- sv. Otec Benedikt z Nursie - autor *Řehole*
- sv. apoštolové Petr a Pavel
- sv. poustevník Vintíř
- sv. biskup Vojtěch

a všichni ostatní svatí a světice Boží

- žaltář (*psalterium*)
  - a) adventní a vánoční
  - b) postní a velikonoční
  - c) pro mezidobí a svátky Páně v tomto období
- čtení pro liturgické mezidobí (*lekcionáře*)
- vlastní texty pro liturgické doby (*proprium de tempore*)
  - a) adventní a vánoční

---

²³⁵ Pro tzv. lístkový systém officia se rozhodli také např. trapisté z opatství Matky Boží v Novém Dvoře.

²³⁶ osobní vzpomínky P. Prokopa Petra Siostrzonka OSB - arciopta břevnovského (březen 2020)

²³⁷ srov. *Český misál*. Praha: Česká liturgická komise, 1983, s. 826 - 827.

- b) postní a velikonoční
- kompletář

ten jako jediný vznikl v latinské verzi a to nejenom, i když především, z důvodu připomínky odkazu na bratry, kteří se po dlouhá staletí v chóru modlili latinsky, ale zároveň i proto, aby sjednocoval všechny členy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, jejichž obcovacím jazykem není jenom čeština, ale i chorvatština a slovinština

- vlastní texty pro svátky svatých (*proprium de sanctis* včetně *officia propria*)
- společné texty o svatých (*commune sanctorum*)
- officium za zemřelé (*officium defunctorum*)

Praxe ale záhy ukázala, že zejména společné texty pro svátky svatých, které bylo potřeba kombinovat s vlastními texty pro svátky svatých, byly pro starší spolubratry ne zrovna přehledné a také poněkud nepraktické, a proto bylo při finalizaci podoby těchto textů zvoleno denní uspořádání vlastních textů pro svátky svatých. - Tzn. že „definitivní verze“ českého benediktinského officia z tohoto důvodu nakonec obsahuje dvanáct knih (jednu na každý měsíc) s texty připomínek konkrétních svátků a svatých, které se mají slavit, čímž sice bylo dosaženo požadovaného zjednodušení a přehlednosti, ale zároveň tím zanikla možnost flexibility slavení připomínek svátků a svatých do budoucna.

4.1.1. Antifona Sanctissime confessor Domini

Jakožto poděkování sv. Oci Benediktovi za jeho přímluvu u Pána o umožnění obnovy života podle *Řehole* po roce 1989 v České republice a zároveň upřímná prosba o přímluvu za všechny bratry, kteří bojují pod *Řeholí* a opatem²³⁸ v rámci Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha,²³⁹ byla do českého benediktinského officia zařazena latinská antifona Sanctissime confessor Domini z předkoncilního officia (např. *Breviarium monasticum*. Romae: Sumptibus Josephi Salviucci, 1831) svátku Zesnutí sv. Benedikta (slaveného 21. března)²⁴⁰:

latinský text: „*Sanctissime confessor Domini, monachorum pater et dux Benedicte, intercede pro nostra omniumque salute.*“

český překlad: „*Nejsvětější vyznavači Páně, Otče a průvodce mnichů Benedikte, přimlouvej se za spásu naši a všech.*“

kteřá zaznívá po modlitbě kompletáře.

Zvyk pravidelně modlit se tuto Sanctissime confessor Domini je sice praktikován i v jiných benediktinských kláštorech (např. v Tyńcu kolo Krakowa), ale ne každodenně jako v kláštorech používající české benediktinské officium, nýbrž v rámci krátké votivní úterní pobožnosti (původně se však jednalo o celé votivní officium (festum summum) přebírající texty ze svátku Zesnutí sv. Benedikta)²⁴¹ ke sv. Benediktovi (konané po nešporách) po úvodním hymnu. Po ní následuje ještě závěrečná modlitba.

²³⁸ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 13 (kapitola č. 1, verš č. 2).

²³⁹ osobní vzpomínky P. Prokopa Petra Siostrzonka OSB - arcipata břevnovského (březen 2020)

²⁴⁰ Antifona Sanctissime confessor Domini byla sice v pokoncilním officiu nahrazena antifonou: „*O caelestis norma vitae, doctor et dux Benedicte, cujus cum Christo spiritus exsultat in caelestibus: gregem pastor alme serva, sancta prece corroborata, via caelos clarescente fac te duce penetrare.*“ (česky „*Svatý Benedikte, mistře a vzore života v Bohu, ty, který přebýváš s Kristem ve slávě, vypros spásu světu a pomáhej nám na cestě za tebou do nebeské slávy*“), ale nápěv zůstal stejný.

²⁴¹ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karton č. 246, folio č. 8. - List první generální kapituly Slovanské kongregace svatého Vojtěcha sepsaný v Rajhradě, dne 18. června 1947.

Z listu první generální kapituly Slovanské kongregace svatého Vojtěcha vyplývá, že před rokem 1947 bylo jen v některých kláštorech v roce 1945 nově vzniklé Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha zvykem slavit páteční votivní officium a mši sv. ke cti sv. Kříže, od něhož ale bylo pro příště upuštěno, a sobotní privilegované mše sv. ke cti Matky Boží, která má být tam, kde toto privilegium existuje, zachována.

4.2. Porovnání s kněžským officiem

České benediktinské officium se od officia kněžského odlišuje zejména týdenním uspořádáním. - Neb cyklus žalmů u českého benediktinského officia je pouze dvoutýdenní (tj. celý žaltář 150 žalmů zazní během dvou týdnů), na rozdíl od kněžského, který je čtyřtýdenní (tj. celý žaltář 150 žalmů zazní během čtyř týdnů), počet žalmů jednotlivých hodin v českém benediktinském officiu je vyšší:

- v hodině četby je navíc celý jeden noční (tj. tři žalmy)
- v ranních chválách je navíc jeden žalm
- v nešporách je navíc jeden žalm

tabulka srovnání českého benediktinského a kněžského officia

	české benediktinské officium	kněžské officium
pozvání	Pane, otevři mé rty. A začnu tě chválit.	Pane, otevři mé rty. A má ústa tě budou chválit.
	<i>antifona + žalm č. 95 nebo 100 nebo 67 nebo 24</i>	<i>antifona + žalm č. 95 nebo 100 nebo 67 nebo 24</i>
hodinka četby	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, pospěš mi na pomoc. Slyš naše volání. Sláva Otci, ...
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>3 žalmy s antifonami</i>	<i>3 žalmy s antifonami</i>
	<i>verš</i>	<i>verš</i>
	<i>čtení s responsoriem</i>	<i>čtení s responsoriem</i>
	<i>3 žalmy s antifonami</i>	-
	<i>verš</i>	-
	<i>čtení s responsoriem</i>	<i>čtení s responsoriem</i>
navíc v neděle, slavnosti a svátky	<i>3 kantika s antifonou</i>	<i>3 kantika pouze fakultativně</i>

O úterním votivním officiu a mši sv. ke cti sv. Benedikta se list první generální kapituly Slovanské kongregace svatého Vojtěcha nikterak nezmiňuje, což ale neznamená, že by nebylo slaveno. - S největší pravděpodobností ale bylo ve všech kláštřích nově vzniklé Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha v té době běžně slaveno, a proto není účastníky první generální kapituly Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, kteří proti zachování tohoto zvyku nic nenamítali, uváděno mezi změnami dosavadních zvyklostí.

	<i>verš</i>	-
	<i>evangelium</i>	<i>evangelium pouze fakultativně</i>
	<i>chvalozpěv Tobě náleží chvála ... (ve svátky) chvalozpěv Bože, tebe chválíme ... (v neděle a o slavnostech)</i>	<i>chvalozpěv Bože, tebe chválíme ...</i>
	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a delším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a delším zakončením</i>
ranní chvály	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, pospěš mi na pomoc. Slyš naše volání. Sláva Otci, ...
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>dva žalmy, kantikum a žalm s antifonami</i>	<i>žalm, kantikum a žalm s antifonami</i>
	<i>krátké čtení s responsoriem</i>	<i>krátké čtení s responsoriem</i>
	<i>Zachariášovo kantikum</i>	<i>Zachariášovo kantikum</i>
	<i>prosby</i>	<i>prosby</i>
	Pane, smiluj se. Kriste, smiluj se. Pane, smiluj se.	-
	Otče náš, ...	Otče náš, ...
	<i>závěrečná modlitba bez výzvy modleme se s delším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba bez výzvy modleme se s delším zakončením</i>
modlitba během dne	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, pospěš mi na pomoc. Slyš naše volání. Sláva Otci, ...
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>3 žalmy s antifonou</i>	<i>3 žalmy s antifonami</i>
	<i>krátké čtení s veršem</i>	<i>krátké čtení s veršem</i>
	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>
modlitba za zemřelé	<i>žalm č. 130</i>	-
	<i>3 verše</i>	-
	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>	-
nešpory	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, pospěš mi na pomoc. Slyš naše volání. Sláva Otci, ...
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>

	<i>tři žalmy a kantikum s antifonami</i>	<i>dva žalmy a kantikum s antifonami</i>
	<i>krátké čtení s responsoriem</i>	<i>krátké čtení s responsoriem</i>
	<i>kantikum Panny Marie</i>	<i>kantikum Panny Marie</i>
	<i>prosby</i>	<i>prosby</i>
	Pane, smiluj se. Kriste, smiluj se. Pane, smiluj se.	-
	Otče náš, ...	Otče náš, ...
	<i>závěrečná modlitba bez výzvy modleme se s delším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba bez výzvy modleme se s delším zakončením</i>
kompletář	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, pospěš mi na pomoc. Slyš naše volání. Sláva Otci, ...
	<i>zpytování svědomí</i>	<i>zpytování svědomí</i>
	<i>antifona Asperge me ... s části žalmu č. 50 (v době velikonoční Vidi Aquam ... s části žalmu č. 117)</i>	-
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>1 nebo 2 žalmy podle dne v týdnu</i>	<i>1 nebo 2 žalmy podle dne v týdnu</i>
	<i>krátké čtení s responsoriem</i>	<i>krátké čtení s responsoriem</i>
	<i>Simeonovo kantikum</i>	<i>Simeonovo kantikum</i>
	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>
	<i>mariánská antifona</i>	<i>mariánská antifona</i>

tabulka žalmů a kantik v jednotlivých hodinkách českého benediktinského officia

		1. týden	2. týden
neděle	I. nešpory	žalm č. 23 žalm č. 138 žalm č. 24 kantikum Žid 5,5.7-9	žalm č. 23 žalm č. 138 žalm č. 24 kantikum Flp 2,6-11
	kompletář	žalm č. 4 žalm č. 134	žalm č. 4 žalm č. 134
	hodinka četby	<i>I. nokturn</i> žalm č. 18 A žalm č. 18 B žalm č. 18 C	<i>I. nokturn</i> žalm č. 29 žalm č. 30 žalm č. 31,1-17.20-25

		<i>II. nokturn</i> žalm 25 žalm 27 žalm 28,1-3.6-9	<i>II. nokturn</i> žalm č. 34 žalm č. 66 A žalm č. 66 B
		<i>III. nokturn</i> kantikum Iz 33,2-10 kantikum Iz 33,13-16 kantikum Sir 36,14-19	<i>III. nokturn</i> kantikum Iz 40,9-11.27-31 kantikum Am 4,13;5,8;9,5-6 kantikum Jon 2,3-10
	ranní chvály	žalm č. 63,2-9 žalm č. 118 kantikum Dan 3,52-57 žalm č. 150	žalm č. 63,2-9 žalm č. 118 kantikum Dan 3,57-88.56 žalm č. 149
	modlitba během dne	žalm č. 119 I žalm č. 119 II žalm č. 122	žalm č. 119 XII žalm č. 119 XIII žalm č. 122
	II. nešpory	žalm č. 110,1-5.7 žalm č. 111 žalm č. 113 kantikum Zj 19,1-7	žalm č. 110,1-5.7 žalm č. 111 žalm č. 113 kantikum Ef 1,20b-22
	kompletář	žalm č. 91	žalm č. 91
pondělí	hodinka četby	<i>I. nokturn</i> žalm č. 14 žalm č. 35,1-3.9-19.22-23.27-28 žalm č. 54,3-6.8-9	<i>I. nokturn</i> žalm č. 37 A žalm č. 37 B žalm č. 52
		<i>II. nokturn</i> žalm č. 15 žalm č. 106 A žalm č. 106 B	<i>II. nokturn</i> žalm č. 11 žalm č. 105 A žalm č. 105 B
	ranní chvály	žalm č. 50 žalm č. 5,2-10.12-13 kantikum 1 Kron 29,10-13 žalm č. 148	žalm č. 103 žalm č. 36 kantikum Sir 36,1-7.13-16 žalm č. 116 B
	modlitba během dne	žalm č. 119 III žalm č. 119 IV žalm č. 120	žalm č. 119 XIV žalm č. 119 XV žalm č. 129
	nešpory	žalm č. 19 žalm č. 48 žalm č. 96 kantikum Ef 1,3-10	žalm č. 20 žalm č. 21,2-8.14 žalm č. 96 kantikum 1 Petr 1,3-9
	kompletář	žalm č. 91	žalm č. 91

úterý	hodinka četby	<i>I. nokturn</i> žalm č. 44 A žalm č. 44 B žalm č. 56, 2-7.9-14	<i>I. nokturn</i> žalm č. 41 žalm č. 70 žalm č. 71
		<i>II. nokturn</i> žalm č. 77 žalm č. 68 A žalm č. 68 B	<i>II. nokturn</i> žalm č. 75 žalm č. 82 žalm č. 94
	ranní chvály	žalm č. 6 žalm č. 112 kantikum Tob 13,8-11.13-14b.15-16b žalm č. 146	žalm č. 39 žalm č. 57 kantikum Iz 38,10-12d.14cd.17-20 žalm č. 146
	modlitba během dne	žalm č. 119 V žalm č. 119 VI žalm č. 121	žalm č. 119 XVI žalm č. 119 XVII žalm č. 130
	nešpory	žalm č. 139,1.12 žalm č. 139,13-18.23-24 žalm č. 97 kantikum Zj 4,11;5,9.10.12	žalm č. 104 A žalm č. 104 B žalm č. 97 kantikum Zj 2,17;3,12.20-21
	kompletář	žalm č. 4 žalm č. 134	žalm č. 4 žalm č. 134
středa	hodinka četby	<i>I. nokturn</i> žalm 78 A žalm 78 B žalm 78 C	<i>I. nokturn</i> žalm č. 107 A žalm č. 107 B žalm č. 61
		<i>II. nokturn</i> žalm č. 12 žalm č. 42 žalm č. 84	<i>II. nokturn</i> žalm č. 74 A žalm č. 74 B žalm č. 81
	ranní chvály	žalm č. 102 žalm č. 64 kantikum Jdt 16,1-2a.13-15 žalm č. 116 A	žalm č. 86 žalm č. 65 kantikum 1 Sam 2,1-10 žalm č. 147 A
	modlitba během dne	žalm č. 119 VII žalm č. 119 VIII žalm č. 122	žalm č. 119 XVIII žalm č. 119 XIX žalm č. 131
	nešpory	žalm č. 46 žalm č. 135 žalm č. 98 kantikum Kol 1,12-20	žalm č. 136 žalm č. 145 žalm č. 98 kantikum Zj 21,2.3b-4.5a

	kompletář	žalm č. 91	žalm č. 91
čtvrtek	hodinka četby	<i>I. nokturn</i> žalm č. 59,2-5.10-11.17-18 žalm č. 60 žalm č. 2	<i>I. nokturn</i> žalm č. 26 žalm č. 49 žalm č. 79,1-5.8-11.13
		<i>II. nokturn</i> žalm č. 9 žalm č. 10 žalm č. 144	<i>II. nokturn</i> žalm č. 73 žalm č. 140,2-9.13-14 žalm č. 144
	ranní chvály	žalm č. 88 žalm č. 80 kantikum Jer 31,10-13.14b žalm č. 114+117	žalm č. 32 žalm č. 90 kantikum Iz 12,1-6 žalm č. 147 B
	modlitba během dne	žalm č. 119 IX žalm č. 123 žalm č. 124	žalm č. 119 XX žalm č. 132 A žalm č. 132 B
	nešpory	žalm č. 137,1-6 žalm č. 141 žalm č. 99 kantikum Zj 11,17-18;12,10b-12a	žalm č. 33 žalm č. 62 žalm č. 99 kantikum 1 Kor 13,1-8.13
	kompletář	žalm č. 4 žalm č. 134	žalm č. 4 žalm č. 134
pátek	hodinka četby	<i>I. nokturn</i> žalm č. 3 žalm č. 22 A žalm č. 22 B	<i>I. nokturn</i> žalm č. 13 žalm č. 17 žalm č. 55,2-15.17-24
		<i>II. nokturn</i> žalm č. 89 A žalm č. 89 B žalm č. 89 C	<i>II. nokturn</i> žalm č. 69 A žalm č. 69 B žalm č. 109,1-5.21-27.29-31
	ranní chvály	žalm č. 51 žalm č. 76 kantikum Iz 45,15-25 žalm č. 115	žalm č. 51 žalm č. 92 kantikum Hab 3,2-4.13a.15-19 žalm č. 148
	modlitba během dne	žalm č. 119 X žalm č. 125 žalm č. 126	žalm č. 119 XXI žalm č. 125 žalm č. 126
	nešpory	žalm č. 7 žalm č. 16 žalm č. 93	žalm č. 40 A žalm č. 40 B žalm č. 93

		kantikum Zj 15,3-4	kantikum 1 Jan 1,5b.7.9;2,1b-2
	kompletář	žalm č. 91	žalm č. 91
sobota	hodinka četby	<i>I. nokturn</i> žalm č. 1 žalm č. 72 žalm č. 101	<i>I. nokturn</i> žalm č. 8 žalm č. 43 žalm č. 45
		<i>II. nokturn</i> žalm č. 53 žalm č. 85 žalm č. 87	<i>II. nokturn</i> žalm č. 46 žalm č. 48 žalm č. 142
	ranní chvály	žalm č. 38 žalm č. 57 kantikum Ex 15,1- 4a.8-13.17-18 žalm č. 47	žalm č. 143,1-11 žalm č. 108 kantikum Sir 14,20- 21;15,3-4.5a-6b žalm č. 149
	modlitba během dne	žalm č. 119 XI žalm č. 127 žalm č. 128	žalm č. 119 XXII žalm č. 127 žalm č. 133

4.2.1. Mariánské antifony

Životopisci sv. Benedikta z Nursie uvádějí, že se v Římě, kde rodina Aniciů, z níž sv. Benedikt pocházel, vlastnila dům, velmi často a dlouze modlíval před obrazem Bohorodičky, který se dnes nachází v kostele S. Benedetto in Piscinula (Piscino) v Římě.²⁴²

Úcta sv. Benedikta k Panně Marii položila základ k vnímání Panny Marie, žáky sv. Benedikta od nepaměti nazývané „Slastí benediktinů“ nebo někdy taktéž „Benediktinských rozkoší“ (Delitiae benedictinae), jako Matky každého benediktinského kláštera (Mater domus), byť u benediktinů není tato charakteristika tak výslovně vyjádřena jako u jejich mladších reformovaných bratří - cisterciáků.²⁴³

Mezi „českými“ benediktiny se úcta k Panně Marii Slastí benediktinů prosadila především v průběhu 1. poloviny 18. století²⁴⁴ v souvislosti s obnovou mariánské úcty v Zemích Koruny české,²⁴⁵ kdy byly zbudovány boční oltáře zasvěcené právě Panně Marii Slastí benediktinů nejenom v opatském kostele sv. Vojtěcha v Broumově a v opatském kostele sv. Markéty na Břevnově, ale její obraz nechal broumovsko - břevnovský opat Bennon II. Löbl (Löbel) OSB (+ 1751) umístit také např. v nadstavci oltáře sv. Vavřince na zámku v Kladně.

*„Zobrazení Panny Marie Slastí benediktinů, specifické tím, že Ježíšek v ruce drží křížek, existuje ve všech osmi českých benediktinských kláštorech. V jiných zemích se při tomto typu zobrazení prakticky neobjevuje.“*²⁴⁶

---

²⁴² srov. SCHIKORA, Rudolf, *cit. d.*, s. 197.

²⁴³ srov. BUBEN, Milan, *cit. d.*, s. 10.

²⁴⁴ srov. MIKULEC, Jiří. *Náboženský život a barokní zbožnost v českých zemích*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s. 63.

²⁴⁵ srov. BUBEN, Milan, *cit. d.*, s. 107.

„Černí Španělští“ benediktini, kteří se díky rozhodnutí Ferdinanda III. v roce 1636 usadili v Emauzích, namísto kultu Panny Marie Slastí benediktinů šířili v Zemích Koruny české pro změnu kult černé Madony Montserratské „La Moreneta“ - sošky vyřezané sv. evangelistou Lukášem, kterou podle legendy kolem roku 50 ve výklenku „Santa Cova“ na hoře Monserrat měl uschovat samotný sv. apoštol Petr.

²⁴⁶ ZÍTKO, Jáchym Dalimil. *Interpretace řádových a zemských dějin v uměleckých realizacích českých benediktinů v barokní době* (disertační práce). Praha, Filozofická fakulta Karlovy univerzity v Praze, 2011. s. 24.

U benediktinů bývá proto na konci kompletáře zvykem, že bratři mnohde opouštějí chór a v procesí se vydávají k oltáři Panny Marie,²⁴⁷ a obdobně, jak je tomu u kněžského officia, před ní zpívají dle různých nápěvů podle liturgické doby některou z mariánských antifon:

- v adventu a vánoční době (někde až do 2. února) je to **Alma Redemptoris Mater** (česky Životodárná Matko Spasitele)

latinský text: „*Alma Redemptoris Mater, quae pervia caeli porta manes, et stella maris, succurre cadenti surgere qui curat, populo: tu quae genuisti, natura mirante, tuum sanctum genitorem, Virgo prius ac posterius, Gabrielis ab ore sumens illud Ave, peccatorum miserere.*“

český text: „*Slavná Spasitele Matko, všem přístupná nebes jasná brána a hvězdo mořská, přijď na pomoc lidu, protože chce povstat ze svých vin. Vždyť jsi porodila - ať žasne svět celý - svého Tvůrce přesvatého, Panno věrná a neporušená, Gabrielovým Ave s úctou pozdravená, s hříšníky měj slitování.*“

jejíž autorství je připisováno básníku, hudebnímu teoretikovi a skladateli sv. Heřmanovi z Reichenau OSB (+ 1054 v Reichenau, Německo),²⁴⁸ který se měl při jejím psaní inspirovat díly sv. biskupů sv. Ireneje z Lyonu (+ 202 v Lyonu, Francie), sv. Epifana ze Salaminu (+ 403 v Salamině, Kypr) a Fulgencia z Ruspe (+ 527/533 v Ruspe, Turecko).²⁴⁹

- v době postní je to **Ave Regina Caelorum** (česky Zdráva buď Královno nebes)

---

²⁴⁷ srov. GAZDA, Augustin L. a TEISTER, Jan František. *Průvodce staroslavným benediktinským opatstvím sv. Petra a Pavla v Rajhradě*. 1. vydání. Bohumín: OS Přátel bohumínské historie, 2015, s. 16.

Kaple Panny Marie Rajhradské byla postavena v letech 1748 - 1749 soukromým nákladem P. Huga Ottmanského OSB. - Starobylá milostná socha Panny Marie Rajhradské (údajně již od roku 1270 nacházející se na hlavním oltáři), kterou znesvětili pruští vojáci roku 1742 (nejenom že byla shozena z oltáře, ale navíc s useknutými rukama pohozena do koňského hnoje), do ní byla slavnostně přenesena dne 8. září 1749.

Milostná socha Starobylé Panny Marie Rajhradské byla naposledy (tj. do dnešní podoby, kdy zcela ztratila svůj původní gotický ráz) restaurována řezbářem Ignácem Bergmannem z Rajhradu roku 1881.

²⁴⁸ románově o životě sv. Heřmana z Reichenau OSB vypráví kniha ZIESCHE, Maria Calasanz. *Dokonalá svoboda*. Vyd. 3., V KNA 1., upr. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. 263 s.

²⁴⁹ URL: https://pl.wikipedia.org/wiki/Alma_Redemptoris_Mater (březen 2020)

latinský text: „*Ave, Regina caelorum, Ave, Domina Angelorum: Salve, radix, salve, porta Ex qua mundo lux est orta. Gaude, Virgo gloriosa, Super omnes speciosa, Vale, o valde decora, Et pro nobis Christum exora.*“

český text: „*Zdráva bud', Královno nebe, zdrávas, andělé slaví tebe, zdrávas, Máti, zdrávas, bráno, z níž je světu světlo dáno. Plesej, Panno oslavená, nade všechny vyvolená, zdráva bud', lilie čistá, přimlouvej se za nás u Krista.*“

pocházející s největší pravděpodobností z přelomu 11. a 12. století - její autorství je považované za neznámé.

V břevnovském arcioopatství sv. Markéty a sv. Vojtěcha je ale v době postní namísto mariánské antifony Ave Regina Caelorum zařazována vždy část v rámci týdenního cyklu začínajícího vždy ve středu středověké sekvence **Stabat Mater dolorosa** (česky Stála Matka bolu plná) ze svátku Panny Marie sedmiboletné,²⁵⁰ jejíž autorství je dodnes velmi sporné (nejčastěji se uvádí básník Jacopone da Todi OFM (+ 1306 v Collazzone, Itálie)).²⁵¹ - Na Břevnově navíc zásluhou arcioopata Prokopa Petra Siostrzonka OSB vznikla novodobá tradice zazpívání celé této sekvence na Velký pátek po nešporách, které bývají stále hojněji navštěvované věřícími z tamní farnosti.²⁵²

latinský text:

český text:

*Stabat mater dolorosa
iuxta crucem lacrimosa,
dum pendebat Filius.
Cujus animam gementem,
contristatam et dolentem,
pertransivit gladius.*

*Stála Matka bolu plná
vedle kříže uplakaná
na němž visel její syn.
Duši bolem rozechvělou
hořkým žalem naplněnou
zranil meč až do hlubin.*

O quam tristis et afflicta

Ó jak smutná, zarmoucená

²⁵⁰ V nových latinsko - českých kompletářích užívaných v rajhradském benediktinském opatství sv. Petra a Pavla již text sekvence Stabat Mater není uváděn.

²⁵¹ URL: https://cs.wikipedia.org/wiki/Stabat_Mater (březen 2020)

²⁵² osobní vzpomínky P. Prokopa Petra Siostrzonka OSB - arcioopata břevnovského (březen 2020)

*fuit illa benedicta
mater Unigeniti!
Quae maerebat et dolebat
pia mater, cum videbat
Nati poenas inclyti.*

*Quis est horno qui non fleret,
Matrem Christi si videret
in tanto supplicio?
Quis non posset contristari,
Piam matrem contemplari
dolentem cum Filio?*

*Pro peccatis suae genus
vidit lesum in tormentis
et flagellis subditum.
Vidit suum dulcem natum
morientem desolatum,
cum emisit spiritum.*

*Eia, mater, fons amoris,
me sentire vim Doloros
fac, ut tecum lugeam.
Fac ut ardeat cor neum
in amando Christum Deum,
ut sibi complaceam.*

*Sancta mater, istud agas,
Crucifixi fide plagas
cordi meo valide.
Tui Nati vulnerati,
tam dignati pro me pati
poenas mecum divide.*

*byla ona požehnaná
Matka Syna Božího!
Plakala, žalem se chvěla
zbožná Matka, když viděla
syna v mukách pnícího.*

*Kdo by se za slzy styděl
kdyby Matku Páně viděl
bolestí tou sklíčenou.
Kdo by mohl meze smutku
vidět Páně svatou Matku
přebolestně zraněnou.*

*Pro zlé činy lidu svého
vidí Krista zmučeného
snášet bolest, hanbu, žal.
Vidí sladkou radost svoji,
kterak v přetěžkém svém boji
ducha Otci odevzdal.*

*Matko Páně, lásky zdroji,
ať zakusím bolest tvoji,
ať s tebou v zármutku dlím.
Dej, ať vroucí láskou vzplanu,
k svému Bohu, Kristu Pánu,
ať se jemu zalíbím.*

*Svatá Matko, rány jeho
v mukách na kříž rozpjatého
vtisknout v srdce moje spěj.
Na bolestech tvého Syna
jimiž smyta moje vina,
prosícímu podíl dej.*

*Fac me vere tecum flere,
Crucifixo condolere,
donec ego vixero.
Iuxta cruce[m] tecum stare,
ac me tibi sociare
in planctu desidero.*

*Virgo virginum praeclara,
mihi iam non sis amara;
fac me tecum plangere.
Fac ut portem Christi mortem,
passionis fac me sortem,
et plagas recolare.*

*Fac me plagis vulnerari,
cruce hac inebriari,
et cruore Filii.
Flammis urar ne succensus,
per te, Virgo, sim defensus
in die iudicii.*

*Fac me cruce custodiri,
morte Christi praemuniri,
confoveri gratia.
Quando corpus morietur,
fac ut animae donetur,
paradisi gloria. Amen.*

*Dej mi s tebou zbožně lkát,
zmučeného litovat,
v žití každé hodině.
S tebou vedle kříže dlít
s tebou v slzách spojen být
žádám sobě jedině.*

*Panno Panen nejsvětější,
splň mi touhu nejvřelejší,
dej, ať s tebou stále pláči,
dej, ať s Kristem umírat chci,
v jeho mukách účast mám,
rány jeho rozjímám.*

*Zraněn láskou k tvému Synu
k jeho kříži ať se vinu
jeho krví očištěn.
Od věčné záhuby mě ochraň
Svatá Panno, mne se zastaň
v posledního soudu den.*

*Kriste, až můj život zhasne,
na prosby své Matky čistě
dej mi palmu vítěznou.
V prach až tělo rozpadne se
dej, ať duše má se vznese
v rajskou slávu nadhvězdnu. Amen*

- v době velikonoční době je to **Regina Coeli** (česky Královno nebes)

latinský text: „*Regina caeli, laetare, alleluia. Quia quem meruisti portare, alleluia, Resurrexit, sicut dixit, alleluia. Ora pro nobis Deum, alleluia.*“

český text: „*Vesel se, nebes Královno, aleluja, zaplesej, tvorstva koruno, aleluja. Neb Syn tvůj, jehožs nosila, aleluja, vpravdě vstal, Kristus, tvá chvála, aleluja. Z vítězství jeho raduj se, aleluja, u něho za nás přimluv se, aleluja.*“

jejíž autorství je dle tradice připisováno papeži Řehoři V. (+ 999 v Římě)²⁵³ - z rozhodnutí papeže Mikuláše III. (+ 1280 ve Viterbu, Itálie) byla sice včleněna do celořímského officia, ale až papež Benedikt XIV. (+ 1758 ve Vatikánu) ji dekretem z 20. dubna 1742 ustanovil jako antifonu zpívanou výhradně v době velikonoční.²⁵⁴

- během roku je to **Salve Regina** (česky Zdrávas Královno)

latinský text: „*Salve Regina, Mater misericordiae, vita, dulcedo et spes nostra, salve. Ad te clamamus exsules filii Hevae Ad te suspiramus gementes et flentes in hac lacrimarum valle. Eia ergo, advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte. Et Jesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post hoc exsilium ostende. O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria.*“

český text: „*Zdrávas Královno, Matko milosrdenství, živote, sladkosti a naděje naše, buď zdráva! K tobě voláme, vyhnání synové Evy, k tobě vzdycháme, lkajíce a plačíte v tomto slzavém údolí. A proto, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči a Ježíše, požehnaný plod života svého, nám po tomto putování ukaž, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno, Maria!*“

jejíž autorství je připisováno básníku, hudebnímu teoretiku a skladateli sv. Heřmanovi z Reichenau OSB (+ 1054 v Reichenau, Německo), ojedinele ale také zčásti sv. biskupovi Anselmu z Luccy (+ 1086 v Luccy, Itálie).

nebo **Sub tuum praesidium** (česky Pod ochranu tvou)

---

²⁵³ Nejstarší zápis této mariánské antifony se s největší pravděpodobností nachází v antifonári baziliky sv. Petra v Římě z roku 1171.

²⁵⁴ URL: <http://www.pch24.pl/regina-caeli--historia-i-tekst-antyfony-odmawianej-w-okresie-paschalnym-zamiast-aniola-panskiego,50955,i.html#ixzz6ImE06mvS> (březen 2020)

latinský text: „*Sub tuum præsidium confugimus, sancta Dei Genitrix. Nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.*“

český text: „*Pod ochranu tvou se utíkáme, svatá Boží Rodičko. Neodmítej naše prosby v našich potřebách, ale ode všeho nebezpečí vysvobod' nás vždycky, Panno slavná a požehnaná!*“

jenž je nejstarší dochovanou antifonou k Panně Marii jakožto Bohorodičce, která již v polovině 3. století byla prokazatelně součástí vánoční východní koptské liturgie.

Za zmínku v této souvislosti bezesporu stojí odlišnost v Belgické kongregaci Zvěstování Panny Marie, do níž mimo jiné patří benediktinské kláštery v Polsku a na Slovensku. Tam výše uvedené mariánské antifony jsou zařazovány již po nešporách, protože po kompletáři bratři zpívají starodávný zpěv **Bogurodzica** (česky Bohorodička),²⁵⁵ jehož prapůvod by mohl být spíše než z prostředí latinského, jak tvrdí někteří historici jejichž názory uvádí literární historička Maria Janion v knize *Niesamowita Słowiańszczyzna* „*fantazmaty literatury* z roku 2006, díky textu vystavěného dle schématu Deisis (tj. Ježíše, kolem něhož po jedné straně se nachází Panna Maria a na straně druhé sv. Jan Křtitel) z prostředí cyrilometodějského²⁵⁶ (tj. byzancko - slovanský, neboť schéma Deisis bylo v západním křesťanství rozvíjeno až po tridentském koncilu)²⁵⁷ a jeho rozšíření v Polsku může tudíž souviset s misijní činností sv. biskupa Vojtěcha a jeho benediktinských spolubratří, jak naznačuje literární historik a kritik Józef Antoni Birkenmajer ve své monografii „*Bogurodzica Dziewica. Analiza tekstu, treści i formy*“ z roku 1937.

„*Bogurodzica Dziewica,
Bogiem sławiena Maryja!
U Twego Syna Gospodzina,*

²⁵⁵ Nejstarší zápis této mariánské písně se s největší pravděpodobností nachází na za zadním přebalu sbírky latinských kázání sepsaných Matějem z Grochowa - kaplanem v Kcyni na Pałukach z roku 1407.

²⁵⁶ srov. MAZURKIEWICZ, Roman. *Deesis. Idea wstawiennictwa Bogurodzicy i św. Jana Chrzciciela w kulturze średniowiecznej*, wyd. 2 popr., Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2002. s. 298. ISBN 83-7052-484-2.

²⁵⁷ URL: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogurodzica_\(pie%C5%9B%C5%84\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogurodzica_(pie%C5%9B%C5%84)) (březen 2020)

*Matko zvolena Maryja
spuści nam, Kyrie elejson.*

*Twego dzieła Chrzcziciela, Bożycze,
Usłysz głosy, napelní myśli człowiecze,
Słysz modlitwę, jaż nosimy,
A dać raczy, jegoż prosimy:
A na świecie zbożny pobyt,
Po żywocie rajski przebyt, Kyrie elejson.“*

Možná by proto stálo za to, kdyby tento krátký leč starodávný zpěv našel místo také ve společné denní chórové modlitbě bratří Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, která má mít, jak uvádí její zakládací listina z roku 1945, mimo jiné unijně - misijní charakter prospívající celému Slovanstvu: „*V Římě ostatně nejsou neznámé význačné rysy z minulosti benediktinů v slovanských zemích, kteří se na více místech zapsali zcela zvláštními zásluhami do dějin slovanské vzdělanosti. Vzpomeňme alespoň na sv. Vojtěcha, na jeho styky s východními mnichy v Itálii i na jeho apoštolské cesty na Východ, na spolupracovníky a žáky sv. Vojtěcha, kteří vytvořili církevní organizaci v Polsku a v Uhrách na přelomu X. a XI. století.*“²⁵⁸ - Mohla by to být forma navázání na to, co kláštery Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha spojuje s benediktinskými kláštery v Polsku a na Slovensku: tj. latinská a cyrilometodějská tradice a ukazovat okolnímu světu, jak je možné začít dle slov sv. papeže Jana Pavla II. řádně dýchat oběma duchovními plícemi.

---

²⁵⁸ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karton č. 246, folio č. 13. - Dopis břevnovského konventuálního převora Anastáze Jana Opaska OSB ze dne 12. února 1946 adresovaný rajhradskému opatovi Aloisi Josefu Kotyzovi OSB.

4.3. Porovnání s officii sousedních benediktinských kongregací

Díky tomu, že české benediktinské officium vzniklo podle polského benediktinského officia, které bylo vydáno tiskem v Tipografii Poliglotta Vaticana ve Vatikánu roku 1985, je rozdíl mezi nimi zcela nepatrný, ale od německého benediktinského officia, které bylo vydáno tiskem v roce 1981 u St. Ottilien v Německu, se odlišuje zřetelněji a to zejména co do týdenního uspořádání. - Německé benediktinské officium je na rozdíl od českého benediktinského officia daleko flexibilnější, protože se dá použít dle zvyklostí daného kláštera jak v jednotýdenním, tak dvoutýdenním nebo dokonce čtyřtýdenním cyklu (podle toho, jaký týdenní cyklus je zvolen, se následně určuje počet žalmů recitovaných v jednotlivých hodinkách dne a příslušná kombinace antifon).

tabulka srovnání českého benediktinského a německého (dvoutýdenního) benediktinského officia

	české benediktinské officium	německé benediktinské officium
pozvání	Pane, otevři mé rty. A začnu tě chválit.	Pane, otevři mé rty. Ať má ústa hlásají tvou chválu. (3x)
	<i>antifona + žalm č. 95 nebo 100 nebo 67 nebo 24</i>	<i>antifona + žalm č. 95 nebo 100 nebo 67 nebo 24</i>
hodinka četby	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, přijď mi na pomoc. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>3 žalmy s antifonami</i>	<i>3 žalmy s antifonami</i>
	<i>verš</i>	<i>verš</i>
	<i>čtení s responsoriem</i>	<i>čtení s responsoriem</i>
	<i>3 žalmy s antifonami</i>	-
	<i>verš</i>	-
	<i>čtení s responsoriem</i>	<i>čtení s responsoriem</i>
navíc v neděle, slavnosti a svátky	<i>3 kantika s antifonou</i>	<i>3 kantika s antifonou</i>
	<i>verš</i>	-
	-	<i>chvalozpěv Bože, tebe chválíme ...</i>

	<i>evangelium</i>	<i>evangelium</i>
	<i>chvalozpěv Tobě náleží chvála ... (ve svátky) chvalozpěv Bože, tebe chválíme ... (v neděle a o slavnostech)</i>	<i>chvalozpěv Tobě náleží chvála ...</i>
	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a delším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a delším zakončením</i>
ranní chvály	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, přijď mi na pomoc. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>dva žalmy, kantikum a žalm s antifonami</i>	<i>dva žalmy, kantikum a žalm s antifonami</i>
	<i>krátké čtení s responsoriem</i>	<i>krátké čtení s responsoriem</i>
	<i>Zachariášovo kantikum</i>	<i>Zachariášovo kantikum</i>
	<i>prosby</i>	<i>prosby</i>
	Pane, smiluj se. Kriste, smiluj se. Pane, smiluj se.	Pane, smiluj se. Kriste, smiluj se. Pane, smiluj se.
	Otče náš, ...	Otče náš, ...
	<i>závěrečná modlitba bez výzvy modleme se s delším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba bez výzvy modleme se s delším zakončením</i>
modlitba během dne	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, přijď mi na pomoc. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>3 žalmy s antifonou</i>	<i>4 až 6 žalmů s antifonami</i>
	<i>krátké čtení s veršem</i>	<i>krátké čtení s veršem</i>
	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>
modlitba za zemřelé	<i>žalm č. 130</i>	-
	<i>3 verše</i>	-
	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>	-
nešpory	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, přijď mi na pomoc. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>tři žalmy a kantikum s antifonami</i>	<i>tři žalmy a kantikum s antifonami</i>

	<i>krátké čtení s responsoriem</i>	<i>krátké čtení s responsoriem</i>
	<i>kantikum Panny Marie</i>	<i>kantikum Panny Marie</i>
	<i>prosby</i>	<i>prosby</i>
	Pane, smiluj se. Kriste, smiluj se. Pane, smiluj se.	Pane, smiluj se. Kriste, smiluj se. Pane, smiluj se.
	Otče náš, ...	Otče náš, ...
	<i>závěrečná modlitba bez výzvy modleme se s delším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba bez výzvy modleme se s delším zakončením</i>
kompletář	Bože, shlédni a pomoz. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...	Bože, přijď mi na pomoc. Pane, pospěš mi pomáhat. Sláva Otci, ...
	<i>zpytování svědomí</i>	<i>zpytování svědomí</i>
	<i>hymnus</i>	<i>hymnus</i>
	<i>antifona Asperge me ... s části žalmu č. 50 (v době velikonoční Vidi Aquam ... s části žalmu č. 117)</i>	-
	<i>1 nebo 2 žalmy</i>	<i>1 až 3 žalmy</i>
	<i>krátké čtení s responsoriem</i>	<i>krátké čtení s responsoriem</i>
	<i>Simeonovo kantikum</i>	<i>Simeonovo kantikum (pouze o slavnostech)</i>
	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>	<i>závěrečná modlitba s výzvou modleme se a kratším zakončením</i>
	<i>mariánská antifona</i>	<i>mariánská antifona</i>

4.4. Vývoj officia

Oproti benediktinským officiiům sousední Belgické, Rakouské a Bavorské benediktinské kongregace vzniklo officium Slovanské benediktinské kongregace nepoměrně z nutnosti akutní potřeby rychle (téměř přes noc) a již v době jeho vzniku bylo proto zřejmé, že jej bude zapotřebí, podle toho, jak se vlastně osvědčí, méně či více revidovat - tj. po všech stránkách opravit popřípadě také upravit a doplnit.

Pokoncilní české benediktinské officium bylo vnímáno jako pouhé provizorium, které by mělo být jak po stránce jazykové tak i obsahové postupně a s patřičnou rozvahou upravováno a zdokonalováno. - K tomu ale stále nedošlo, protože se zatím nenašel mezi bratry nikdo, kdo by byl nejenom schopen, ale i zároveň ochoten se tomuto nesnadnému úkolu v celé jeho šíři dlouhodobě a systematicky věnovat.

Určitou nadějí na změnu byla iniciativa s. Jany Mlady Heiserové z Bílé Hory, která začala postupně vytvářet nové texty českého benediktinského officia. - Jejím odchodem v roce 2009 z řádu ale práce na započatém díle ustaly.

Z tohoto důvodu jednotlivé texty českého benediktinského officia, které se dle potřeby jen kopírují a při tom nikterak neopravují, doposud obsahují množství běžných nezáměrných překlepů a chyb, které si může každý bratr lehce opravit sám, pakliže mu znesnadňují čtení textu, ale lze v nich narazit mnohdy i na texty neúplné (např. v postním a velikonočním žaltáři v pátečních ranních chválách prvního týdne chybí téměř polovina žalmu č. 115), jejichž oprava již závisí na vzájemné dohodě a zároveň shodě, aby všichni bratři měli k dispozici stejný (respektive celý) text.

Zároveň tím, že české benediktinské officium bylo vytvořeno primárně pro potřeby Benediktinského arcidiákonství sv. Markéty a sv. Vojtěcha na Břevnově není vždy plně použitelné např. v Benediktinském opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě, kde bylo zavedeno od 1. července 1997,²⁵⁹ kdy byl tamním převorem - administrátorem

---

²⁵⁹ osobní vzpomínky P. Augustina Ladislava Gazdy OSB - převora - administrátora rajhradského (leden - květen 2018)

jmenován P. Augustin Ladislav Gazda OSB.²⁶⁰ Tato určitá dílčí dyskompatibilita se projevila v officiu např.:

- připomínky posvěcení kláštera a klášterního kostela, které je na Břevnově slaveno 9. října, ale v Rajhradě až 26. listopadu
- připomínky výročí posvěcení katedrály, na jejímž území se daný klášter nalézá - na Břevnově to je 12. května, kdežto v Rajhradě až 21. května
- způsob připomínky sv. Markéty (17. července), která by v Rajhradě na rozdíl od Břevnova neměla být slavena formou slavnost patrocina opatského chrámu, ale také určitých českých a moravských národních světců (např. sv. Jana Nepomuckého, sv. Jana Sarkandra, sv. Prokopa, aj.)

a proto zejména zásluhou fr. Jakuba Maria Jiřího Pohla OSB se svolením převora - administrátora P. Augustina Ladislava Gazdy OSB došlo k dílčím opravám a doplněním zejména společných textů o svatých, čímž se české benediktinské officium používané na Břevnově a Rajhradě začalo od sebe odlišovat, což, jak tvrdí arcioopat Prokop Petr Siostrzonek OSB, je zcela dle *Řehole* i Stanov Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha legitimní a dokonce i žádoucí.²⁶¹

Při těchto úpravách zároveň došlo k částečné aktualizaci vlastních textů pro svátky svatých a to:

- u svatých, jejichž památky jsou slaveny v měsících květnu, červenci, září a listopadu - právě pro svátky svatých v těchto měsících totiž vytvořil fr. Jakub Maria Jirí Pohl OSB nové přepracované vydání²⁶²
- u svatých řádových patronů jednotlivých bratří, jejichž připomínka nebyla součástí officia - mezi světci připomínanými v měsíci září se tak nově zásluhou

---

²⁶⁰ České benediktinské officium jako jediné z česky mluvících doposud nepřevzalo Benediktinské opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Praze - Emauzích. - Tamní bratři pro společnou modlitbu převážně používají kněžské officium.

²⁶¹ osobní vzpomínky P. Prokopa Petra Siostrzonka OSB - arcioopata břevnovského (březen 2020)

²⁶² Oproti původním textům jsou nové přepracované vydání psány větší velikostí písma z důvodu prosby starších bratří, jejichž zrak již začal s přibývajícím věkem ochabovat, na lepší čitelnost.

fr. Františka Jana Teistera OSB objevil sv. Heřman z Reichenau OSB (24. září) a v měsíci listopadu sv. Otmar OSB (16. listopadu) namísto sv. Gertrudy z Helfty

263

Součástí těchto úprav ale již nejsou notové zápisy, které texty českého benediktinského officia začal, ale nikdy zcela nedokončil, opatrovat fr. Norbert Martin Brousil OSB. - Důvodem k upuštění od těchto notových zápisů nebyla jenom skutečnost, že po odchodu fr. Norberta z řádu se nenašel mezi bratry nikdo, kdo by byl nejenom schopen ale i zároveň v jím započatém díle pokračovat, ale i dlouhodobá absence bratra - kantora v rajhradské komunitě.

Nejnovějším dílčím počinem ve vývoji textů českého benediktinského officia je vytvoření nového latinsko - českého kompletáře, který má napomoci bratřím, kteří latinu neumí a tudíž ji také nerozumí, k lepšímu porozumění, co se vlastně v latině společně v chóru modlí.

---

²⁶³ Zejména při vytváření textů k připomínce sv. Heřmana z Reichenau, o jehož životě se nezachovala žádná legenda v pravém slova smyslu, se ukázalo jako problém vyhledání vhodného čtení, které by následovalo po II. nokturnu. - Nakonec byl po dlouhém zvažování zvolen pro české benediktinské officium ne zcela typický úryvek z historického románu: *Dokonalá svoboda* od s. Marie Calasanz Ziescheové SND.

5. Nekrologium Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha

V období barokních mnohdy modernizačních a rozšiřujících přestaveb benediktinských klášterů Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha nacházejících se na území České republiky bývalo zvykem pod chórovými lavicemi v kapitulní kapli (tak jak tomu je např. v Benediktinském opatství sv. Václava v Broumově)²⁶⁴ nebo pod chórovými lavicemi v presbytáři klášterního kostela (tak jak tomu je např. v Benediktinském opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě)²⁶⁵ vybudovat prostorné krypty, do níž byli až do zákazu vydaného Josefem II. pohřbíváni zemřelí bratři.

Žalmista praví: „*Budu ti zpívat před anděly*“ (Ž 138, 1), kteří symbolizují nebeskou liturgii.

Právě tento citát se dá exegeticky interpretovat tak, že bratři pobývající ve svém klášteře, konají společnou chórovou modlitbu nejenom před „pozemským“ oltářem, ale zároveň díky otevírajícímu se v té chvíli „oknu do nebe“ se plně podílí s již zemřelými spolubratry daného klášterního domu stojícími před „nebeským“ oltářem na věčném chvalo zpěvu andělů. - Tj. jak živí tak mrtví daného kláštera společně jakožto jedna řeholní komunita se podílí na věčném zpěvu chval.

„*Mniši, kteří prožili svůj život v klášteře a chválili tam Boha, nyní pokračují v této chvále na nebesích.*“²⁶⁶

---

²⁶⁴ srov. TEISTER, Jan František. *Výročí rajhradského rodáka, benediktina Matouše Sobka, 1618 - 2018*. In: *Rajhradský zpravodaj* roč. 28 / 2018; č. 5; s. 10 - 11.

Při uspořádání kosterních ostatků v kryptě pod kapitulní kaple v roce 1994 byly nalezeny také kosterní pozůstatky prvního královéhradeckého biskupa a pozdějšího pražského arcibiskupa Msgre Matouše Ferdinanda Sobka z Bílenberka OSB, které sem byly přeneseny v roce 1940 z krypty pod kaplí Judy Tadeáše. - Tehdy byly přeneseny a za přítomnosti pražského arcibiskupa Miloslava kardinála Vlka a královéhradeckého biskupa Msgre Karla Otčenáška uloženy do nového sarkofágu v kapli sv. Rodiny opatského kostela sv. Vojtěcha.

²⁶⁵ srov. GAZDA, Augustin L. a TEISTER, Jan František, *cit. d.*, s. 7 - 8.

Prostorná trojlodní krypta (rajhradští benediktini zde byli pohřbíváni v letech 1730 - 1781), do níž se sestupuje schodištěm před hlavním oltářem zakrytým velkým bílým mramorovým kamenem s latinským nápisem a chronogramem: „*AVe (hr)stlaneVIator, ora pater et aVe pro fratrlbVs, qVI RayhraDIIs VbregVlasanCtIbenedICTIVIXere et hICqVIECVnt In paCe.*“ = „Bud' zdráv, křesťanský poutníče! Pomodli se: Otče náš a Zdravas Maria za bratry, kteří v Rajhradě žili a zde odpočívají v pokoji!“ se nachází pod celým prostorem presbytáře opatského chrámu sv. Petra a Pavla.

²⁶⁶ GRŮN, Anselm, *cit. d.*, s. 69

Paměť na ty, kdo byli příslušní k danému klášternímu domu a již zemřeli, se uchovává pomocí nekrologií, které bývají všem žijícím členům komunity, jak o tom vydává svědectví autor publikace *Břevnov první klášter černých benediktinů na půdě slovanské* z roku 1931, k dispozici: „*V knihovně stojí pulpit lektorův, na něm leží stále otevřená kniha mrtvých - nekrolog klášterní. Tisíce neznámých, zapadlých mnichů z dějin Břevnova a všech dávno zrušených a zničených českých monastýrů synů sv. Otce Benedikta prosí zde den po dni o modlitbu bratří řeholních.*“²⁶⁷

Tyto nekrologia ale nebyla použitelná pro tzv. denní vzpomínku v průběhu společné chórové modlitby na ty, jejichž výroční úmrtí na ten den připadá, a to z důvodu:

- abecední řazení zemřelých bratří
- chronologického řazení bratří podle data jejich úmrtí.²⁶⁸

Musely však existovat, jak to dokládá list první generální kapituly Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, i nekrologia uzpůsobená pro tzv. denní vzpomínku zařazovanou po primě. - Při vzniku Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha bylo totiž dohodnuto, že v kláštorech kongregace nebude čteno nekrologium obsahující jména pouze opatů a všech ostatních členů daného kláštera, ale nekrologia všech klášterů kongregace, která na základě zaslaných podkladů vytvoří předseda kongregace.²⁶⁹

Současné kongregační nekrologium, které se snaží pamatovat na všechny zemřelé bratry existujících benediktinských klášterů kongregace,²⁷⁰ sice vzniklo na Břevnově, ale jeho revize a doplnění o mnoho let později v Rajhradě.

---

²⁶⁷ *Břevnov první klášter černých benediktinů na půdě slovanské*. Praha, Cyrillo-Methodějská knihtiskárna V. Kotrba, 1931, s. 85.

²⁶⁸ Příkladem nekrologu s chronologickým řazením bratří podle data jejich úmrtí je např. „*Vitae monachorum qui ab Anno 1613 in monastero O.S.B. Raihradensi in Morava professi in domino obierunt*“ od rajhradského archiváře a historika P. PhDr. h.c. P. Maura Josefa Jana Petra Kintra z roku 1908.

²⁶⁹ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karton č. 246, folio č. 8. - List první generální kapituly Slovanské kongregace svatého Vojtěcha sepsaný v Rajhradě, dne 18. června 1947.

²⁷⁰ Výjimku tvoří Emauzy, u nichž jsou připomínáni pouze bratři z tzv. beuronské epochy (tj. od roku 1880).

Modlitba za zemřelé, kterou se bratři modlí po modlitbě během dne, se skládá z žalmu č. 130, tří versů převzatých z officia za zemřelé a závěrečné modlitby: „*Bože, ty chceš, aby všichni lidé byli spaseni; otevři náruč svého milosrdenství našim zemřelým příbuzným, přátelům a dobrodincům a dej jim na přímluvu Panny Marie a všech svatých účast na věčné blaženosti.*“

Nedílnou součástí modlitby za zemřelé spolubratry, jak prozrazuje text závěrečné modlitby: „*otevři náruč svého milosrdenství našim zemřelým [...] dobrodincům*“, je i vzpomínka na dobrodince daného kláštera, kteří jakýmkoli způsobem byli klášteru nápomocni: „*Ani na sebepatrnější pomoc nenebude zapomenuto: i když oni už budou u Pána, jejich dobrý skutek bude v komunitě každé poledne připomenut.*“²⁷¹

Mezi jmenovitě dodnes v nekrologiu vzpomínané dobrodince klášterů Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha na území České republiky patří např.:

- papež Jan XV., který povolil založení Břevnova
- kníže Boleslav II. Pobožný - zakladatel Břevnova

- kníže Břetislav I. a jeho manželka Judita - zakladatelé Rajhradu
- král Rudolf II. - zachránce Rajhradu
- kníže František kardinál z Ditrichštejna - dobrodinec Rajhradu²⁷²
- císař František I. - dobrodinec Rajhradu

- král Karel IV. - zakladatel Emauz

---

²⁷¹ SIOSTRZONEK, Petr Prokop. *Besedy o obnově břevnovského kláštera*. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiecéze sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2007, s. 122.

²⁷² Jako poděkování knížeti Františku kardinálu Ditrichštejnovi (+ 1636) zejména za jeho štědrá finanční pomoc při obnově rajhradského kláštera byly do oken konventu zasazeny skleněné tabulky s Ditrichštejnským znakem a letopočtem 1629. - Jedna z těchto okrouhlých tabulek, jak uvádí P. Doc. PhDr. Beda František Dudík OSB ve II. díle svých *Geschichte des Bebediktiner-Stiftes Raygern im Markgraftume Mähren* (s. 155), se nacházela v klášteře ještě v 19. století.

Závěr

Srdcem každého benediktinského kláštera je bezpochyby svatostánek a plicemi chórové lavice nacházející se poblíž onoho srdce - svatostánku, do nichž usedají několikrát denně bratři, aby po vzoru Ježíšových učedníků setrvali ve společenství svorně a vytrvale na modlitbách.

Nejenom doba této společné modlitby, ale i její struktura vychází z *Řehole*. - Sv. Benedikt z Nursie ale není jejím tvůrcem (vychází z dlouhodobého a názorově velmi rozmanitého vývoje), nýbrž kodifikátorem, což jsem prokázal v první části této své práce.

Sv. Benedikt z Nursie chtěl po vzoru Žalmisty (Ž 119, 62), aby bratři nejenom během dne, ale i v průběhu noci, vzdávali chválu svému Stvořiteli pro jeho spravedlivá rozhodnutí.²⁷³ Povzdech sv. Benedikta: „*Kéž bychom tak my, vlažní, za celý týden vykonali to, co naši svatí Otcové, jak čteme, statečně splnili za jediný den!*“²⁷⁴ bezpochyby dokazuje jeho smysl pro realitu. Byl si velmi dobře vědom toho, že to, co někde někomu vyhovuje, nemusí nutně z nejrůznější příčiny vyhovovat někomu jinému, a proto svůj model společné modlitby nikomu striktně nepřikazuje dodržovat.

To, kdy se společná chórová modlitba koná a jakou má konkrétní strukturu, záleží do značné míry na konkrétním místě, ve kterém se daný benediktinský klášter nachází, a na jeho specifickém poslání. - Tzn. nemusí-li se bratři díky dostatečně velké fundaci věnovat manuální práci, mohou dodržovat rozvržení modliteb do sedmi hodin (Ž 119, 62), jsou-li ale bratři nuceni pracovat manuálně (tj. aby se užívali prací svých rukou), jednotlivé hodinky mnohdy spojují, aby tak získali dostatek času na práci, což ale neznamena, že by docházelo ke zmenšení žaltáře.

Ani v jednotlivých kláštorech Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha, které se nenacházejí pouze na území České republiky, ale i v Chorvatsku a ve Slovinsku, není z těchto důvodů doba konání společných chórových modliteb ani jejich struktura shodná dokonce ani mezi těmi, které se nalézají se na území České republiky.

²⁷³ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 65 (kapitola č. 16, verše č. 3 - 5).

²⁷⁴ tamtéž, s. 71 (kapitola č. 18, verš č. 25).

Slovanská benediktinská kongregace sv. Vojtěcha vznikla až v roce 1945 (je tudíž nejmladší benediktinskou kongregací), ale díky násilné likvidaci klášterů v rámci „Akce K“ v Československu se stala její existence po roce 1950 pouze de iure - formální. Slovanská benediktinská kongregace sv. Vojtěcha mohla tudíž začít plně fungovat až po roce 1990, jak vyplývá ze třetí kapitoly.

České benediktinské officium, které je ale potřeba stále vnímat jako provizorní avšak pro potřeby bratří dostačující, vzniklo až po roce 1990 zásluhou břevnovského arcipata Prokopa Petra Siostrzonka OSB podle tynieckého officia. - Jeho uspořádání oproti kněžskému, jehož digitální verzi mnohdy používají bratři pobývající mimo klášter, případně jiným officii (např. německému benediktinskému officiu, s nímž přicházejí do kontaktu např. při návštěvách „exilové broumovské benediktinské komunity“ v Rohru) se odlišuje pouze rozsahem nikoli systémem, čímž jsem se zabýval ve čtvrté kapitole této práce.

Protože používání českého benediktinského officia Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha vnímají pouze jako společnou zvyklost a nikoli povinnost, specifikem české benediktinského officia je skutečnost, že bylo přijato a je používáno pouze ve dvou ze tří bratry obydlených klášterech s českým obcovacím jazykem. - Ve většině klášterů Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha se tudíž bratři modlí officium dle vlastních zvyklostí.

S tím souvisí i stálá neexistence kongregačního Direktáře (directorium chori), o jehož vydávání rozhodla již první generální kapitula Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha.²⁷⁵ - Každý klášter proto přebírá Direktář diecéze, na jejíž území se nachází, a tudíž také officium, které se bratři modlí, je nutno tomu přizpůsobit.

V budoucnu lze reálně očekávat, jak naznačuje „rajhradská iniciativa“ reprezentována fr. Františkem Janem Teisterem OSB a fr. Jakubem Maria Jiřím Pohlem OSB, že české benediktinské officium, tak jako jiná benediktinská officina, bude bezpochyby opravováno a různě doplňováno, možná i také rozšiřováno, a proto se prozatím

---

²⁷⁵ MZA; fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6) signatura D n 0026/002c, inv. č. 2188, karton č. 246, folio č. 8. - List první generální kapituly Slovanské kongregace svatého Vojtěcha sepsaný v Rajhradě, dne 18. června 1947.

kroužková vazba jednotlivých částí officia jeví jako velmi prozíravě - praktické rozhodnutí. - V této souvislosti si je zapotřebí uvědomit, že je-li dnes české benediktinské officium považováno za poněkud příliš skromné ba až velmi strohé, pak za pár let (možná desetiletí) takového vylepšování a rozšiřování může ale vyvolat legitimní a přirozenou touhu po novém (reformním) oproštění.²⁷⁶

Ať tomu bude tak či onak, podstatná není forma společné modlitby, ale odhodlání těch, kdo se k ní scházejí a „*při zpěvu žalmů stojí tak, aby jejich mysl byla ve shodě s jejich hlasem.*“²⁷⁷

Bratři Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha se po dlouhá desetiletí nemohli modlit a pracovat pospolu (Sk 2, 44), a do dnešních dnů se o životním „osudu“ mnoha z nich moc neví, což dokazují chybějící jména v kongregačním nikým systematicky nedoplňovaným nekrologu, který je používán při vzpomínce na zemřelé po modlitbě uprostřed dne. - Nezapomínejme však na ně (viz vytvořený kongregační nekrolog v příloze), neboť oni jsou nedílnou součástí neustálého pokračování ustavičné Boží chvály v daném klášteře.

Mým cílem bylo zpracovat téma, které je mi díky mé dlouholeté každodenní praxi velice blízké, ale současně vytvořit jakousi praktickou příručku (tj. řečeno slovy sv. apoštola Pavla (2 Tim 3, 16 - 17): „... *Aby se hodila k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ke spravedlnosti, aby Boží člověk byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.*“) pro všechny, kdo mají skutečný zájem o seznámení se s původem a smyslem českého benediktinského officia, což se mi podařilo naplnit. - Jsem rád, že jsem mohl navázat na práci spolubratra Vojtěcha Marka Maliny OSB, a vytvořit její volné pokračování, které může přispět (např. jakožto učebnice) k lepšímu pochopení benediktinské spirituality.

---

²⁷⁶ srov. STEWART, Columba, *cit. d.*, s. 41.

²⁷⁷ srov. BENEDIKT Z NURSIE, *cit. d.*, s. 71 (kapitola č. 19, verš č. 7).

Přehled použitých pramenů a literatury

prameny

- Benediktinské opatství Rajhrad
  - *Series Praepositorum Raihradensium nec non Geschichtliche Notizen der Pfarre Raigern* (rukopis)
  - *Konstituce, deklarace a společné zvyklosti Slovanské benediktinské kongregace svatého Vojtěcha* z roku 1990
  - *Stanovy Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha* z roku 2002
  - BEJČEK, Martin *Katalog Benediktinského opatství sv. Petra a Pavla v Rajhradě*. Olomouc 1995, 48 s.
  - TEISTER, Jan František. *Nekrolog bratří Benediktinského opatství Panny Marie a sv. Jeronýma v Emauzích, kteří zemřeli po roce 1945 ve své vlasti*. (rukopis)
  - *Repertorium necrologii monasterii Raihradensis* (rukopis)
- Moravský zemský archiv v Brně, Brno - Starý Lískovec (MZA)
  - fond: *Benediktini Rajhrad* (E 6)
- BASILIUS: *Regulae fusius tractatae* (PG 31)
- BENEDIKT Z NURSIE. *Regula Benedicti = Řehole Benediktova* [z latiny přeložila Alžběta Franecová ; německé texty přeložili Vojtěch Engelhart a Aleš Vandrovec; průvodní slovo napsal Anastáz Opasek]. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcioopatství sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 1998. 238 s. ISBN 80-238-2676-X.
- BENEDIKT Z NURSIE, *Regula Benedicti = Die Benediktusregel* (lateinisch/deutsch). Herausgegeben im Auftrag der Salzburger Äbtekonferenz. - Beuroner Kunstverlag, Beuron 1992, 312 s. ISBN 3-87071-061-6.
- *Bible: písmo svaté Starého a Nového zákona (včetně deuterokanonických knih)*. Překlad Miloš Bič. 2. katolické vyd. Praha: Zvon, 1991. 1007, 283 s., [8] s. obr. příl. ISBN 80-7113-009-5.

- CAESAR, Gaius Iulius. *Válečné paměti: o válce galské, o válce občanské, alexandrijské, africké a hispánské*. Překlad Ivan Bureš. 1. souborné vyd. Praha: Svoboda, 1972. 634, [1] s. Antická knihovna; sv. 16.
- JAN KASSIÁN. *Zvyky cenobitů a léky na osm základních neřestí*. Překlad Ondřej Koupil. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiákonství sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2007-2008. 2 sv. Pietas benedictina; seš. 14, 15. ISBN 978-80-86882-06-2.
- *Regula Mistrza*. In: Regula Mistrza. Regula świętego Benedykta. [z latiny přeložili Tomasz M. Dąbek OSB]. Kraków: Tyniec. Wydawnictwo Benedyktynów, 2006, s. 75–371, seria: Źródła monastyczne 40. ISBN 978-83-734-163-4

literatura

- *Catalogus monasteriorum O.S.B.* z let 1970 - 2015. Řím, SS. Patriarchae Benedicti familiae confoederatae
- *Český misál*. Praha: Česká liturgická komise, 1983, 1006 s.
- Paulus VI. *Constitutio Apostolica Laudis canticum promulgatur Officium divinum ex decreto Concilii Oecumenici Vaticani II instauratum* (1. listopadu 1970). In: Acta Apostolicae Sedis LXIII (1971), s. 527 - 535.
- *Všeobecné pokyny k Denní modlitbě církve* (1971).
- BERZDORF, Franziskus. *Necrologium Congregationis Bebedictinae Beuronensis O.S.B. 1863 - 2018*. Beuron 2018, 399 s. ISBN 978-3-8306-7894-6.
- BIRKENMAJER, Józef. *Bogarodzica Dziewica. Analiza tekstu, treści i formy*. Lwów 1937, 202 s.
- BUBEN, Milan. *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. II. díl, II. svazek, Mnišské řády*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004. 399 s. ISBN 80-7277-084-5.
- CAPELLE, Bernard. *Le Maître antérieur à S. Benoît?*, In: Revue d'histoire ecclésiastique 41 (1946), s. 66 - 75 (p. 73)
- *Dějiny evropské civilizace*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 1995. 2 sv. (372; 318 s.). ISBN 80-7185-012-8.

- FRANK, Karl Suso. *Dějiny křesťanského mnišství*. Překlad Zdeněk Lochovský. 1. vyd. Praha: Benediktinské arcidiecéze sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2003. 195 s. Pietas benedictina; 7. ISBN 80-902682-8-5.
- GOODELL, Henry H.. *The Influence of the Monks in Agriculture*. Přednáška pronesená před Massachusetts State Board of Agriculture 23. srpna 1901, 11. vyšlo v Goodell Papers na Univerzitě v Massachusetts.
- GRÜN, Anselm. *Svatý Benedikt z Nursie: učitel duchovního života*. Vyd. 1. V Praze: Vyšehrad, 2004. 127 s. ISBN 80-7021-695-6.
- HERWEGEN, Ildefons. *Smysl a duch Benediktovy řehole*. V českém jazyce vyd. 1. Vyšší Brod: Cisterciácké opatství, 2008. 345 s. ISBN 978-80-86644-99-8.
- HEYDUK, Josef. *Svatí církevního roku*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad, 2001. 237 s. ISBN 80-7021-385-X.
- HOLZHERR, Georg. *Řehole Benediktova: uvedení do křesťanského života: (komentář)*. 1. české vyd. Praha: Benediktinské arcidiecéze sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2001. 311 s. Pietas benedictina; seš. 4. ISBN 80-902682-3-4.
- GAZDA, Augustin L. a TEISTER, Jan František. *Průvodce staroslavným benediktinským opatstvím sv. Petra a Pavla v Rajhradě*. 1. vydání. Bohumín: OS Přátel bohumínské historie, 2015. 22 stran. ISBN 978-80-260-8351-1.
- JANION, Maria. *Niesamowita Słowiańszczyzna: fantazmaty literatury*. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2007. 357 s. ISBN 978-83-080480-5.
- KRAFT, Heinrich. *Slovník starokřesťanské literatury: život, spisy a nauka řeckých, latinských, syrských, egyptských a arménských církevních otců*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. 319 s. ISBN 80-7192-516-0.
- MALINA, Bedřich. *Dějiny římského breviáře. Díl první*. V Praze: Vyšehrad, 1939. 413 stran. Podlahova knihovna naučných spisů; svazek I.
- MALINA, Marek (P. Vojtěch OSB): *Vývoj mnišského officia před svatým Benediktem z Nursie* (magisterská práce) Teologická fakulta KU Košice 2014.
- MAZURKIEWICZ, Roman. *Deesis. Idea wstawiennictwa Bogurodzicy i św. Jana Chrzciciela w kulturze średniowiecznej*, wyd. 2 popr., Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2002. 348 s. ISBN 83-7052-484-2.
- MIKULEC, Jiří. *Náboženský život a barokní zbožnost v českých zemích*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. 394, xx s. obr. příl. ISBN 978-80-247-3698-3.

- NIGG, Walter et al. *Benedikt z Nursie: otec západního mnišství: esej*. Překlad Marie Kyralová a Alžběta Sirovátková. Praha: Zvon, 1991. 109 s. ISBN 80-7113-040-0.
- OPASEK, Anastáz. *Dvanáct zastavení: vzpomínky opata břevnovského kláštera*. 3., opr. a dopl. vyd. Praha: Torst, 1997. 344 s. ISBN 80-7215-028-6.
- RICHTROVÁ, Eva. *Benediktinský klášter v Rajhradě v době opata Aloise Josefa Kotyzy (osudy klášterního domu a řeholníků v letech 1937 - 1947)*. (disertační práce) Brno, Filosofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, 2015.
- SCHAUBER, Vera a SCHINDLER, Hanns Michael. *Rok se svatými*. Překlad Terezie Brichtová a Vojtěch Pola. Vyd. v KN 2. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1997. xxvi, 702 s. ISBN 80-7192-304-4.
- SCHIKORA, Rudolf, ed. *Naše světla: čtení ze životů svatých*. Frýdek: Exerciční dům, 1947. 823 s., [14] obr. příl.
- SIOSTRZONEK, Petr Prokop. *Besedy o obnově břevnovského kláštera*. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiocésní sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2007. 189 s. Pietas benedictina; seš. 13. ISBN 978-80-86882-05-5.
- SIOSTRZONEK, Prokop. *Prokop Siostrzonek*. Vydání první. V Praze: Radioservis, a.s., 2018. 243 stran. Osudy. ISBN 978-80-87530-89-4.
- STEWART, Columba. *Modlitba a komunita: benediktinská tradice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. 150 s. Dějiny křesťanských spiritualit. ISBN 80-7192-793-7.
- *Svatý Benedikt - 480 - 1980*. Řím, Velehrad, 1980, 188 s. Křesťanská akademie; sv. 66.
- TAFT, Robert. *The Liturgy of the Hours in East and West*. Collegeville, Minnesota: The Liturgical Press, 1993. 421 s. ISBN 0-8146-1405-1.
- TEISTER, Jan František. *Výročí rajhradského rodáka, benediktina Matouše Sobka, 1618 - 2018*. In: Rajhradský zpravodaj roč. 28 / 2018; č. 5; s. 10 - 11.
- UHL, Karel. *Historické a umělecké památky v klášteře rajhradském*. In.: Moravan na rok 1922: kalendář na rok obyčejný ... Brno, Občanská tiskárna, 1921.
- VANDERHOVEN, Hubert. *Saint Benoît a-t-il connu la Règle du Maître?*In: Rev. Hist. eccl. t. XL 1944 – 1945, s. 176 - 187.

- VENTURA, Václav. *Spiritualita křesťanského mnišství. 1, Od prapočátků po svatého Jana Zlatoústého*. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiákonství svatého Vojtěcha a svaté Markéty v Břevnově, 2006. 348 s. Pietas benedictina; 11. ISBN 80-86882-02-0.
- de VOGÜÉ, Adalbert. *La Règle de saint Benoît*. Paříž, Le Cerf, 1972, 496 s. Sources Chrétiennes 181
- de VOGÜÉ, Adalbert. Reguła Mistrza. In: *Reguła Mistrza. Reguła świętego Benedykta*. Kraków: Tyniec. Wydawnictwo Benedyktynów, 2006, s. 11 - 49. ISBN 978-83-7354-163-4.
- VONDRUŠKA, Isidor. *Životopisy svatých v pořadí dějin církevních*. V Praze: Ladislav Kuncíř, 1930-1931. 4 svazky. Kozoroh.
- VRÁNA, Karel, ed. *V jednom společenství: životní příběhy světců*. Vyd. 2., rev., Ve Vyšehradu 1. Praha: Vyšehrad, 2009. 550 s. ISBN 978-80-7021-990-4.
- ZESCHICK, Johannes Nepomuk. *Benediktini a benediktinky v Čechách a na Moravě*. Vyd. 1. Praha: Benediktinské arcidiákonství sv. Vojtěcha a sv. Markéty, 2007. 207 s. Pietas benedictina; 12. ISBN 978-80-86882-04-8.
- ZIESCHE, Maria Calasanz. *Dokonalá svoboda*. Vyd. 3., V KNA 1., upr. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. 263 s. Beletrie. ISBN 978-80-7195-508-5.
- ZÍTKO, Jáchym Dalimil. *Interpretace řádových a zemských dějin v uměleckých realizacích českých benediktinů v barokní době* (disertační práce). Praha, Filozofická fakulta Karlovy univerzity v Praze, 2011.
- URL: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Norcia> (leden 2020)
- URL: https://cs.wikipedia.org/wiki/Benedikt_z_Nursie (leden 2020)
- URL: https://cs.wikipedia.org/wiki/Řehole_svatého_Benedikta (leden 2020)
- URL: <http://catholica.cz/?id=3014> (leden 2020)
- URL: <http://catholica.cz/index.php?id=220> (leden 2020)
- URL: <http://catholica.cz/?id=21> (leden 2020)
- URL: <https://www.casopisharmonie.cz/rozhovory/zivot-v-rytmu-officia.html> (únor 2020)

- URL: https://pl.wikipedia.org/wiki/Reguła_Mistrza#CITEREFVogüé2006 (březen 2020)
- URL: <http://www.benediktini.cz/kongregace.html> (leden 2020)
- URL: <http://spcp.prf.cuni.cz/dokument/modus.htm> (únor 2020)
- URL: <http://www.benedyktyni.net/opactwo-15021/historia-24403/dzieje-opactwa-24629> (březen 2020)
- URL: https://pl.wikipedia.org/wiki/Alma_Redemptoris_Mater (březen 2020)
- URL: https://cs.wikipedia.org/wiki/Stabat_Mater (březen 2020)
- URL: <http://www.pch24.pl/regina-caeli--historia-i-tekst-antyfony-odmawianej-w-okresie-paschalnym-zamiast-aniola-panskiego,50955,i.html#ixzz6ImE06mvS> (březen 2020)
- URL: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogurodzica_\(pie%C5%9B%C5%84\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Bogurodzica_(pie%C5%9B%C5%84)) (březen 2020)

osobní vzpomínky a rozhovory

- osobní vzpomínky P. Prokopa Petra Siostrzonka OSB - arciojata břevnovského (březen 2020)
- osobní vzpomínky P. Augustina Ladislava Gazdy OSB - převora - administrátora rajhradského (leden - květen 2018)
- osobní vzpomínky P. Franze Karla Schustera OSB - podpřevora göttweigského (říjen 2014 - srpen 2015)

Nekrologium Slovanské benediktinské kongregace sv. Vojtěcha

jméno	profes	datum úmrtí	místo pohřbení
P. Gothard Tomáš Schuppl	Břevnov	09. 07. 1900	
P. Pius Jan Pavel Čtvrtečka	Břevnov	30. 01. 1901	
P. Odo Jan Nep. Pospíšil	Břevnov	18. 02. 1902	Broumov
P. Marián Rudolf Brožek	Rajhrad	05. 03. 1902	Rajhrad
převor P. Romuadl Josef Schramm	Břevnov	22. 07. 1902	Břevnov
P. Karel Eduard Maria Alexandr von Schönburg - Hartenstein	Emauzy	18. 04. 1903	Vyšehrad
P. Prokop Josef Bandyš	Emauzy	24. 01. 1905	Vyšehrad
fr. Eligius Josef John	Emauzy	22. 03. 1905	Vyšehrad
P. Bernard Mikuláš Plaček	Rajhrad	19. 09. 1905	Rajhrad
P. Dominik Ludvík Kozler	Břevnov	25. 02. 1906	Břevnov
ředitel klášterního gymnázia P. Anselm Václav Hofmann	Břevnov	22. 10. 1906	Broumov
P. Egidius Antonín Kmínek	Břevnov	19. 11. 1906	
P. Mořic Prichzi	Emauzy	13. 01. 1907	
P. Řehoř Ignác Wagner	Břevnov	30. 01. 1907	
fr. Josef Tilly Libor	Emauzy	15. 02. 1907	Vyšehrad
fr. Kolumbán Augustin Klotzbücher	Emauzy	25. 02. 1907	Vyšehrad
P. Pius Jan Miklík	Rajhrad	25. 03. 1907	Rajhrad
P. Eusebius František Ser. Vavruška	Břevnov	19. 01. 1908	
P. Benedikt Roman Sauter	Emauzy	07. 06. 1908	Vyšehrad
P. Konstantin František Xav. Švorčík	Břevnov	31. 12. 1908	
P. Maurus Schiebl	Emauzy	18. 04. 1909	Vyšehrad
fr. Makarius Knies	Emauzy	24. 05. 1909	Parahyba do

			Norte, Brazílie
P. Metoděj Karel Laudín	Břevnov	28. 05. 1909	
fr. Vít Josef Václav Slezák	Emauzy	09. 06. 1909	S. Anselmo, Itálie
titulární opat P. Robert Kristián Riedl	Břevnov	28. 09. 1909	Břevnov
P. Mikuláš Antonín Vlášek	Břevnov	03. 12. 1909	Břevnov
podpřevor P. Maurus Alois Josef Plattner	Emauzy	09. 03. 1910	Vyšehrad
P. Hugo Adolf Heyšzl	Rajhrad	13. 04. 1910	Rajhrad
P. Cyril František Xav. Kaněra	Břevnov	07. 11. 1910	
fr. Jindřich Eduard Döring	Emauzy	28. 01. 1912	Vyšehrad
opat Benedikt Karel Korčian	Rajhrad	08. 05. 1912	Rajhrad
P. Zigmund Václav Nitschke	Emauzy	24. 12. 1912	Vyšehrad
P. Gerard Jan Teiner	Rajhrad	01. 02. 1913	Rajhrad
P. Kristián Teofil Lux	Rajhrad	12. 03. 1913	Rajhrad
P. Gerard Josef Pospíšil	Břevnov	09. 09. 1913	
P. Leodegar Jiří Stocker	Emauzy	29. 12. 1913	Vyšehrad
P. Metoděj Ignác Halabala	Rajhrad	31. 01. 1914	Rajhrad
P. Marián Josef Holubec	Břevnov	10. 02. 1914	
podpřevor Vavřínek Jan Kř. Wintera	Břevnov	28. 02. 1914	Broumov
P. Cyril Vincenc Kráčmer	Rajhrad	05. 12. 1914	Rajhrad
P. Arnošt Karel Griwnacký	Rajhrad	17. 01. 1915	Rajhrad
fr. Roch Wilhelm Feldmann	Emauzy	08. 04. 1915	Vyšehrad
P. Pankrác Josef Drechsel	Břevnov	01. 02. 1916	
P. Benno Heřnam František Josef Schaffra	Rajhrad	19. 02. 1916	Ostrovačice
P. Ferdinand Josef Alois Munding	Emauzy	16. 06. 1916	Vyšehrad
fr. Kleofáš August Ebner	Emauzy	30. 01. 1917	Vyšehrad

P. Maurus Augustin Riedel	Břevnov	14. 01. 1917	
fr. Kazimír Moschner	Emauzy	21. 09. 1917	S.Crus, Brazílie
P. Evžen Antonín Pecák	Broumov	24. 02. 1918	
P. Meinrad Vilém Rotter	Břevnov	17. 08. 1918	Břevnov
P. Stanislav Václav Chaloupka	Břevnov	22. 11. 1918	
P. Angelus Ludvík Bertoldi	Emauzy	08. 02. 1919	Vyšehrad
P. Beda Jindřich Schneider	Emauzy	06. 08. 1919	Vyšehrad
P. Isidor Josef Vondráček	Břevnov	17. 02. 1920	Broumov
P. Fulgentius František Ser. Khunt	Břevnov	22. 08. 1920	Broumov
fr. Jaromír Josef Faller	Emauzy	24. 09. 1920	Vyšehrad
fr. Norbert Václav Klečánek	Emauzy	21. 12. 1920	Nowo - Nikolajewsk, Rusko
P. Matouš Karel Hájek	Břevnov	20. 02. 1921	
P. Otmar Josef Škrobánek	Břevnov	24. 10. 1921	Břevnov
opat Prokop Bartoloměj Šup	Rajhrad	12. 12. 1921	Rajhrad
opat P. Bruno Hermann Čtvrtečka	Broumov	16. 02. 1922	Broumov
fr. Damián Antonín Miřijovský	Emauzy	28. 02. 1922	Vyšehrad
P. Bonifác Jan Křtitel Holub	Břevnov	16. 01. 1923	
P. Walter Josef František Taus	Emauzy	27. 04. 1923	Vyšehrad
P. Antonín Josef Krása	Břevnov	15. 12. 1923	Břevnov
fr. Josef Woloch	Emauzy / Lubin	24. 12. 1923	Lubin, Polsko
fr. Česlav František Řezáč	Emauzy	25. 07. 1924	Vyšehrad
P. Klement Richard Schenk	Rajhrad	12. 08. 1925	Rajhrad
P. Ondřej Josef Taschler	Emauzy	20. 12. 1925	Vyšehrad
podpřevor P. Ambrož Václav Kozler	Břevnov	01. 09. 1926	Břevnov

opat P. Guilielmus Václav Rudolf	Broumov	05. 09. 1926	Broumov
P. Metoděj Josef Vojáček	Emauzy	19. 11. 1926	Vyšehrad
podpřevor P. Benedikt Bernard Coekoll	Emauzy	17. 12. 1926	Vyšehrad
fr. Urban Alois Weckbach	Emauzy	18. 01. 1927	Vyšehrad
P. Jiří Karel Adolf von Holtum	Emauzy	04. 03. 1927	Vyšehrad
P. Benedikt Pausch	Broumov	23. 03. 1927	
P. Placid Ludvík Ondřej Fridrich	Emauzy	21. 04. 1927	San Paulo, Brazílie
P. Jan Ev. František Zima	Emauzy	23. 06. 1927	Vyšehrad
převor P. Augustin Jan Jannal	Břevnov	08. 08. 1927	Břevnov
P. Leo Lambert Hublík	Rajhrad	20. 12. 1927	Rajhrad
P. PhDr. Maurus Josef Jan Petr Kinter	Rajhrad	26. 06. 1928	Rajhrad
fr. Emeram Albert Rupprecht	Emauzy	22. 10. 1928	
P. Alfons František Ser. Pohl	Břevnov	07. 03. 1929	
P. Gerard Majella Josef Jenista	Emauzy	17. 05. 1929	Vyšehrad
P. Vojtěch Karel Riedlinger	Emauzy	26. 05. 1929	Vyšehrad
P. Martin František Xav. Faulhaber	Břevnov	04. 11. 1929	Broumov
P. Benno Jan Kř. Chrystoph	Břevnov	13. 11. 1929	Broumov
fr. Magnus Michael Scharnagl	Emauzy	12. 04. 1930	Vyšehrad
převor P. Emil Jaroslav Remeš	Břevnov	19. 07. 1930	Broumov
P. Augustin Alois Vrzal	Rajhrad	28. 10. 1930	Rajhrad
P. Indefons Jiří von Lichtenstein	Emauzy	14. 04. 1931	Vyšehrad
P. Roman Jindřich Lelek	Břevnov	19. 02. 1932	
fr. Josafat Ladislav Sobczynski	Emauzy / Lubin	21. 04. 1932	Lubin, Polsko
fr. Ladislav Jan Szumnarski	Emauzy / Lubin	16. 05. 1932	Lubin, Polsko
P. Kajetán Augustin Treutler	Břevnov	13. 05. 1932	

fr. Eliáš Jan Ev. Schuler	Emauzy	21. 10. 1932	Vyšehrad
P. Rafael Jan Nep. Scholz	Břevnov	29. 12. 1933	Břevnov
P. Václav Jan Ev. Ignác Wittke	Emauzy	05. 05. 1934	Vyšehrad
P. Aleš Josef Březnovský	Břevnov	19. 06. 1934	Broumov
P. Vojtěch Antonín Krinke	Břevnov	25. 02. 1935	Broumov
P. František Ser. Josef Simon	Emauzy	01. 10. 1936	Vyšehrad
P. Odilo Vojtěch Schmidt	Břevnov	04. 11. 1936	Broumov
opat Petr Jan Kř. Hlobil	Rajhrad	21. 11. 1936	Rajhrad
fr. Michael Josef Schweizer	Emauzy	21. 01. 1937	Vyšehrad
P. Inocenc Kaulich	Břevnov	07. 02. 1937	
opat P. Alban Jakob Schachleiter	<i>Emauzy</i>	<i>20. 06. 1937</i>	<i>Feilnbach, Bavorsko</i>
P. Ildefons Teofil Zajíček	Břevnov	23. 07. 1937	Břevnov
P. Štěpán Pavel Nick	Emauzy	24. 01. 1938	Beuron, Německo
P. ThDr. Pavel Julius Vychodil	Rajhrad	07. 04. 1938	Rajhrad
P. Vintíř Karel Schössler	Rajhrad	01. 05. 1938	Rajhrad
P. Vintíř Kahler	Břevnov	15. 09. 1938	Broumov
klerik P. Ambrož Ladislav Gościniak	Emauzy / Lubin	21. 10. 1938	Lubin, Polsko
fr. Isidor Jakob Wavrick	Emauzy	10. 02. 1939	Vyšehrad
P. Ildefons Rudolf Theuer	Emauzy	23. 03. 1939	Vyšehrad
P. Alois Karel Fleischer	Broumov	29. 04. 1939	Broumov
P. Antonín Pat. František Xav. Vrbík	Emauzy	27. 05. 1939	Vyšehrad
P. Josef František Hoffmann	Broumov	15. 06. 1939	Broumov
P. Josafat Stanislav Kostka Kristián Alexandr von Ostrowski	Emauzy / Lubin	25. 09. 1939	
převor P. Tomáš Karel Rosenberg	Broumov	29. 09. 1939	Broumov

fr. Modest František Krpálek	Emauzy	25. 03. 1940	Vyšehrad
fr. Ivan Martin Malý	Emauzy	02. 01. 1941	Vyšehrad
P. Bedřich Karel Krieshofer	Břevnov	15. 02. 1941	
fr. Benedikt Josef Antonín Petřík	Emauzy	20. 02. 1941	Vyšehrad
P. Petr Leo Nowacki	Emauzy / Lubin	25. 06. 1941	
fr. Hilarion Josef Theodor Eselgrimm	Emauzy	14. 07. 1941	Vyšehrad
fr. Leopold Mild	Emauzy	02. 10. 1941	
P. Marcel Adolf Higi	Emauzy	16. 11. 1941 Terezín	Počáply
P. Augustin de Gallen	Emauzy	20. 11. 1941	
fr. Josef Hermann Kašpar Lumme	Emauzy	15. 12. 1941	Vyšehrad
novic Vojtěch Ivan Novák	Emauzy	kt Oranienburg	
P. František Frank	Broumov	27. 02. 1942	Broumov
fr. Ladislav Erich Ladislav Borovec	Emauzy / Lubin	17. 05. 1942	Lubin, Polsko
převor P. Sigismund František Mrela	Emauzy / Lubin	29. 06. 1942 kt Dachau	
P. Stanislav Roman Lorkiewicz	Emauzy / Lubin	07. 07. 1942 kt Dachau	
P. Zigmund Ludvík Bouška	Břevnov	29. 08. 1942	Břevnov
opat Arnošt Josef Vykoukal	Emauzy	09. 09. 1942 kt. Dachau	
P. Vavřinec Miloslav Filip	Emauzy	13. 09. 1942 kt Dachau	
P. Leonard Leonard Jindřich Kubík	Emauzy / Lubin	14. 10. 1942	Nowe Kramsko, ...
fr. Robert Jakub Fecht	Emauzy	18. 12. 1942	Herdwangen, ...
P. Placid Václav Holoubek	Břevnov	31. 12. 1942	Břevnov
P. Václav Antonín Kollert	Břevnov	30. 04. 1943	Břevnov
P. Lambert Josef Jakisch	Broumov	07. 07. 1943	
fr. Hyacint Jan Mokřý	Břevnov	17. 07. 1943	
P. Rajmund Fischer	Broumov	26. 01. 1944	

P. Amand Viktor Kyas	Břevnov	03. 03. 1944	
P. František Ser. Rudolf Bouzek	Rajhrad	24. 04. 1944	Rajhrad
P. Celestin Josef Salfický	Břevnov	27. 04. 1944	Břevnov
fr. Eberhard Martin Scharnagl	Emauzy	18. 09. 1944	
fr. Kristián Hugo Hodura	Emauzy	20. 10. 1944	Vyšehrad
fr. Gustav Bergman	Broumov	05. 11. 1944	
<i>P. Antonín František Ser. Červenka</i>	<i>Rajhrad</i>	<i>20. 11. 1944</i>	
P. Ambrož Jan Nep. Erben	Broumov	30. 11. 1944	
P. Teodor Gottfried Lebeda	Broumov	29. 12. 1944	
fr. Hugo Jan Tatzel	Broumov	06. 02. 1945	
P. Štěpán Jan Ev. Stojek	Broumov	08. 02. 1945	
P. Alfons Josef Kerschbaum	Broumov	26. 03. 1945	
fr. Rupert Rudolf Hoffman	Emauzy	29. 04. 1945	
P. Paschalis Bayl. Vincenc Grzegorzcyk	Emauzy / Lubin	23. 07. 1945	Lubin, Polsko
převor P. Vít František Rýdl	Břevnov	26. 07. 1945	
P. PhDr. Alban Julius Prause	Broumov	24. 08. 1945 zastřelen za Šonovem	Šonov
P. Ansgar Alfons Schmitt	Broumov	24. 08. 1945 zastřelen za Šonovem	Šonov
fr. Jan Sark. Josef Pospíšil	Emauzy	12. 11. 1945	Vyšehrad
P. PhDr. Jan Nepomucký František Kamaryt	Emauzy	18. 07. 1946	Vyšehrad
P. ThDr. Placid František Xav. Buchta	Rajhrad	27. 07. 1946	Rajhrad
opat Alois Josef Kotyza	Rajhrad	21. 07. 1947	Rajhrad
P. Leo Josef Mojžíš	Břevnov	02. 05. 1948	Břevnov
P. Augustin Vilém Emanuel von Galen	Emauzy	02. 09. 1949	hrad Dinklage, ...

převor P. Bernard Josef Kalasánský Veliška	Emauzy	04. 11. 1950	Vyšehrad
P. Ludvík Josef Zlotý	Emauzy	01. 12. 1951	Píšť
ředitel klášterního gymnázia P. Vincenc Fridolín Maiwald	Broumov	07. 12. 1951	Broumov
fr. Roman Jiří Stopfer	Emauzy	02. 11. 1952	Moravec
P. Josef František Holzman	Rajhrad	29. 12. 1952	Domašov
P. Klement Stanislav Dabrowski	Lubin	10. 03. 1953	Lubin, Polsko
P. Angelus Emil Chmelarz	Broumov - Rohr	10. 04. 1953	
převor P. Maurus František Klein	Broumov - Rohr	15. 09. 1953	
P. Teofil Alfons Hermann	Broumov – Rohr	25. 11. 1953	
P. Linus Jan Procházka	Emauzy	18. 06. 1954	Lukov
převor Msgr Marián František Emanuel Schaller	Emauzy	20. 03. 1955	Vyšehrad
P. Jiří Jindřich Jan Chýla	Emauzy	10. 04. 1956	Moravec
P. PhDr. Cyril Josef Krejčí	Rajhrad	15. 08. 1956	Domašov
fr. Šimon Jaroslav Kubišta	Břevnov	09. 04. 1957	
P. Emerám Alfréd Selinger	Broumov - Rohr	17. 09. 1957	
převor Karel Rudolf Musil	Rajhrad	18. 03. 1959	Rajhrad
P. Majolus Josef Klanc	Emauzy	11. 03. 1959	Rožďalovice
P. Wolfgang Alfréd Sturm	Broumov - Rohr	10. 05. 1959	
podpřevor P. Edmund František Ser. Hanusch	Broumov - Rohr	19. 09. 1959	Broumov
P. Romuald Maxmilián Schweidler	Broumov - Rohr	30. 03. 1960	
fr. Gaudentius František Brožek	Emauzy	01. 06. 1961	Chotěboř
P. Kryštof Florian Franz	Broumov - Rohr	21. 06. 1961	
P. Jan Nep. František Kopáček	Rajhrad	16. 11. 1961	Domašov
P. Benedikt Rudolf Laudín	Břevnov	05. 01. 1962	Břevnov
P. Jindřich Emil Hänsler	Emauzy	18. 01. 1963	Weingarten,

			...
P. Theobald Otto Birke	Břevnov	06. 07. 1963	Broumov
P. Prokop Alois Vostál	Rajhrad	27. 11. 1963	Syrovice
P. Vojtěch Jan Horák	Rajhrad	02. 12. 1963	Rajhrad
fr. Bernard Jan Adamíra	Emauzy	26. 05. 1964	Moravec
P. Norbert Antonín Lokvenc	Břevnov	31. 07. 1964	Police nad Metují
P. František Sal. Josef Sommernitz	Břevnov	10. 09. 1964	Broumov
P. Michal Erhard Langer	Broumov - Rohr	19. 04. 1965	
P. Bonifác Riedl	Broumov - Rohr	04. 01. 1966	
P. Klement Antonín Němčík	Břevnov	30. 07. 1968	Bezděkov nad Metují
P. Placid Josef Robert Wenzel	Emauzy	23. 09. 1968	Praha - Olšanské hřbitovy
fr. Vít Josef Bedřich Novák	Emauzy	10. 05. 1969	
Opat Dominik Karel Prokop	Broumov - Rohr	06. 04. 1970	
fr. Vincent Kazimír Ladislav Gapa	Lubin	27. 06. 1971	Lubin, Polsko
P. Anselm Leo Maria František Sedláček	Emauzy	31. 08. 1971	Břevnov
P. Anselm Geisler	Broumov - Rohr	15. 03. 1972	
kandidát P. František Šmelhaus	Emauzy	13. 08. 1972	
převor P. Bernard Walczak	Lubin	24. 03. 1973	Lubin, Polsko
P. Jiří Jakub Bartsch	Emauzy	09. 08. 1973	Meran - Gratsch, ...
převor P. Hraban Hubert Miller	Břevnov	31. 08. 1974	
P. Justin Richard Schütz	Broumov - Rohr	09. 10. 1974	
P. Benedikt Bohumil Jan Kovařík	Emauzy	03. 01. 1975	Vyšehrad
P. Pavel Štěpán Hornich	Emauzy	06. 02. 1975	Rozhraní u Svitav
fr. Gallus Künzl	Emauzy	15. 05. 1975	
fr. Kryštof Karel Guber	Broumov -	08. 06. 1975	

	Rohr		
P. Stanislav Antonín Šroufek	Břevnov	22. 10. 1976	Příbram
fr. Mořic Antonín Bialk	Lubin	25. 12. 1976	Lubin, Polsko
P. Prokop František Ptáček	Emauzy	25. 01. 1977	Chlumeč nad Cidlinou
podpřevor P. Marcel Guliver Witte	Broumov - Rohr	22. 04. 1977	
P. Hildebrand Otto Riedel	Broumov - Rohr	04. 01. 1978	
fr. Filip Augustin Kochánek	Břevnov	29. 03. 1979	
opat Václav Jan Pokorný	Rajhrad	02. 03. 1979	Rajhrad
oblát František Dismas Babel	Broumov	23. 06. 1979	
P. Benedikt Celegin	Čokovac	14. 10. 1979	
P. Metoděj Karel František Vincenc Klement	Emauzy	07. 11. 1979	Vyšehrad
fr. Tadeáš Josef Stelmassak	Lubin	25. 02. 1980	Lubin, Polsko
P. Stanislav František Tesař	Rajhrad	02. 10. 1980	Těšany
oblát Placidus Fabbi	Emauzy	20. 11. 1980	
fr. Simeon Karel Starý	Emauzy	06. 04. 1981	Norcia, Itálie
P. Romuald Josef Utz	Broumov - Rohr	17. 05. 1981	
fr. Melchior Hubert Farber	Broumov - Rohr	08. 06. 1981	
<i>P. Metoděj Antonín Jedlička</i>	<i>Rajhrad</i>	<i>15. 07. 1981</i>	<i>Vrané nad Vltavou</i>
P. Lucas Jörg	Emauzy ²⁷⁸	21. 09. 1981	St. Joseph, USA
fr. Gerhard Majella Cyril Brož	Emauzy	10. 01. 1982	Bartňovice
P. Beda František Josef Karel Hlásný	Emauzy	23. 08. 1982	Moravec
fr. Česlav Stanislav Zarembo	Lubin	01. 06. 1982	Lubin, Polsko
P. Basil Bedřich Lang	Emauzy	02. 04. 1983	Praha - ...

²⁷⁸ BERZDORF, Franziskus. *Necrologium Congregationis Bebedictinae Beuronensis O.S.B. 1863 - 2018*. Beuron 2018, s. 304.

Ke dni 29. prosince 1971 přenesl svou stabilitu do Benediktinského opatství St. Joseph v St. Benedict, USA.

P. Martin Jan Peter	Emauzy	30. 08. 1983	Pannonhalma, Maďarsko
fr. Sebastian Wollmann	Rohr	05. 02. 1985	
převor Aleš Emil Gwuzd	Břevnov	02. 11. 1985	
P. Reinhold Bernard Toman	Opatija	30. 06. 1986	Mariazell, Rakousko
P. Otto Vojtěch Kaasch	Broumov - Rohr	09. 07. 1986	
fr. Willigis Fellner	Rohr	11. 11. 1986	
P. Jeroným Karel František Wenzel	Emauzy	15. 12. 1986	Praha - Olšanské hřbitovy
P. Pavel Ignác Nyczak	Lubin	07. 04. 1987	Lubin, Polsko
<i>P. Petr Adolf Unger</i>	<i>Rajhrad</i>	<i>10. 04. 1990</i>	Šumvald
převor - administrátor Cyril František Rostislav Stavěl	Emauzy	29. 10. 1990	Vyšehrad
fr. Kosmas Břetislav Berka	Emauzy	18. 01. 1991	Norcia, Itálie
P. Placid Maria Georg Franz	Rohr	19. 04. 1992	
opat Maurus Alois Verzich	Emauzy	27. 08. 1992	Florencie, Itálie
fr. Columban Jan Feltl	Emauzy	12. 03. 1993	
P. Jindřich František Geyer	Broumov - Rohr	18. 05. 1993	
P. Pavel Václav Maria Josef Svozil	Rajhrad	01. 10. 1993	Rajhrad
P. Atanáš Richard Reissmüller	Břevnov	10. 04. 1994	Břevnov
P. PhDr. Beda František Menzel	Broumov - Rohr	29. 08. 1994	
P. Robert Skyba	Břevnov	04. 11. 1994	Břevnov
P. Odo Arnošt Hlawatschke	Broumov - Rohr	03. 07. 1996	
P. Konstantin Bedřich Mach	Broumov - Rohr	25. 09. 1996	
P. Benedikt Karel Malý	Rajhrad	25. 08. 1998	Rajhrad
opat P. Virgil Rudolf Kinzel	Broumov - Rohr	15. 12. 1998	
arciopat Anastáz Jan Opasek	Břevnov	24. 08. 1999	Břevnov

fr. Ivan Antonín Ringel	Břevnov	18. 10. 1999	Břevnov
fr. Norbert Alois Tureček	Emauzy	10. 02. 2000	Vyšehrad
P. Peregrin Alfons Krüger	Rohr	22. 06. 2000	
P. Maurus Pouček	Břevnov	07. 12. 2000	
oblát Pius Palijan	Čokovac	20. 03. 2001	
P. Vojtěch Vít	Břevnov	19. 05. 2001	
P. Martin Josip Kirigin	Čokovac	07. 11. 2001	Čokovac, Chorvatsko
fr. Bernward Josef Reichelt	Rohr	09. 04. 2003	
P. Bernard Václav Klener	Emauzy	02. 08. 2003	Vyšehrad
P. Beda Lubomír Kukula	Rajhrad	29. 12. 2004	Rajhrad
P. Ignác Riedel	Broumov - Rohr	20. 01. 2005	
P. Damián Jan Berka	Emauzy	27. 01. 2005	Řím, Itálie
převor - administrátor Vojtěch Jiří Artur Vilém Enghart	Emauzy	13. 02. 2006	Vyšehrad
fr. Kašpar Rosmanith	Broumov - Rohr	28. 09. 2006	
P. Raphael Niessner	Broumov - Rohr	04. 07. 2007	
P. Basil Urbasek	Broumov - Rohr	19. 04. 2008	
fr. Baltazar Müller	Rohr	28. 11. 2010	
P. Vintř Hübbl	Rohr	12. 01. 2011	
P. Řehoř Tecl	Emauzy	09. 09. 2012	Madonna della Scala v Nocii, Itálie
P. Jan Kohl	Břevnov	04. 01. 2013	Břevnov
opat Johann Nep. Zeschnick	Rohr	03. 06. 2013	
P. Wolfgang Hahn	Rohr	05. 03. 2014	
P. Georg Kinzel	Rohr	16. 08. 2015	

P. ThLic. Odilo František Crkva	Emauzy ²⁷⁹	29. 09. 2015	Naperville, USA
P. Benedikt Vojtěch Gleissner	Broumov - Rohr	25. 11. 2015	
P. Martin Godehard Pfister	Rohr	20. 09. 2017	Rohr, Německo
převor - administrátor Augustin Ladislav Gazda	Rajhrad	18. 06. 2019	Rajhrad

---

²⁷⁹ BERZDORF, Franziskus. *Necrologium Congregationis Bebedictinae Beuronensis O.S.B. 1863 - 2018*. Beuron 2018, s. 304.

Ke dni 25. února 1969 přenesl svou stabilitu do Benediktinského opatství St. Procopius v Lisle, USA.